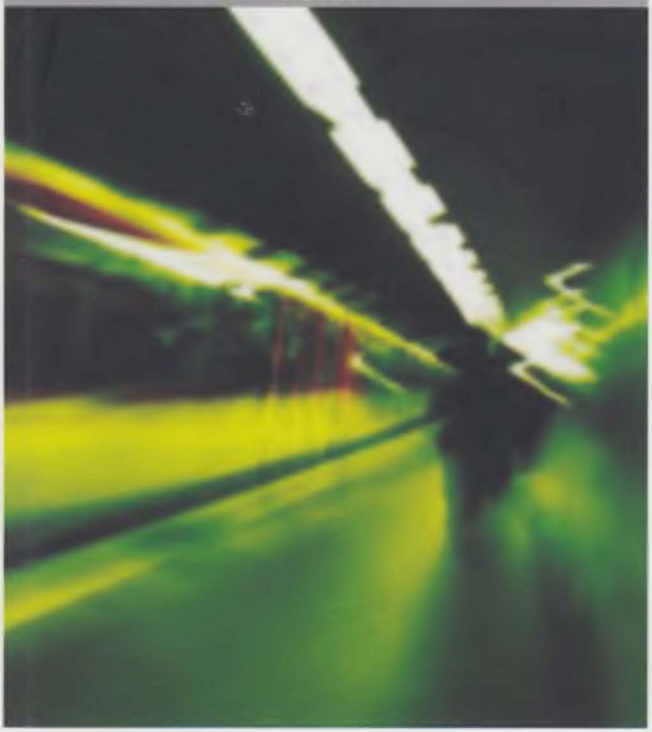
2003 FNAC ROMAN ÖDÜLÜ

PIERRE CHARRAS

ON DOKUZ SANİYE

CAN

ROMAN

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN
SİNEM YENEL

Can Yayınları: 1562
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 635

Dix-neuf secondes, Pierre Charras
© Editions Mercure de France, 2003
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2004
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Ağustos 2006

Yayına Hazırlayan: Ayça Sezen

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gelengül Çakır
Düzelti: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 975-07-0652-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM. DAĞITIM. TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Pierre Charras
ON DOKUZ SANİYE
2003 FNAC ROMAN ÖDÜLÜ

ROMAN

Fransızca aslından çeviren
SİNEM YENEL

CAN YAYINLARI

Pierre Charras, 1945'te Sainte-Étienne'de doğdu. Edebiyat eğitimi, yazarlık, çevirmenlik ve oyunculuk yaptı. İlk kitabını 1982'de yayınladı. Paris'te yaşıyor ve bir lisede Fransızca öğretmenliği yapıyor. Aynı zamanda İngilizce'den çeviri yapmaya devam ediyor. *On Dokuz Saniye* adlı bu romanıyla, 2003 yılında, Fransa'nın en büyük kitabevi Fnac'ın Roman ödülünü aldı.

Sinem Yenel, 1974 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra, lisans eğitimini Yıldız Teknik Üniversitesi, Fransızca Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde tamamladı. "Pierre Charras'ın *On Dokuz Saniye* Adlı Yapıtının Çevirisi ve Çeviri Sürecinin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezini aynı bölümde tamamladı. Can Yayınları'ndaki başlıca çevirileri arasında: François-Olivier Rousseau'nun, *Aşkın Büyüsü* (2001); Marie Desplechin'in, *Bensiz* (2001); Shan Sha'nın, *Tienanmen'de İsyan* (2003) ve Amélie Nothomb'un, *Kara Sohbet* (2004), Marc Levy'nin *Neredesin* (2004) adlı yapıtları sayılabilir. Yenel, Marmara Üniversitesi'nde Fransızca okutmanı olarak çalışıyor, teknik ve edebi çeviriler yapıyor.

O iki kadın için

"Ancak çok sonraları anlarız, başımıza gelen felaketin ne olduğunu."

Louis ARAGON
(Le Roman inachevé)

I

Zeus

Sandrine'i son gördüğümde, onu görmemiştim aslında. Olsa olsa yüzünü şöyle bir görür gibi olmuştum. Vagonun camının arkasında öylece duruyordu, ta ki sarı bir omuz onu yutana dek. Eriyip gitti. Tıpkı bir hayalet gibi, apansızın.

Bu, bir aşka veda buluşmasıydı. Sevdaya düşüren yıldırımın ters darbesiydi. Bir elvedaydı belki de.

Ama biz olaya daha esnek yaklaşmak ve bir dram havasından kaçınmak istiyorduk. Böylece, bir oyun tasarlamıştık. Çocuklar gibi davranıyor idiysek bu, alnımızda şişliklerden ve dizlerimizde yarıklardan başka bir yaramız olmasın diye düşündüğümüzdendi kuşkusuz. Üstelik birbirimizi hâlâ seviyorduk, sanırım, ve bu da yüreğimize su serpiyordu. Sabırsızlıklarımızı, hayal kırıklıklarımızı, ilgisizliklerimizi kolluyorduk. Ortada acil bir durum yoktu, bu öyle tehditkâr, büyük bir tufan filan değildi, bir fırtına bile değildi; daha çok bir sis, inceden bastıran bir yağmurdu. Kendi kendimizin alacakaranlığındaydık, ama böylesi akşamlar sonsuza dek sürebilirdi. İşin aslı, kopmaya kesin olarak karar vermemiştik. Yirmi beş yıl önce aramızda açtığımız kapıyı yalnızca Sandrine'in kapatası geliyordu. Gidebilecek ya da kalabilecek olan yalnızca oydu. Ben onun kararına boyun eğecektim. Kendimi bütünüyle ona bırakıyordum. Sevgiden ya da incelikten olabilir, ama kuşkusuz saygıdandı. Belki biraz da korkaklıktan, kim bilir?

En kötüsü dahil, pek çok şeyde anlaşıyorduk. Çün-

kü her ikimiz de başka hikâyeler ve başka sonlar yaşamıştık; karanlıkta bizi diri diri yiyip bitirmeye kararlı o aç hayvanların içimizi kemirişini neredeyse birlikte fark etmiştik. Sadece bu can çekişmeden kaçınalım istemiştik. Böylelikle kendi isteğimizle kendimizi batırmayı, eziyetsizce öldürülmeyi kabullenmeyi yeğlemiştik. İşkenceden kurtulmak için intihar eden bir ölüm mahkûmunun o içinden çıkılmaz durumu içindeydik.

Canla başla girişeceğimiz o özenli yıkım işlemini programlamam için bütün bir gece uykusuz kalmam gerekmişti. Odanın karanlığında, sırtüstü yatmış, örtünün üzerinden birbirimizin elini tutuyorduk. Ben, gözlerim fal taşı gibi açık bir halde, sokak lambalarının tavana yansıttığı çiçekli dantelleri andıran gölgeleri çözerken; o, uyuduğuna beni inandırsın diye, gözleri kapalı ve dudakları yarı aralık, derin derin soluyordu.

"Bak ne yapabiliriz," dedim ertesi sabah mutfakta.

Aynı ölçüde şaşkındık. Hâlâ orada bulunmaktan ötürü. Bu denli sakin olmaktan ötürü. Konuşmamı sürdürmeden önce başımı kaldırıp ona baktım. Yapmamalıydım bunu. Sabahları Sandrine hep güzel olurdu. Neredeyse akşamları kadar. İçimden ona doğru ilerlemek, onu bağrıma basmak, ona devam etmeyi, yeniden başlamayı teklif etmek geldi. Bu tür gelip geçici densizliklere kapılmaya pek eğilimliyimdir. Kendimi, bir daha konuşacak bir şey kalmasın diye, ağzıma gelen ne yalan olsa savurmaya hazır hissettim. Ama bu uzun sürmedi. Kafamı çevirmeyi başardım. Gözüm, buzdolabının üstündeki rengârenk mıknatıslı süslere ilişti. Gören bunların askerî madalyalar olduklarını sanırdı. Aklımdan savaşları, katliamları, gözleri fal taşı gibi açılmış cesetleri geçirdim.

Kafamda bir senaryo tasarlamıştım. Oyuncuların bizler olmasını istiyordum. Mış gibi yapacağımız yanılsamasını sürdürmek için olsa gerek. Birbirimize ran-

devu verecektik. Ben orada olacaktım ve Sandrine'i oraya gelip gelmemekte özgür bırakacaktım. Bu benim gösterdiğim bir özendi, ama aynı zamanda ne durumda olduğumuzu gerçekten öğrenmenin de tek yoluydu. Çünkü ben randevularıma hep sadığımdır. Hayatım boyunca birini bile kaçırmadım. Beklediğim ya da beni bekleyen kişiyi keşfetmeyi severim. Onun, ben ortaya çıktığım anda uçup gidiveren o hafif kaygısını da. Hayatta hiçbir şey için bir kaygının uçup gidişini kaçırmazdım herhalde.

Yerin de önemi vardı elbette. Kafe? Çok laubali. Gar? Çok fotoroman işi. Önce metroya göz koymuştum, sonunda da RER'i önerdim. Olur da Sandrine gelmezse -ki gelmeyecekti elbette- RER'deki peron, bana olduğundan daha ferah, tavan olduğundan daha yüksek gözükecek ve yenilgim daha bir gizli kalacak gibime geliyordu, içimden öyle geçirmiştim. Bu sınavda bana yandaşlar gerekliydi; sürgülü kapılar bir yaşam parçasının yüzüne, ikimizin omuz omuza aldığımız ve bundan böyle yalnız başıma topallayarak ilerlemeye çalışacağım bu yolun yüzüne çarparak kapandıklarında, ben kalabalığa, ışıklı tabelalara, yeniden soluk almaya çalıştığımda havanın hacmine bel bağlayabilmeyi umuyordum. Bir de, katarların, peron boyunca ilerledikleri sırada, beni hep gafil avladıklarını anımsamıştım sanırım; aslında bunlar trenler gibi sağdan geliyorlardı, oysa ben onları, metro kollar gibi soldan kolluyordum. Evet, RER'i, felaketin ilerleyişini görmemek için seçmiştim sanırım. Hani neredeyse sürpriz bir biçimde, bir alınyazısı, ciddi bir hastalık ya da bir yankesici misali sırtıma biniversin diye.

Şu demiryolu hatlarında trenlerin çoğu zaman gizemli, ama bazen neredeyse insan adı olabilecek, dört harfli birer kod adlarının olması da beni ayrıca cezbetmişti. Bunlar, gara, 2. Dünya Savaşı'ndaki Fransız Dire-

niş Hareketi edasıyla, bir soğuk savaş havasında girerler. İlk etapta Sandrine'i kıskandırmaya çalışmak için ZARA ya da NELY'yi uygun görmüştüm, sonra ona ne kadar hoşgörülü olabileceğimi göstermek için bunların tersine BYLL ya da TEDY olsun diye düşünmüştüm, ancak daha sonra kendimi ZEUS'un koruması altına almamın daha doğru ve aynı zamanda daha güvenli olacağına karar vermiştim. Nation İstasyonu'nun peronunda, Vincennes'den hareket eden ve Lyon Garı'na doğru yoluna devam etmeden önce, saat 17.43'te, birkaç saniyeliğine benim önümde duracak olan o ilahi katarı bekleyecektim. Baştan üçüncü vagonu seçmekte öyle pek fazla duraksamamıştım. Bu, metroda iki mevkinin olduğu dönemden kalma eski bir alışkanlıktı. Önceleri kırmızı, biraz daha sonraları sarı renkli olan birinci mevki vagonu genellikle hep üçüncü sırada yer alırdı ve ben de, tıpkı o zamanki hayatımın bazı yönleri gibi, çözmeye çalışmadığım salakça olabilecek nedenlerden ötürü hep birinci mevkiye binerdim. Böylece, günümüzdeki hayranlıktan çok önceleri, "marka giysiler" giydim; yani, markalı bir paçavrayı, rahat ama isimsiz bir polo gömleğe değişmedim. Daha sonra bu bayağılıklarla dalga geçtim durdum, ama bunlara gülmekle hata ettim, çünkü onlar içimde, ta derinlerimde bir yerlerde, hâlâ kazılı duruyorlar sanırım. Aptallık geçici değildir. Budalalık gelip geçici bir şey değildir, geri dönüşü yoktur.

Gelip birkaç dakika öncesinden –ki her ikimiz de bu sürenin yaklaşık bir saat demek olduğunu biliyorduk– nöbete durmam ve kendimi bir önceki metroya göre ayarlayıp üçüncü vagonun arka kapısının tam karşısına kurulmam uygun olacaktı. Sandrine'eyse tam karşımda inmek düşüyordu yalnızca. Ya da o, en olası çözüm yolunu seçmiş olacaktı: Orada olmayacaktı ve bu da aramızda her şeyin bittiği anlamına gelecek-

ti. Buluşma saatine denk düşen bu metro, sanki kasıtlı olarak, o an muhtemelen içinde bulunduğum ruh haline bakılarak isimlendirilmişti: Adı TRAC'tı.[1]

Dünyanın sonu geldikten sonra neler olup bitmesi gerektiğini de önceden düşünmüştük. Zeus tünelin içinde, solda, gözden kaybolur kaybolmaz, eğer önümüzdeki yirmi ya da otuz yıllığına bana Sandrine'i vermemişse, ben sinemaya, kafeye ya da canım nereye istiyorsa oraya gitmeli, ama ne olursa olsun, eve dönmek için gece olmasını beklemeliydim; çünkü Sandrine valizlerini toplamak, kütüphaneden kitaplarını almak ve kirden pas tutmuş bir tiyatronun içinde, kendi hayatını kurmasına yardımcı olabilecek bir-iki parça eşyayı bize ait olan dekordan söküp almak için bu birkaç saatten faydalanacaktı. Sanırım beni en çok korkutan şey, şu bir şeylerin koparılıp alınması düşüncesiydi. Hayatımın zeminindeki, yerinden kıpırdamaz olduğunu düşündüğüm eksikliklerle, boşluklarla, yırtıklarla yüzleşmekti. Evimize geri dönmek ve kendimi evimde bulu vermekti.

Bununla birlikte, ayrılığımız çok önceleri başlamıştı. Aslında birlikte oturuyorduk, ama o bensiz, bense onsuzdum. Ne zamandan beri bu böyleydi? İki yıl mı? Üç mü? İltihap ateş saçıyordu, peki biz ne zamandır kendi kendimizin hastasıydık? Bu, önce bedenlerde başlamıştı. Oynaşmalarımızdan yorgun çıkıyorduk. Zevkin tüyüp gittiğini söylemek gerek, yani arzu edildiği gibi olmuyordu. Bazen yavaş ve ağır ilerleyişi hakkımızdan geliyordu ve biz de yoksunluklarımızı düşlerimize taşıyorduk. Akşam eve dönüşümüzde, artık, genellikle okunacak son bir konumuz ya da göz atılacak bir dosyamız oluyordu. Odanın karanlığına gömülür gömülmez de, aslında bizi için için ferahlatan duruma üzülüyormuş gibi gözüküyor ve birbirimizi sevmek

[1] Fr: Kaygı (Ç.N.)

için vaktin mantıken çok geç olduğuna karar veriyorduk. Evet, biz, farkında olmaksızın, aşktan mantığa sapmıştık.

Bugün artık, mantık bize koşullarını dayatıyordu. Bize, birbirimize uyduruk bir randevu vermemizi, onun da benim de inanmadığımız bir randevu vermemizi buyuruyordu. Göz boyayıcı bir randevu. Bir yalan. Bitirmek için.

Ve o an gelmişti.

"TRAC" sola doğru tünele sokuluyordu ve on dakikadan az bir süre içinde, bundan böyle yersiz bir soruya, kesin bir yanıt getirecek olan ZEUS'tan, beni artık hiçbir şey korumuyordu.

Metronun uğrayacağı garları gösteren tepemdeki panodaki küçük ışıklar sönmüştü; sanki tünelin kocaman ağzı, metroyla aynı anda ayı ve yıldızları da yutmuşçasına, gece içimi kaplayıverdi. Güneş yutulmuştu. Umut da. Bu telafisi olmayan bir durumdu. Kalbim damarlarıma durgun ve kokuşmuş bir su pompalıyordu. Hayatta kalmam mucize eseriydi. Ama yeniden başlamaya, yeniden harekete geçmeye gelince... Sandrine, Zeus'un kucağında ansızın belirseydi bile, onu nasıl karşılayacağımı bilemeyecektim. Onun güvenine karşılık vermeyi başaramayacaktım. Benden ısrarla beklenen sözcükler ve hareketler, kesinlikle benim kendimde baskıladığım türden şeyler olacaktı. Onun gözlerinden okuyacak olduğum hayal kırıklığı, son zamanlarda, nasıl dağıtacağımı bir türlü bilemediğim, o hüzünden daha da fazla acıtacaktı içimi. Gelmemesi gerekiyordu. Bu randevu bizi kurtarmak şöyle dursun, yok edecekti. Bu kez ebediyen yok edecekti. Çekip gitmeliydim. Ayağa kalkmalıydım. O, peronda inecek ve karşısında kimseyi bulamayacaktı. Eve dönecekti ve ben ona kapıyı açacaktım. Böylece kendimi toplamaya zamanım olmuş olacaktı. En çok ihtiyacım olan şey

buydu: zaman.

Ama kıpırdayamadım. İstasyon üstüme kapanmıştı. Kadrajın esiriydim. Tıpkı bir tatil günü, boş bir tiyatro sahnesinden geçen bir oyuncu gibi. Oyuncu, sahneden başka bir yerde duyulmayan o toz, ter, yakıcı, rengârenk jelatin ve tutkal kokusuna doymuş bir halde, perde kalktığında, birdenbire çekip gitmeye karar verdi. Salon doluydu. Seyirciler alkışlıyorlardı. Oynamak gerekiyordu. Ama neyi? Hangi oyun oynanıyordu ki? Rol neydi? Ya metin?

Bir suflör bulurum umuduyla çevreme bakındım. Sabırsız sırt siluetlerinden, evrak dolabını andıran bölmeli plastik oturma yerlerinden, bir hazır içecek makinesinden, demir kepengi indirilmiş bir fotoğrafçı dükkânından, hayatımızı temelinden yıkan ve güzellik adına yarınların alıp götüreceklerini önceden haber veren şu kocaman reklam panolarından başka bir şey görmedim.

Yeni istikametler kavisli tavana yakın bir yerde ışıklarını yaktılar, ama ben koyu karanlığımın içinde kaldım. Uyumuyordum, kendimden geçmemiştim. Ölmemiştim de sanırım. Bununla birlikte, beklemeye bir son vermiştim. Daha doğrusu hâlâ bekliyordum, ama endişesiz ve kararlı bir biçimde. Ayaklarım yerden kesilmiş gibi. Arenadaki bir boğanın, daha dizlerinin üstüne düşmeden çok önce, altın adamın kendisinden daha güçlü olduğunu anladığı andaki o yüce dinginliği içine girmiştim. Bitmişti işte. Beklediğim iyilik reddedilmişti, Zeus boynumdan bileyli koca bir bıçak gibi geçecekti. Genel bir kayıtsızlık içinde. Bu, pis bir iş olacaktı, gizli ve utanç verici bir iş.

Bu kestirme infazı engellemenin bir yolu vardı elbet. Ayağa kalkmam, peronun kenarına doğru ilerlemem ve en kötünün habercisi olan Zeus belirdiği anda, ray hatlarına doğru dengemi yitirip düşmem yeterliy-

di. İşte gene o, ölürken ölümü hızlandırma eğilimine kapılmıştım. Bu, bir üçüncü sayfa haberi olurdu. Öyle çok önemli bir şey değil, bir üçüncü sayfa haberi, ama yine de bir hiç değil. Gazetelerde birkaç satır. Radyoda bir cümle. Yerel televizyonda, kanaldan bir anons: "Bir yolcunun geçirdiği ciddi bir kaza nedeniyle..." Ve insanlardan aktarma trenlerine binmeleri rica edilirdi. Ve yine gecikme, yine yorgunluk. "Sevgilim, bugün Nation'da zavallının birinin intiharını gördüm", "Korkunç bir sahneye tanık oldum", "Sana korkunçluğu anlatamam!" Yok, aslında bunları söylemek bile gereksiz. Yapmak da. Günah çıkarma koltuğumda oturmaya devam ettim ve orada, aydınlık bir günün sonunda, en küçük bir harekette bile bulunmadım.

Gözlerimin önünde koca bir soru baloncuğu şişiyordu: Sandrine ve ben, bu sabah her birimiz kendi arabamıza binmeden önce öpüşmüş müydük?

Ve ilkine bağlı ikinci bir soru daha: Biz ne zamandan beri ayrı arabalara biniyorduk? Bizi birbirimizden böylesine ayırabilmiş, böylesine koparabilmiş olan şey neydi? Günlerden bir gün, işime gitmeden önce Sandrine'i işine bırakmamın bana zaman kaybettirecek olması pek pratik gelmemişti bize, hepsi bu. "Pek pratik gelmemişti", öyle sanıyorum ki aklımıza gelmiş olan açıklama buydu. Buna dikkat etmemiştik. Yine de, bundan önce, birlikte olmamız, pratik gelip gelmemesine bağlı değildi doğrusu. Sandrine'i bürosuna götürmemin benim için zaman kaybı olmadığı, daha ziyade, ikimizin de zamandan birkaç dakika çaldığımız bir dönem de olmuştu elbette.

Benliğimi hapseden duvarlar, peronun girişinde ansızın ortaya çıkıveren Zeus'un olağanüstü görüntüsü karşısında etrafa saçılan çakıllar gibi yıkılıverdi. Kulakları sağır eden bir gürültü koptu içimde ve bu ses metronun gürültüsünü bastırdı. Bu ânın asla gelmeye-

ceğini sanmıştım ve işte, şimdi gelmişti. Her şey son derece hızla olup bitiyordu. Sandrine'in ancak üçüncüden, tam karşımda duracak olan üçüncü vagonun arka kapısından çıkabileceğini, dolayısıyla da görülecek herhangi bir şey olmadığını gayet iyi bildiğim halde, yine de yavaşlamakta olan kırmızı-mavi renkli tırtılın vagonlarının içine bakmaktan kendimi alamıyordum. Yolcuların camların ardındaki donuk yüzleri, metro geçerken suratıma tokat gibi çarpıyordu.

Ve işte olasılıkdışı olan, o an oluverdi. Olanaksız olan. Akıl almaz olan. İkinci vagonun ön taraflarında bir yerde, sarı montlu iriyarı bir adamın arkasında, yarı gizlenmiş olarak Sandrine duruyordu. Onu gördüm. Oradaydı. Üçüncü vagonun arka tarafından başka yerde olamayacağı için, ikinci vagonun ön tarafında bulunmasının bir anlamı yoktu elbette. Üstelik randevumuza gelmediği halde. Sandrine'in oraya gelmek gibi bir niyeti hiç olmamıştı. Onun geleceğini bir an olsun düşünmemiştim. Yine de onu görür gibi oldum. Onu gördüm. Bakışlarımızın çarpıştığına, itişip kakıştığına yemin bile edebilirdim. Belki de bakışlarımız birbirine takılmıştı. Ve hatta birbirine hafifçe değmiş, birbirini okşamıştı, kim bilir? Evet, onun da beni gördüğüne yemin edebilirdim. Ama aynı zamanda, bu olamazdı da. Ben de, bir sanrı gördüğümü sandım. Bir mucizeye bile inanabilirdim, annem mucizeleri kendisiyle birlikte Soleil Mezarlığı'nın yağlı toprağına götürmemiş olsaydı.

Oysa, annem mucizelere inanırdı. Onlara uzun zaman inandı. Son zamanlarda, anımsıyorum, acıdan inliyordu ve mucizelere hâlâ inanıyordu. Tanrı'ya, eğer kendisini iyileştirme lütfunu bağışlarsa, yerine getirmek üzere bir sürü sözler veriyordu. Ama Tanrı onulmaz dertlerin karşısında acımasız olduğunu göstermeyi bilir ve onları asla iyileştirmez. Böyle bir durumda,

Tanrı'nın nankörlüğü pek çok görülmüştür ve bu noktada pekâlâ yetersizlikten bahsetmek gerekir, çünkü annem şimdiye dek verdiği sözleri hep tutmuştu. Üstelik bütün aile de, hiçbir şey için asla söz vermemiş olmasına rağmen, gıkını çıkarmaksızın, annemle birlikte bu sözleri tutmuştu.

Yeminlerin en görkemli olanı –ve elbette, bu ölçüsüz sözün verildiği o dönemde henüz hayatta bile olmayan ben ve erkek kardeşim için en adaletsiz olanı– hiç tartışmasız savaştan kalma olandı. "Tanrım, bana André'yi sağ salim geri verirseniz, size, her yıl terhis olduğu gün, fakirler gibi şaşaasız bir biçimde, Lalouvesc'e bir hac ziyareti yapacağımıza söz veriyorum." Uzun süre görünmeyip de hortlak gibi birdenbire ortaya çıkıveren babam, biraz olsun somurtmuş ve bir "ben" sözcüğünün yeterli olacağı yerde, gereksiz bir biçimde "biz" sözcüğünü kullanmasından ötürü anneme surat asmışsa da, geri döndüğünde, yapılan bu sözleşmeye saygı göstermek zorunda kalmıştı elbette.

"Ne yani, benim oraya yalnız gitmemi kabul eder miydin?"

Annemin dudakları titriyordu. Gözleri buğulanıyor, yanakları solgunlaşıyor, sedef rengine bürünüyordu. Annem güzeldi. Öyle güzeldi ki.

"Elbette hayır."

Annem Tanrı'ya tapıyordu, babam da anneme. Bu üçlü bir ilişkiydi. Her şeye karşın babama kalsa o, insanı, arabayı garaja bırakmak ve sorgun dalından yapılma sepetlerin dibinde sıvaşan kıyma ve peynir sürülmüş ekmeklerin kokusunun, kaba kumaştan, plastik kafalıklı oturma yerlerinin yaydığı daha da acımsı kokuyla acımasızca savaştığı hamam gibi bir arabanın içinde dağı tırmanmak zorunda bırakan "fakirlerin alçakgönüllülüğü"nden seve seve vazgeçerdi. Gerçek fakirler gibi sandviçlerimizi kendimiz hazırlamıştık.

Erkek kardeşim ve ben, her şeye karşın kilise açısından gerekli bütün güvenceleri veriyormuş gibi gözüken restoranların önünde sızlanmaya kalkıştığımız anda annem bize, bir azize sabrıyla, "Bu bir hac yolculuğu, turistik bir gezi değil," diye yineleyip duruyordu. Hatta terasın birinde, tek ayaklı bir masaya iştahlı kocaman bir gülümsemeyle oturmuş olan Aziz Régis kılığındaki hazır giyimli bir manken, hacılara örnek teşkil ediyordu. Babama gelince; onun öyle ısrarla bir şey istediği yoktu. Alnının terini silerek homurdanıp duruyordu en fazla: "Savaşta ölseydim daha iyiydi." Hemen ardından da anneme doğru eğiliyor ve o hıçkırıklara boğulmadan önce ona sarılıyor, sonra da öpüyordu. "Şaka yapıyorum," diyordu çabucak. Ardından, mucizelerle dolu küçük kiliseye tırmanan daracık toprak yolda biraz ayak sürerek yürüyen bize doğru dönüyor ve göz kırparak "O kadar da değil," diye fısıldıyordu. Bir gün, o sarp yolda, acıdan mı yoksa inançtan mı bilinmez, yüzüne nur gelmiş bir halde parkuru dizlerinin üstünde tamamlayan bir çiftin yanından geçtik. Birkaç metre yukarıda, bir kenarda, babamın kendi kendine şöyle mırıldandığını net bir şekilde işittim: *"İyi ki fakirler gibi dedi de salaklar gibi demedi."*

Babam, başımıza gelen felaketten, en büyük rakibi olan Tanrı'yı sorumlu tuttu kuşkusuz. Gömülme ayininden sonra, annemin adı ne olursa olsun bizim evde bir daha hiç anılmadı. Soleil Mezarlığı'na, dövme demirden bir parmaklıkla çevrili olan o küçük toprak parçasına yaptığımız ilk ziyaret sırasında "Annem gökyüzünde mi?" diye sormuştum. "Hayır, o burada," diye yanıtlamıştı babam, yerde bir şey arıyormuşçasına başı hep önünde, öyle yavaşça yürümeye başladığından beri sahip olduğu, cızırdayan bir plağı andıran o sesle. Oğullarını oraya yalnızca ayda bir pazar günü getirirdi. Mezarın önüne geldiğimiz anda da bizi büsbütün unut-

muş gibi gözükürdü. Güneş, mezarlığın adının neden "Soleil"[1] olduğunu kanıtlamak istermişçesine, yerle bir olup da tepenin ardında batmadan önce bir süre duraksadığında, babam, her akşam saat beşe doğru tazelemek üzere geldiği beyaz çiçeklere yüzünü eğmiş olarak, orada öylece kalırdı. Ben, o zamanlar kederlenmek için çok gençtim, ama bu sıkılmadığım anlamına gelmiyordu. Bıraksalar ağaçlıklı yollarda koşar, mezar taşlarının arkasına saklanırdım; ama bu minyatür kentte bir kilise sessizliği hüküm sürmekteydi ve ben, açık bir şekilde olmasa da, bunun kötü bir şey olduğunu hissederdim. O zaman canım sıkılırdı. Babamın duruşunu taklit eden erkek kardeşim gibi, ellerimi önümde kavuşturarak dimdik durmaya verirdim kendimi. Hareket sinyalini beklerdim. Belirsizlik içinde, annemin neden çıkıp da bizi kucaklamadığını düşünür dururdum. Onu, gri taşın altında, bir koltukta oturmuş, bir abajurun yanında kitap okurken ya da yeni bir elbiseyi denerken ya da aşağıda, Sylvie'nin yerini alan kıza yarın için ne yemek istediğini söylerken hayal ederdim. Onu özlemezdim aslında, çünkü babam onun burada olduğunu söylemişti, ve burası, ne olursa olsun, gökyüzünden daha yakındı, ama akşamleyin, bazen, öpücük saati geldiğinde, neden olduğunu çok iyi bilmeksizin ağlamaya başlardım. Kısa bir süre sonra, beni işiten erkek kardeşim gelip yatağıma yatardı, ama beni teselli etmek yerine, o da ağlardı. Yine de kimseye imrenmezdim, çünkü annem artık orada olmasa bile, diğer çocukların kaderi bundan daha da beterdi: Onların anneleri her an yanlarındaydı belki, ama hiçbirinin annesi, benim annem değildi.

Bu durum o kadar da uzun sürmemişti aslında. Ne kadar sürmüştü? Üç yıl mı? Biraz daha mı az? Derken ziyaretler seyrekleşmiş, kısalmıştı. Giderken çiçekler

[1] Fr: Güneş (Ç.N.)

alıyor, onları, kapak taşının üstüne, hepten kurumuş ve kararmış olan geçen seferkilerin yerine bırakıyor, sonra da eskilerini, adeta bir kanıtı yok etmek istermişçesine, hızla, girişin yanındaki devasa çerçöp yığınına fırlatıyorduk.

Sonra Madeleine ortaya çıktı ve biz oraya, Soleil Mezarlığı'na, bir daha asla gitmedik. Başlangıçta Madeleine arada bir geliyordu ve hep akşam olunca gidiyordu. Akşamları bizi yatıran Sylvie'ydi. Sonra babam ve Madeleine evlendiler, ama ben, sanırım annemin öldüğünü o sırada anladım. Annem gökyüzünde değildi tamam, ama; Soleil Mezarlığı'nın demir parmaklıkla çevrili küçük toprağında filan da değildi artık. Beni hiçbir yerde beklemiyordu. Onu bir daha asla görmeyecektim. O ölmüştü.

Üstelik, gerçekten üzüntü duymak için artık çok geçti. Gözyaşlarım, tıpkı balık kılçıkları gibi, bütün hayatım boyunca boğazımda takılıp kaldı.

İnsan bu koşullar altında nasıl olur da olağanüstü şeylerden kendini sakınmaz, kutsal ve doğaüstü olanla arasına mesafe koymaz ki. Ben her zaman gerçeklerle yetindim. Ve işte gözlerimin önünde, Lourdes Bakiresi, Fatima Bakiresi, Guadalupe Bakiresi misali, ateşli bir günde, Lalouvesc'de, Aziz Régis'e görünen o tanrıça misali, Zeus'un himayesinde Sandrine beliriyordu. RER Azizesi! Hadi bakalım! Bakışlarımı üçüncü vagonun arka kapısına doğru çevirdim. Tam karşımda kapı açıldı, ama içinden, inmeye gönüllü bir Sandrine çıkacak gibi gözükmüyordu. Mucize falan olmayacaktı.

On dokuz saniye...

Metro tüneli terk edip de peronun ışıklarının içine dalıverdiğinde, Sandrine nefesini tuttu. Oynamayı seçtiği rolü sevmiyordu. Oraya gelip de gelmemiş gibi yapmaktan biraz utanç duyuyordu. Peronda bir Gabriel görüntüsü yakalamak için özellikle ikinci vagona binmişti. Bir bekleyiş görüntüsü, belki de bir umut görüntüsü. Bu hastalıklı arzuya asla boyun eğmemeliydi. Sırsız bir aynanın ardında pusuya yatmış bir röntgenci olmak arzusuydu bu. Önüne geçmek için, özür bile dilemeksizin onu iteklemiş olan sarı montlu iriyarı bir adamın omzunun arkasına saklandı. Ama adama kızmadı. Aksine. Adam onun işine yaramıştı.

Önce her şey çok çabuk ilerledi. Kocaman reklam panoları, hazır içecek makineleri, kırmızı oturma yerleri... Özellikle de hareketsiz yolcular. Renkleri yoktu, yüzlerinde ifade yoktu. Bunlar, tıpkı bir müzenin depolarındaki heykeller gibi, uyum kaygısı olmaksızın gelişigüzel dizilmiş, dimdik duran şekillerdi. Salak salak yürüyen uyuşuk penguenlerdi. Sonra metro yavaşladı, reklam belirginleşti ve insanlar, insan gibi oldular. Bireyselleştiler. Sandrine, hepsinin ne kadar farklı olduklarını şaşırarak keşfetti. Düşünüldüğünde, bir toplulukta asla birbirine tıpatıp benzeyen iki insanın bulunmayışı tuhaftı. Asla. İçlerinde, biraz da tepki uyandıran o birbirine benzer programlara katlanmak için televizyonun karşısında öbeklenecek olan asık suratlı ailelerin içinde eriyip gitmek üzere, aynı telaş içinde

standart dairelere dönmeye güdülenmiş, boy boy memurların bulunması gereken buna benzer bir yerde bile birbirine tıpatıp benzeyen iki insan yoktu. İnsanlar, şehir kıyafetlerine bürünmüş devasa genetik izler misali bireyselleşerek birbirlerinden ayrılıyorlardı.

Sandrine, Gabriel'i görmeden onun önünden geçecekti belki de. Sanki birbirlerinden bu sabah değil de seneler önce ayrılmışlar gibi. Gabriel değişmiş olacaktı. Savaştan dönen bir asker gibi: Kapı açıldı ve beklenen gerçekleşmedi. Zaten artık kimse beklenmiyordu. Yokluk kendini kabul ettirmişti. Hayatını kurtarıp da geriye dönen için yer yoktu artık. Kayıp kişi yeniden ortaya çıkacaksa, anıyı, yası ne yapalım? Hayalleri dolduran kişi, geri döneni öldürür.

Birden, beliriverdi işte. Sandrine içinde bu heyecanı, bu şefkati hissetmekten ötürü neredeyse şaşkındı. Gabriel, bir darbeden korunmaya çalışırcasına, kendini sıkmış oturuyordu. Aynı zamanda sevimli ve masum bir hali de vardı. Bir dağ keçisini, ürkek bir karacayı andırıyordu. Gabriel alışılmadık bir gürültü duydu, belki de hayatı buna bağlı olacaktı. Onun için, gara giren kaderdi. Raylardan çıkacak, peronu parçalayacak ve onu duvara sıkıştırarak ezecek olan bir trene, üzerine saldıran bir trene hayranlık duyan dünyadaki tek insan oydu. Sandrine ona baktı. Her şey bir yana, nasıl da yakışıklıydı. İnsan kendisi için pek önem taşıyan gündelik külfetleri defettiğinde ne kadar da güzeldir. İşte onun sevdiği Gabriel'di bu. Sandrine onu bağrına basmak istedi. Metrodan inecek, ona doğru koşacak ve birbirlerine yeniden kavuştukları sırça köşk yeniden kırılmasın diye, "Sus, sus!" diye fısıldayacaktı kulağına.

Ama Sandrine onun önünden geçtiği anda bakışları karşılaştı. Bir an, tıpkı her sabah ve her akşam olduğu gibi, karşı karşıya buluverdiler kendilerini. Tıpkı

her zaman olduğu gibi. Sandrine dizlerini kırdı, sarı omzun arkasına gömüldü, ama bunun için artık çok geç olduğunu, Gabriel'in kendisini görmüş olduğunu sezdi. Adamın yüzündeki o değişimden anladı bunu. Bir çeşit zafer sarhoşluğuydu bu: Demek geldi, pes etti. Sandrine eve geri dönüyor. Hadi bakalım, her şey yoluna girecek, acele edelim, zaten yeterince zaman kaybettik. Hayat yeniden başlayabilecek. Olması gereken hayat. Dingin hayat. Ve bundan bir daha asla bahsedilmeyecek, söz. Sandrine hiçbir sitem işitmeyecek. Ya da, yalnızca imalarla dile gelecek sitem.

La Pomponnette.

Söz konusu bile olamaz.

Vagondan inmek gibi bir niyeti hiç olmadı Sandrine'in. Onun bütün amacı bu ânı görmekti. Bu ânı yaşamaktı. Orada bulunmak. Bulundu da. Orada olmadığı anda orada olmuştu. İnsanda eskiden beri var olan şu, gazetelerde kendi ölüm haberini okumak arzusu gibi bir şeydi bu. Aslında oraya yalnızca, gelmeyeceğini kendine kanıtlamak için gelmişti. Şimdi de bunun sağlamasını yapmıştı işte, ama bu da ona yetmiyordu. Arka tarafa doğru ilerlemek istiyordu. Kapılar yeniden kapanacak, metro hızlanarak gerileyecek ve tam Gabriel'in gözleri onunkilerle karşılaştığı anda da... Durdur! Uzaktan kumandanın düğmesine küçük bir dokunuşuyla görüntü asılı kalacak ve o, kendince yeterli olana dek, Gabriel'in yüzünün aldığı, devam etmeyi reddettiğini açığa vuran ifadeyi, yalnızca kendisinin anladığı o ifadeyi, uzun uzun seyredecekti.

Gabriel'siz bütün bir yıl kış olacaksa da, Sandrine bunun bilincindeydi. Hayat, gerçek hayat, ilginç hayat burada bitiyor olsa da, bunun bilincindeydi. Yarın dünden daha kötü olacaksa da, o bunu kabulleniyordu. Onun kabullenemediği, yarının Gabriel'le dünden daha kötü olacağı düşüncesiydi.

O an içini saran paniğin, bu kararla hiçbir ilgisi yoktu. Karar alınmıştı ve doğru karardı. Üzerinde düşünülecek bir şey yoktu. Hayır, birdenbire hiçbir şey hatırlayamaz olmuştu. Her şey uçup gitmişti, sanki bütün bu zaman içinde, bir uyuşturucu bağımlısınınki gibi, düşsüz bir uyku uyumuştu. Gabriel'in, henüz birkaç saniye önce gayet güzel seçtiği yüz hatları bile yok olmuştu. Boşluk içindeydi. Boşluktaydı. Titriyordu. Korkuyordu. Belleği silinmişti. Metrodan tiksinen Sandrine, burada ne yaptığını bilmiyordu. Ama bir an belli belirsiz de olsa, çok uzakta değil, orada, peronda oturan birinin, onu kurtarabileceği hissine kapıldı. Onu kurtarmaktan başka bir şey istemeyen birinin. Ama adamın onu kurtarmasını istemeyen oydu. Ve Sandrine bunu neden istemediğini bilmiyordu.

On sekiz saniye...

Ardına kadar açık çift kanatlı kapı tam karşımda bir tablo gibi bakıyordu bana. İçerden kimse çıkmıyordu ve kimse de içeri girmek istermiş gibi görünmüyordu. Kısa bir süre sonra, çağırmadığım bir duygu, pis bir su gibi içime yayıldı. Önce inceden bir sızıntı, neredeyse damla damla bir akıntı olarak başladı, sonrasında, bir yerlerde bir bendin direnci kırıldı ve utançla aynı anda bastıran bu duygu içimi tamamen doldurdu. Rahatlamaydı bu.

Bir maç sonrası gevşekliği. Daha kötüsünden çekinmekte haklı olmak arzusu. Yenilmiş olmanın sarhoşluğu. Aşağıya doğru bir çekilme. Bir baş dönmesi. Böylece, yeniden kavuşma ve barışma olmayacaktı. Büyük aşk kanıtlarının içine küçüklerini koymak gereksinimi hiç duyulmamıştı. İkinci bir şansın dik yamaçlarını tırmanmak zorunda kalmayacaktık. İlişkimizi eğreti bir biçimde onarmanın doruk yolları kapanmıştı bize. Bir duruş sergilemek yeterli olacaktı. Melankoli. Keder. Geriye, akşamleyin arşınlayacağım o kadar sokak, kapağını açacağım o kadar kitap kalıyordu ki. Gelecek mevsimin kış olacağı da şüpheliydi. Başıma ne gelirse gelsin, acı bile, benim için yeni bir şey olacaktı. İlkbahar gibi, evet.

Yine de, gizemli bir güç yerimden kalkıp da bu olası özgürlüğe doğru gitmemi engelliyordu. Bu güç orada kalmamı ve daha beklememi buyuruyordu. Sandrine mucize eseri son anda, kapının kenarında, gazete-

li adamın kayıtsızlığıyla, valizli kadının sabırsızlığı arasında bir yerde belirivermeyecek miydi? Ancak kapanış sinyalinin uğultusu onun hiçbir yerde ortaya çıkmayacağının göstergesi olabilirdi. Ya da, her şey tıpkı siyah-beyaz filmlerdeki gibi gelişecekti: Metro, Sandrine'in bana gülümseyeceği karşı peronu dumana boğarak çekip gidecekti. Bana da, yalnızca merdivenlere doğru koşmak, kendimi karşı perona atmak ve onu kollarıma almak kalacaktı. Her şeye yeniden başlamak için. İkimizin gölgesi, arkamızdaki duvarın üstünde, kocaman tek bir gölgeye dönüşecekti. Ve bu son, bizim için yeni bir başlangıç olacaktı. Bizi rutinin içine çekmeye çabalayacak tuzakları nasıl bozacağımızı bu kez öyle iyi biliyor olacaktık ki! Sandrine mucize eseri orada belirmeyi bir isteseydi nasıl da yanlışsız bir hayatımız olacaktı!

On yedi saniye...

Sandrine artık Gabriel'i görmüyor. Şu sarı omuzdan başka bir şey yoktu. Şu sarı montlu adamın davranışları her şeye karşın tuhaftı; adam önce Sandrine'i, kapıya ulaşamayacakmış endişesiyle itmişti ama şimdi, kapı açık olduğu halde, bir adımda amacına ulaşabilecekken, dışarı çıkmıyordu.

Oysa, Sandrine onun titrediğini ve atlamaya hazır olduğunu hissediyordu. Adam belki de deliydi. Sandrine bakışlarını adamın ensesine doğru kaydırdı. Teni terden sırılsıklam olmuştu. Sandrine saydam bir damla terin, karmaşık bir yol izleyerek adamın gömleğinin yakasından aşağı indiğini bile görüyordu. Sandrine bu bedeni düşündü. Bedenleri düşündü. Budalalık abidesi adamların altında, bazen, hayretler içinde kalarak tatmış olduğu zevki düşündü. Ve Gabriel'in, o genelde aksine inanmış olsa da, ona asla tattırmamış olduğu zevki düşündü.

Başından beri, Gabriel ona yanlış yaklaşmıştı. Önceleri Sandrine kendini olayların akışına bırakmıştı. Okşayışların, öpüşlerin biraz olsun sonuç vermesini beklemişti. Ama hiçbir şey, asla onu kendinden geçirmemişti. Böylece, arzu kendiliğinden küçük parçacıklar halinde dağılmadan, o yola koyuluyor, kendi zevkini kendi içinde aramaya çalışıyordu. Zevki, tek başına, sabırla çekip yüzeye çıkarıyor, sonra da, zevki Gabriel'den alıyormuş gibi gözüksün diye, aralarına kaydırıveriyordu. Daha geç bir saatte, odanın karanlığında, Gab-

riel'e sokuluyordu. Gabriel uyuyor oluyordu. Sandrine pek de bir şeyden mahrum sayılmazdı, çünkü sonuçta zevk almış oluyordu, ama o daha ziyade hiçbir şey kaybetmemiş, hiçbir şey harcamamış oluşuna şaşıyordu. Özellikle de, hiçbir şey paylaşmamış oluşuna. El değmemiş olarak kaldığına şaşıyordu. Tıpkı bakire gibi.

Ama belki de, çok güçlü bir tutku, tek yürek olana dek, günbegün, aralarında son derece bilinçli bir şekilde dokudukları bütün sevgi bağlarını yakıp kavururdu, Sandrine böyle düşündü. Ne zaman bir adam ona gerçekten zevk verse, o düştüğü izlenimine kapılmıştı. Korkmuştu. Bu tür bir duyguyu Gabriel'le tatmak istemezdi. Hikâyeleri soluk soluğa kalarak, bitap düşerek son bulmuşsa, bunun aralarındaki o isteksizlikle bir ilgisi yoktu. Aksine, asıl o isteksizlik yaşamlarını keşfetmelerine, onu eşsiz bir yaşama dönüştürmelerine olanak sağlamıştı. Ama bu hayat, yine de bir anda soluksuz kalıvermişti. Peki neden?

On altı saniye...

Adam kapının eşiğine doğru ilerledi. Terlemişti. Bıraksalar aşağı atlamak, koşmak, belki de haykırmak isterdi. İşte bu: çığlık atarak kaçmak. Üstelik ansızın korkunç derecede kakası da gelmişti. Bu spazmı acilen bastıramazsa, herkesin ortasında içini boşaltıverecekti. Alın size bir utanç daha.

Ama adam yerinden kımıldamadı. Beklemesi söylenmiş gibi, bekledi. Aslında, o hiçbir şey yapmıyordu, almış olduğu emir onun yerine hareket ediyordu, o ne görmüşse onu uyguluyordu. Bu sabahtan beri, o yoktu. Yalnızca hareket ediyordu. Kapının çevresindeki siyah kauçukların üstünde, düğmenin tam yanında düzlemesine dayadığı vakitsiz bütün kapanışları engellemeye hazır olan elinden başka bir şey görmüyordu. Aralık duran parmaklarına, nemli tenine bakıyordu. Su içinde kalmıştı, derken, süzülen bir damla terin boynunu gıdıkladığını hissetti. Görüş açısına, aynı zamanda sarı montunun bileği ve bir parça kol ağzı da giriyordu. Her şey bir yana, şu sarı mont ne iyi bir fikirdi! Bunun çift taraflı bir giysi olduğu kimin aklına gelirdi? Koridorun sonunda bunu sırtından çıkarması, tersine çevirmesi ve yeniden sırtına geçirmesi yeterli gelecekti, birden, oradan sakince uzaklaşacak siyah bir mont olacaktı. "İnsan ne kadar göze çarparsa, o kadar görünmez olur." Bu, grubun ilkelerinden biriydi. İnsanın kulağında çınlayan ve içine yer eden cümlelerden bir tanesiydi. Durum apaçık ortadaydı: Karşılaşmış olduğu bütün

insanların gözünde, o, sarı montlu bir adamdı. O ortadan kaybolduktan sonra, hiç kimse çıkıp da onun iri mi, ufak tefek mi, sarışın mı, esmer mi ya da bıyıklı mı, bıyıksız mı olduğunu söyleyemeyecekti. Ama sarı monta gelince, evet, onu herkes gayet iyi görmüş olacaktı. Sarı montlu bir genç adam, sarı mont yoksa, genç adam da yok. Uçtu gitti. Gayet basit. İşin bu kadar basit olabileceğini asla tahmin etmemişti.

Ama, o yine de öylesine üşüyor, korkudan öylesine terliyordu ki. O âna kadar hiçbir şey düşünmemişti. Yalnızca hareket halindeydi. Kurulu planı uygulamıştı. Öngörülmüş, öğretilmiş hareketleri yapmıştı. Öğretilenleri hayalinde o kadar çok tekrarlamıştı ki, bunları yapmak onun için gerçekten de çocuk oyuncağıydı. İşin sadece sağlamasıydı. Ama şimdi durum farklıydı. Yapacağı hiçbir hareket kalmamıştı. Beklemesi yeterliydi. Ne var ki, kimse ona, nasıl bekleneceğini hiç açıklamamıştı. Bekleyiş yumuşak, belirsiz, bir öne bir arkaya sallanan, tıpkı deniz gibi, gökyüzü gibi durmaksızın renk değiştiren bir şeydi. Bir montun iki yüzü gibi, ne tam sarıydı ne tam siyah. O sırada, kafasının içine ılık bir düşünce seli akmaya başladı: "Sende iyi olan, düşünmekle zaman kaybetmiyor olman." Oysa bir yığın varsayım üzerine saldırıyordu. Ya... Ya, son dakika inmek yerine, "Son anda, anlaşıldı mı? Tam en son anda" hemencecik perona atlasaydı ne olurdu? Ya da tam tersine, vagonun içinde kalsaydı? Kapılar kapanacak ve o da diğerleriyle birlikte içerde olacaktı. Hayır, böyle şey olmazdı. Üstelik... Sonuçta ne önemi vardı ki? İnse de inmese de sonuç değişmeyecekti. İki durumda da yapacağını yapmış olacaktı. Onun istediği de buydu zaten: bunu yapmak. Sonunda bir şey başarmak. "Gördüğün gibi, her işte başarısız değilim, baba, bunu açıkça görüyorsun, şimdi konuş bakalım!" Bu durumda vagonda kalmak ya da inmek arasında bir fark yoktu öyle değil mi?

Sonrasında sinyal sesi çınladı. Adam daldığı düşten uyandı. İş, gözüne yeniden kolay gözüktü. Kapının kenarına dayamış olduğu eline baktı: Kapanışı haber veren bir titreme olur olmaz dışarı fırlayacaktı ve camlı kapılar sırtını hafifçe yalayarak arkasından kapanacaktı. Peronu geçip tam karşıda duran merdivenlere doğru gitmekten ve sokağa ulaşmaktan başka bir şey kalmayacaktı geriye. "Koşmadan. Kesinlikle koşmadan."

Sinyal sesi uzamıştı, bir türlü kesilmek bilmiyordu. Belki de, asla son bulmayacaktı. Asla son bulmasa ne iyi olurdu. Her şey dursa. O an dünya dursa. Tam öncesinde.

On beş saniye...

Sophie kendini yürüyen merdivene attı. Tam aşağıda, sağında, duyduğu, kapıların kapanış sinyaliydi. Metroyu yakalamak için hâlâ bir şansı vardı. Metroyu yakalamak istiyordu. Buna neredeyse zorunluydu. Her ne pahasına olursa olsun bu gerekliydi. Yürüyen merdivenin basamaklarını birer ikişer indi. Ellerini, iyice açmış olarak, merdivenin her iki kenarındaki siyah şeritlerin üzerinde sektiriyordu. Daha çabuk ilerlemek için buralardan destek alıyordu. Yarım saniyede içinde, havalandı. Uçtu. Ucu ucuna yetişmekten ötürü içi bir fena oldu.

Metro onsuz gidecek olursa, burada en az on dakika ağaç olmak zorunda kalacak ve Lyon Garı'na çok geç varacaktı. Ve Ludo'yu göremeyecekti. Ludo, onun geldiğini bilmediğinden, elbette onu beklemeyecekti. Ludo, istasyon değiştirmek üzere metroda inecek ve bir sandviç yiyerek onu kışlasına götürecek olan bir başka metroya binecekti. Belki de Sophie'yi düşünerek. Kesinlikle onu düşünerek.

Ludo en azından Paris'te iş bulabilmiş olsaydı, her şey çok daha kolay olacaktı. Ama Paris'te iş bulunmazdı. Başka bir yerde de yoktu. Ordudaki beş yıllık bu gönüllülük, onları ayırmaktan başka bir şeye yaramıyordu. Bir de Sophie'nin yüreğini daraltıyordu. Sırf onların huzurları kaçsın diye, geceleyin bir yerlerde savaş mı ilan edildi acaba endişesiyle radyosuna saldırıyordu her sabah.

"İnsan on yedi yaşında ciddi olmaz"! Peki, insan tam on altısında bile değilken ne olur... Yine de, Ludo onun gerçek aşkıydı. O, yirmi yaşını geçmişti. Peki ya kendisi, kendisi gerçekten de on altı yaşında mıydı? O bir kadın değil miydi? Gerçek bir kadın?

Neden kimse onu ciddiye almıyordu? Tatil kampı dönüşünde bunalıma girmişti. Özellikle şu ordu meselesi yüzünden. "Hayatım boyunca küçük işler peşinde koşamam. Orada, bir meslek öğrenebileceğimi söylüyorlar. Bu bizim için iyi bir şey, öyle değil mi?" Ludo'nun ikisinden "biz" diye söz etmesini çok seviyordu! Ne var ki, eve dönüşü öyle müthiş olmamıştı. Sophie durmadan ağlıyordu. Sonunda, sanki mutluluğunu ailesinin gözlerinin önünde yeniden yaşamak için, onlara kendisi hakkında açıklamalarda bulunmak için, bir şeyleri değiştireceğine duyduğu inançla, onlara her şeyi anlatarak, neden ağladığını itiraf ettiğinde ne olmuştu peki?

Hiçbir şey! Hatta daha da kötüsü: herhangi bir şeyin tersi. Annesi, saçlarını okşayarak şunları yumurtlayıvermişti: "Geçecek bunlar"; annesi bir kez daha, gerçekten hiçbir şey anlamamıştı. Sanki aşk geçermiş gibi! Sophie'nin en çok nefret ettiği şey saçlarının okşanmasıydı. Birinin ona dokunmasından nefret ediyordu. Ludo dışında...

Ya babası! O, daha da kötüsünü yapmıştı: Polisi çağırmak ve Ludo'yu, henüz reşit olmayan bir kızı baştan çıkartmak suçundan hapse attırmak istemişti. Hepsi bu!

Ayrıca annesiyle babası, Ludo ile onun "ne kadar ileri" gittiklerini, ne yapıp ne yapmadıklarını öğrenmek istemişlerdi. Babasının beti benzi atmıştı. Sophie'nin içinden babasına, annesinin ailesini görmek için Toulouse'a her gidişinde, onun fırıncı kadınla yaptığından ne eksik ne fazla bir şey yaptıklarını söy-

lemek gelmişti. Sophie onun sabahın üçüne doğru kalktığını ve usulca evden çıktığını duyardı. Fırıncı, o saatte hafiften bir ıslık çalarak hamur teknesinin başında işe koyulmuş oluyordu. Babasının, fırıncı kadını sıcacık yatağında hamur gibi yoğurmaya gitmesi Sophie'yi pek eğlendiriyordu. Sonuçta, bu durum onu yalnızca eğlendiriyordu, hepsi bu. Öncelikle, bu komedide boynuzlanan kadın durumuna düşen annesi yüzünden. Oysa bu, gayet adaletsiz bir durumdu, çünkü annesinin bir mesleği yoktu, o yalnızca babasının karısıydı, eh bu durumda da boynuzlu olmak onun hayattaki tek özelliğiydi. Deyim yerindeyse tek niteliğiydi. Üstelik fırıncı kadın, vücuduna sımsıkı yapışan lame kayakçı pantolonunu geren koca kalçalarıyla cidden berbat gözüküyordu..... İkinci olarak da babası yüzünden, çünkü sınıf birincisi Anne-Laure'un dediğine kulak verecek olursa, bir baba insanı hem etkileyen, hem de insanın kaygı ve tasalarını gideren üstün bir tipti, komik de olabilirdi, ama yalnızca komik olmaktan öte başka özelliklere de sahip olmalıydı. O etrafta olduğu sürece kötü bir şey olamazmış gibi olmalıydı. İnsan ne açlık, ne soğuk, ne korku, ne de başka bir tehlikeyle karşı karşıya kalmazmış gibi hissetmeliydi. Onun sayesinde, insan on altı yaşında bile, küçük bir kız olarak kalma hakkını korumuş olmalıydı. Elli yaşında bile. Evet, elbette Sophie'nin, çizilen bu tabloya göre ne konumda olduğunu anlaması çok basit oldu: Baba dediğin, onun babasının tam tersiydi. Çünkü, her şeyi enine boyuna düşündükten sonra hemen bir yargıya varmak gerekirse, babası koca bir ahmaktı. Bu koşullar altında, Ludo konusunda ancak koca bir ahmağın yapacaklarını yapmış olması da şaşırtıcı değildi. İşte bu yüzden, o akşam, sevgilisine Doğu Garı'na kadar eşlik etmek niyetiyle, Lyon Garı'na gitmek için ailesinden izin istemesi söz konusu bile olmamıştı. Aynı, mektup-

ların eve gelmesi için izin istemesinin söz konusu olmaması gibi. İşte bu yüzden mektuplar, zarfın, bir başka zarfın içine sokuluvermesi gibi karmaşık bir yöntemle Sabine'e gidiyordu. İyi ki Sabine vardı. O da olmasa, dünyada sevgilisinden bahsedeceği kimsesi olmayacaktı. Ona her şeyi dilediği gibi ayrıntılarıyla anlatıyordu, çünkü Sabine her zaman daha fazlasını bilmek istiyordu. Özellikle de, olup bitenleri merak ediyordu. Sophie'nin anlattıklarını kırmızıbiber gibi kıpkırmızı kesilmiş ve alnı kırışmış bir halde dinler, sonra da, ertesi gün, her şeyi unutmuş olur ve yine aynı soruları sorardı. Anımsaması için saf saf aynı soruları sorması gerekiyordu, ne var ki Sabine, burnunun üstündeki o siyah noktalarla ve yağlı saçlarına taktığı o rengârenk sıra sıra tokalarla, kendine bir Ludo bulmakta zorlanacağa benziyordu.

Hâlâ şu metroyu yakalama şansı var mıydı acaba? Sinyal sesi çınladıkça kapılar kapanmıyordu. Sophie yürüyen merdivenin son basamağını henüz aşmıştı. Peron sağ taraftaydı işte. Yanlamasına iki koca adım, hepsi o. Metro hâlâ oradaydı. Tam karşısında, kapılar, sarı montlu iriyarı bir tip tarafından yarı engellenmiş olarak açık duruyordu. Zil sesi kesildi. İş işten geçmişti. Ama Sophie yine de vagona atladı, ayakları birkaç sıçrayışta peronu geçmeye programlanmışlardı ve görevlerini tamamlamaya can atıyorlardı.

On dört saniye...

Kapının boşluğuna bakıyordum. Orada belirmesini istediğim kişiden eser yoktu, ama içerisi, elleriyle krom kaplama çubuklara yapışmış, içtenlikten uzak, kayıtsız bir sürü insanla doluydu. Valizli kadın, bir ayağını kaldırıp ötekini indirerek, bir o yana bir bu yana yaylanıyordu. Lyon Garı'na gitmesi gerekiyordu ve kuşkusuz metrosunu kaçırmaktan korkuyordu. İşe bak. Ben, az önce hayatımı kaçırmıştım.

Sinyal sesinin kesilip de kapıların, kayarak, iki dünyayı birbirinden ayırdıkları o duraklama ânına bugüne dek hiç dikkat etmemiştim. O sırada bir sessizlik oldu, her şey durdu; televizyonda görülen, füze fırlatılışları sırasında kumanda merkezinin bilgisayarlarla dolu salonundaki havanın daha basite indirgenmiş hali gibiydi. Aygıt havalandığı anda her şey yeniden canlanmaya başlar ve kollarını sıvamış beyaz gömlekli şaşkın bakışlı adamlar çığlıklar atmaya, alkışlamaya, gülmeye başlarlar. Kurtulmuşlardır. İşte bana da, ansızın ortamda biraz o hareket öncesi gerilimini andırır bir gerilim varmış gibi geldi. Tünele doğru uzaklaşırken camların ardında bir sevinç patlaması yaşandığını görsem şaşırmayacaktım yani. Elbette, böyle bir şey olmadı. Zaten, kapılar da açık kaldı. Yerlerinden güçlükle oynuyorlardı, sanki bir şey kapıların kapanmasına engel oluyordu. Kuşkusuz öyleydi, çünkü hemen ardından sinyal sesi yeniden duyuldu.

*

Zil sesi kesildi. Kapı adamın elinin altında titredi. Vagondan basıp gidecekti. İşte tam o sırada genç kızı fark etti; kızın gücü tükenmişti, bakışları şaşkın, yanakları al aldı. Tam karşıdaki yürüyen merdivenden az evvel paldır küldür inmişti. Adam, ani bir refleksle ona yardım etmek istedi ve sırtını kapılardan birinin ağzına, öbür elini de öteki kapınınkine dayayarak kapanmasına engel oldu. Tutukluk yapan mekanizmada, o, küçük bir kum tanesiymiş gibiydi. Birdenbire artık basınç duymaz oldu. Kazanmıştı. Bugün, kuşkusuz, bütün dünya ona boyun eğmeyi kabul etmişe benziyordu. Sinyal sesi yeniden duyuldu ama adam yerinden kımıldamadı. Oyunu yöneten oydu. Nezakettenmiş, dostluktanmış gibi, paniğini bastıran heyecan sarhoşluğu içinde vagona yaklaşmakta olan genç kızı bekledi. Genç kız onun kolunun altına daldı ve artık bitkin düşmüş bir yüzücü gibi, son bir gayretle vagona girdi.

"Teşekkürler."

Genç kız güldü. Soluğu kesilmişti. Adam ona doğru dönmedi. Yanıt verecek zamanı yoktu. Yeniden sessizlik çöktü. Şimdi atlama sırası adama gelmişti, ama vagondan dışarıya doğru. Kapılar adamın sırtını hafifçe sıyırarak kapandı. Adam perondaydı. Metroysa yola koyulmuştu.

On üç saniye...

Nedenini çok iyi anlamadım ama, genç kız o peronda, solda, ikinci vagonun karşısında belirir belirmez metronun kapılarının kapanışı ve hareketi için geriye sayış durduruldu; sanki metro âşık oluvermişti. Adeta genç kız olmadan hareket etmeyi reddediyordu. Tam da öyle oldu. İnatçı makinenin yeniden hareket etmesi için yavuklusunu içine alması yetti.

Aşırı ağırlık yüklenen asansörlerde, birinin, herkesin iyiliği için asansöre binmekten vazgeçmek zorunda kalması gibi, metro da yoluna devam etmeden önce bir yolcuyu tükürür gibi dışarı attı. Bu bir değiş-tokuştu. Sarı montlu irikıyım bir avanağa karşılık bir genç kız. Adam, o sırada büyük olasılıkla okumaya ya da olmadık hayallere dalmıştı ve bu yüzden de inmeyi unutmuş olacaktı. Neyse ki metronun kıza olan yıldırım aşkı, adamın kendini toplamasına zaman tanımıştı. Adam ona teşekkür etmiş miydi? Kızın, onu isteği dışında Lyon Garı'na sürüklenme zahmetinden kurtardığını anlamış mıydı bari?

O kuyrukluyıldızı tam olarak göremedim. Görür gibi oldum. Yine de, onun bir genç kız olduğundan bir an olsun kuşku duymadım. Bir erkek çocuk değil, bir kadın da değil, bir adam hiç değil, bir genç kız. Kot pantolonuna, kocaman asker postallarına, deri montuna, kısacık saçlarına karşın o, hiçbir şeyin zarar veremediği ve genellikle on dört ile on sekiz yaşları arası birkaç yıl süren o çekiciliğe sahipti. Önce, çocukturlar,

sonra kadın olurlar, ama aradaki bu zaman dilimi içinde karşı konulmazdırlar ve bozulmazlar. Bir tür antik tanrıçadırlar. Ya da en azından, göklerin paha biçilmez bir armağan bağışladığı ayrıcalıklı dünyalı kadınlardır onlar: Bağışlanan armağansa, herkesin hoşuna gitmektir. Erkek çocuklar içinse durum farklıdır; daha az göze çarparlar ve daha kısadırlar. Böyle bir yeteneklerinin olduğu bile kuşkuludur. Büyüyüp erkek olmalarını beklemek gerekir, genellikle de olgun adamlar olmalarını. İşte o zaman bu çekicilik, yaşlanıp buruşmadan hemen önce, bazen şöyle bir değip geçer onlara. Ama genç kızlar öyle mi...

Sandrine'le ikimiz bir çocuk sahibi olmalıydık belki de. Belki de sahip olmadığımız o çocuğa sahip olmalıydık. O kız çocuğu şu anda neredeyse o mucizevi yaşta olacaktı. Biraz daha fazla. Yok, o kadar da değil. Zaten sırf bu yüzden –Sandrine'in yaşı yüzünden– bu kız çocuğuna sahip olmama kararını almıştık. Bu erkek çocuğuna mı demeliydim? Hayır, ben her zaman bir kız çocuğu olduğunu düşündüm. Bundan emindim. Bir kız çocuğunun yasını tuttum. Sandrine'in yıkılmış bir yüz ifadesiyle eve geldiği ve çok alçak sesle yalnızca şu sözleri söylediği o akşamı anımsıyorum: "İşte, bitti. Bir daha asla bu konudan bahsedilmesini istemiyorum. Ben yatmaya gidiyorum. Hemen gelme, uyumamı bekle." Ve konu bir daha hiç açılmadı. Asla. Ne zaman bir sohbet konusu bizi bu olayın yakınından geçirecek olsa, Sandrine bana ondan beklemediğim bir sertlikle bakıyordu. Ben de şaşkına dönmüş bir halde bu yabancının istekleri karşısında yelkenleri indiriyordum. Oysa hayatın bu kötü sürprizi üstüne söylenecek çok şey var gibi geliyor bana. Pansuman yapılacak, tedavi edilecek bir şeyler kaldı gibi geliyor. Tıpkı temizlenecek bir yara gibi. Belki de yıkımımız o gün başlamıştı, kim bilir? Belki de bugün bizi ezen şey, zoraki

sessizliklerimizin toplamıydı, kim bilir?

Evet, vagonun sarı montlu adamı, bir şilebin denize atık boşaltması gibi fırlatıp atmasından sonra alıp götürdüğü gencecik bir kızdı.

Mont başını almış yavaşça oradan uzaklaşıyordu, adamın sırtı dimdikti. Işıklı çıkış tabelasının arkasındaki tavana ulaşmak için peronu enlemesine geçiyordu. Hafiflemiş, üstünden bir yük kalkmış gibi olmalıydı, ama bitkin ve sıkıntılı görünüyordu. Bacakları kaskatı kesilmişti, neredeyse güçlükle ilerliyordu. Gören de adımlarını sayıyor, koşmamak için kendini zor tutuyor sanırdı.

On iki saniye...

Sophie yeniden soluk almaya çalıştı. İçinden kahkaha atmak da geldi. Bir de kurtarıcısına teşekkür etmek. Ama adam artık orada değildi. Sophie, tam o anda, onun bir kış güneşini andıran kocaman sapsarı sırtının peronda uzaklaşmakta olduğunu gördü. Sophie çevresinde, gülüşünü, ya da belki de rahatsızlığını, gösteri malzemesi olmaktan, soluk soluğa kalmaktan ve bu denli şanslı olmaktan ötürü duyduğu o hafif utancını paylaşacak birisini aradı.

Tam yanında, artık pek de genç olmayan bir kadın duruyordu. Kadın başını omuzlarının arasına çekmiş, gözlerini yere dikmişti. Sanki orada olmaktan pişmanlık duyuyor ya da birisi çıkıp da onu tanıyacak diye korkuyordu, ya da ikisi birden. Her ne olursa olsun kadının gülümseyecek hali yoktu. Daha ziyade etrafına hüzün verebilirdi. Sophie, belki de Ludo'su onu terk etmiştir diye düşündü, eğer öyleyse, onun yaşında, muşmulaya dönmüş suratıyla... Kadının eskiden güzel olduğunu kabul etsek bile... Kendi kategorisinde bir bakıma hâlâ güzel olduğu varsayılabilirse de -ki bu Sophie'nin çok sonraları erişeceği bir kategoriydi- kırklı yaşlarda; hatta daha sonraları. Ya da kırklarından çok daha önce, ve o büyükanne olacaktı - genç bir büyükanne, ama yine de bir büyükanne. Her ne olursa olsun, şimdi bir Ludo kaybettiyse şıp diye on Ludo bulamazdı. Zaten, kadın yirmi yaş genç de olsa, hatta yirmi yaşında bile olsa, yine de Ludo'lardan on tane bu-

lunmazdı, çünkü ortada tek bir Ludo vardı ve o da Sophie'ninkiydi.

Sophie, hızlı hızlı solumaya devam ederek dönüp arkasına baktı: Koltukların birinde, dipte, cam kenarında, bordo bir sırtın gerisinde oturan gözlüklü, hafif kel bir tip onun gülümsemesine nezaketle karşılık verdi. Art niyetsiz olduğu söylenebilirdi. Öyle, kızları dikizler gibi değil. Adamın gözlerinde, bir doktorun, bir Katolik papazın, bir ilkokul öğretmeninin gözlerindeki o bezgin, yumuşak bakıştan vardı. Hayır, adam daha ziyade, gördüğü onca sefaletin ardından, bir parça nefes almak için, en iyisinin yine insanları sevmek olduğuna kendini inandırmış gibi bakıyordu. Sophie kendini ansızın aklanmış, cesaretlenmiş gibi hissetti ve bu kez gerçekten kahkahayı bastı. Neredeyse adam da. İkisi, Sophie'nin pek hoşuna giden ve genç kızlarla, kulaklarının içinde kıllar olan tipler arasında öyle sıkça rastlanmayan türde bir şey paylaştılar: tertemiz bir şey.

*

Küçükhanımın güleç yüzü karşısında Emmanuel de gülmeye başladı. Kız, o çocuksu teniyle, güzeldi. Kızın yaşı, her gün karşı karşıya geldiği kızlardan biraz daha küçüktü, ama çok da küçük değildi. Sonuçta adam çok da emin değildi. On dört ve on dokuz yaşları arasındaki gençleri net bir şekilde sınıflandırmakta çok zorlanıyordu. Sanki çocukluktan çıkarken hepsi birden, toptan aynı yaşa basıveriyorlardı. Bu durum, sosyal çevrelerinin, ailelerinin anlayışından, kişisel deneyimlerinden bağımsız olarak, bugün içlerinde var olan sertlikten kaynaklanıyordu. İlk yılların düşlerini terk ettikten ve yetişkinlerin hayatta kalmak için dört elle sarılmak zorunda kaldıkları boş hayallerden de kurtulduktan sonra, bir süreliğine sert, dimdik, deyim

yerindeyse kahraman oluyorlardı. Korkunç, berbat ve umutsuz bir geleceğe kahramanca meydan okuyorlardı. Emmanuel'e göre onlar kendilerine hayran olunmasını hak ediyorlardı. Özellikle de kızlar. O umulmadık, o uzlaşmaz halleriyle kızlar. Kızlarda, insanların çoğunu rahatsız eden ne varsa, Emmanuel bunlarda gücün, özgürlüğün, gün gelip de insanlığın değişebilme olasılığının varlığını hissediyordu. Kadınları sevseydi, partnerlerini bu yaş grubundan seçerdi. Bu düşünce onu daha da fazla güldürdü: Demek ki, eşcinsel olmasaymış, sübyancı olacakmış! Demek ki, Tanrı onu yaratırken bir yerlerde yanılmış! Elbette, farklılıkları acımasızca yok eden dünyayı yaratırken bir hata yapmadıysa. Ama o halinden şikâyetçi değildi. Vincennes Fakültesi'nde Fransızca öğreten birinin, bir azınlığa dahil olmasında hiçbir tehlike yoktu. Ne riski vardı bunun ne de sakıncası. Aksine, bazı meslektaşlarının onun önünde, bazen keyfini kaçıracak ölçüde iyi niyet, merhametle karışık bir tür dayanışma sergilediklerini; ufaktan koruyucu bir havaya büründüklerini saptamıştı. İnsanlar onu çok seviyor ve acıyorlardı. Ya da insanlar, açık fikirli olduklarını, gerçekten iyi olduklarını göstermek için onu böyle çok seviyorlardı.

Adam, soluğu tükenmiş, elmacıkkemiklerini ateş basmış, bir fatih edasıyla bakan genç kızla az önce paylaştığı şeyi bir armağan olarak kabul etti. Bir tür teneffüs. Aralarında yaşanan, hiç kimsenin asla çözümleyemeyeceği, asla yargılayamayacağı, birkaç saniyelik gerçek bir yakınlıktı. Toplumun dışına itildiğinizde, olanaksız olanı istersiniz; bu kaçınılmazdır: Görülmeyi istersiniz, ama size bakılmasından hoşlanmazsınız. Değerlendirilmeyi, eleştirilmeyi, didik didik edilmeyi reddedersiniz. Normal denilen insanlar gibi olmak istersiniz, ama aynı zamanda, hakkınız olanı istediğiniz için toplumun önünde kendinizi sorumlu hissedersi-

niz. Örneğin Emmanuel çok hoşgörülüdür. Hatta açık fikirliliğiyle ün salmıştır. Ama bazen kendi kendine, bu durumunun biraz zorlama olup olmadığını sorar. İnsanların onu örnek olarak göstermelerini arzu ediyordu sanki. Aslında, biraz ırkçı olmadığından bu denli emin miydi? Ya da biraz kadın düşmanı olmadığından? Eğer kesin olarak ikisi de değilse, o zaman bu eksikliğin patolojik bir durum olarak değerlendirilmesi gerekmez miydi? Kimi zaman kin duygusunun olmadığını hissederdi. Çünkü kin dinlendirici bir şeydir, doğal bir şeydir, en büyük iniştir. Öyle olmasaydı bu denli yaygın olması nasıl açıklanabilirdi ki? Emmanuel hiç kimseye kin duymuyordu. Bu herkesi sevimli bulduğu anlamına gelmiyordu elbette, ama sonuçta durumda endişe duyulacak bir şeyler vardı. Sayıca kalabalık olan ve bir araya geldiklerinde kendilerini kolayca savunabilecek olan aptallara karşı bile kin duyamıyordu. Onlara acıyordu. Ya da daha doğrusu, onları yok sayıyordu. Bu onu rahatlatıyordu: Onları yok saymak, hiç kimse bunun bir tür küçümseme olduğunu inkâr edemezdi. Küçümsemek de, bilge kişinin kini değil miydi?

On bir saniye...

Sophie'nin kasları gevşedi. Kanı yeniden bedeninde dolaşmaya başladı. Vagonun kirli havasını derin bir solukta içine çekti. Metronun o çok özel havasına bayılıyordu. Orada, Paris'in göbeğindeydi. Geçen sene lisede Emile Zola'nın, *Le Ventre de Paris*[1] adlı bir romanını incelemişti. Romanda dekorun metro değil de sebze halleri olduğunu görerek çok şaşırmış, bir o kadar da hayal kırıklığına uğramıştı. Bununla birlikte, Forum des Halles'in koridorlarında gezindiğinde de, özellikle en alt katta, kendini çok iyi hissediyordu.

Sophie Paris'i, bir köylünün tarlasını sevdiği gibi seviyordu. Sırf sokakları dolaşmanın heyecanını yaşamak için, şu az rastlanan üstü açık otobüslerden birine sıkça bindiği oluyordu. Bu sokaklar, bu kent onundu. İçinden hayranlıkla şöyle geçiriyordu: "Ben burada doğdum, burada yaşıyorum, şu anda bu yerde geziniyorum!"

Sophie kendini rahatlamasına, neşesine, Ludo'suna öyle bir kaptırmıştı ki, kısa bir süre sonra tutunmayı akıl edemedi. Vagonun hareket etmesiyle oluşan sarsıntı, onu hoyratça bordo cekete doğru savurdu. Dengesini sağlayıp da parmaklarıyla soğuk kromu kavramadan önce, bir an için tüvit kumaşın koluna yapıştı.

"Affedersiniz."

Adam yüzünü ona doğru çevirdi. Sophie'yi tepe-

[1] Fr: Paris'in Göbeği. (Y.N.)

den tırnağa şöyle bir süzdükten sonra da homurdanarak başını çevirdi. Gençlerden hoşlanmayan biri daha. Ya da deri ceketlerden. Ya da deri ceketli gençlerden. Ne var ki, bu asık suratlı iriyarı adam ve onun hoşlanmadığı şeyler Sophie'nin umurunda bile değildi. O kendini iyi hissediyordu. Sadece biraz terlemişti, ama bu da geçecekti.

On saniye...

Gilbert, az önce ceketinin kolunu çekiştirip ayağına basarak onu itekleyen bu küçük aptal kızla hiçbir şey paylaşmak istemedi. Kız ona "affedersiniz" demişti gerçi, ama bu kızın eğlenmesine engel olmuş gibi görünmüyordu. Bu, yeni modaydı kuşkusuz. Önce insanların üstüne saldırıyorlar, sonra da dalga geçerek özür diliyorlardı.

Arabasına binmeliydi.

Ne zaman oraya gitse, aynı düşünceye kapılıyordu, oysa araba kullanacak durumda olmadığını da gayet iyi biliyordu. Çok gergindi. Ayrıca geri dönerken de daha iyi olmuyordu: İçinin boşalmış olduğunu hissediyordu, bezgindi. Sonrasını kesinlikle düşünmemesi gerekiyordu; yoksa yarı yoldan dönecekti, ama yine de, neredeyse hemen sonra, kuşkusuz, geri dönecekti; çünkü oraya gitmesi gerekiyordu. Bu gerekliydi. Böyle olunca, her şeyi düşünmeye hakkı vardı; sonrası dışında.

Yalnızca çevresindeki insanları düşünebilirdi örneğin. Küçük aptal kızı, ama onu olduğu kadar, sarı montlu, iriyarı, bezgin suratlı hıyarı da; o da az önce tıpkı diğeri gibi onu iteklemişti. Sanki hepsi, bugün ona karşı birleşmişlerdi. O an arkasında bulunan hüzünlü kadını da düşünebilirdi; kadını daha vagona bindiği anda fark etmiş, hatta onu ayrıntılı bir şekilde incelemişti. Fena sayılmazdı. Tam adamın sevdiği gibi, oldukça esmerdi ve dudağının üzerinde bir gölge var-

dı. Başka bir gün olsa, adam kendini o küçük gözde oyununa kaptırırdı, ama o gün, dikkatini bir nokta üzerinde toplaması gerekiyordu. Dağılmamalıydı.

Küçük oyununun kimseye bir zararı yoktu. Bunu epey bir zamandır yapıyordu. Hoşuna giden bir kadın görür görmez, gözlerini ona dikiyor ve parmaklarını şaklattığı anda dünyanın duracağını hayal ediyordu. O sırada hâlâ kımıldayabilen tek kişi o olacaktı. İşte o zaman, durumun öncesinin, az sonrasının, vaat edilenin tadını çıkarmak için, hiç acele etmeksizin, seçilen kadına yaklaşacaktı. Kadının eteğini beline kadar sıyıracak, külotunu ayak bileklerine kadar indirecek ve ona canının istediği gibi bakacaktı. Canının istediği kadar. En küçük kılın, en belirsiz yara izinin, tenindeki bir benin ayrımına varıncaya kadar. Ona dokunmayacaktı, hayır, o bundan tiksiniyordu, hayatı boyunca asla bir kadını okşamamıştı, ama onun dizlerini aralayacaktı. Ardından, sıradan, önemsiz bir düşünceye takılıp kalmış ifadesini, yüzünü dikkatle inceleyecekti. Onu o denli heyecanlandıracak olan özellikle bu tutarsızlık olacaktı: herkesin gözleri önünde eteği kaldırılmış, sergilenmiş bu kadın ve onun dalgın ve düşünceli yüzü. Belki de ciddi. Sonra güzel kadının giysilerini özenle düzeltecek ve yeniden parmaklarını şaklatmasının ardından, hayat herkes için yeniden normal akışına kavuşacaktı. O zaman, o avına bakacaktı, bir daha, bir daha. Bu kez bilerek.

Gençken, bu tarz gücül densizlikler ona öylesine büyük bir heyecan verirdi ki, rahatlamak için kendisini yoluna çıkan ilk kafenin tuvaletine atmak zorunda kalırdı. Şimdiyse daha sakindi. Görüntüleri biriktirmeyi, arşivlemeyi başarıyordu. Böylece, kadınların aslında aşağılandıklarını aklına getirmeksizin, zihninde sırf esmer kadınlardan oluşan kocaman bir albüm yaratmıştı.

O günkü seans için seçmiş olduğu da esmer bir kadındı. Bir önceki gün, filmlerde dedikleri gibi, yer tespitine gitmişti. Arabasını Saints-Innocents Meydanı'nın altındaki büyük otoparka çekmiş, Saint-Denis Sokağı'na kadar yürümüştü. Orada, sokağın aşağısından yukarıdaki bulvara dek, neon ışıklı bütün dükkânları gezmişti. Kızların fotoğraflarını incelemişti. Hiç acele etmemişti. Kızlardan birini albümden çıkaracağı için, ona biraz da olsa benzeyen bir kız bulması gerekiyordu. Yerini bir başkasına bıraksın diye. Bunlardan aradığı nitelikleri taşıyan beş tanesini seçti, ama içlerinden iki tanesini zaten görmüştü, onları iyi hatırlıyordu. Çok iyi hatırlıyordu. Onları yeniden almak için henüz çok erkendi. Onu hâlâ tiksindiriyorlardı çünkü. Utandırıyorlardı. Bu durumda geriye üç tanesi kalıyordu. Karar vermekte güçlük çekmişti. Hele, birbirlerinden uzak yerlerde çalışmaları yok muydu. Bir saatten fazla bir süre boyunca mahalleyi arşınlamıştı. Ardından, biraz üzülerek elediği iki tanesini kestirip atmıştı. Onları bekleme listesine alacaktı; deyim yerindeyse, yedekte birilerini tutma fikrinden her zaman olduğu gibi küçük, gizli bir zevk duyuyordu. Tıpkı bir sincabın tutumluluğundan ötürü duyduğu zevk gibi.

Vanessa'nın fotoğraflarını uzun uzun incelemişti. Kızın gerçek adı Chantal ya da Marie-Claude olmalıydı, ama polaroid fotoğraflar arasında yer alan kartta gözüken isim buydu. Tezgâhın arkasında, kasada duran Amerikan pankreas dövüşçüsü kılıklı adam kısa bir süre sonra sabırsızlanmıştı. Ama çok fazla değil. Bu hödükler aynı zamanda insan sarrafıydılar da. Çelişkide kalan müşterilerle, yoldan geçerken göz banyosu yapmak için içeri girenleri birbirinden gayet iyi ayırıyorlardı.

"Bir kabin ister misiniz, bayım?"

Gilbert öne doğru eğilmiş ve ona, ta sokakta yankı-

lanıyormuş gibi gelen bir sesle mırıldanmıştı:

"Vanessa yarın burada olacak mı?"

Ötekiyse ona notunu vermişti. İşte bu noktada psikolog olmak gerekiyordu. Müşterinin niyeti, o gün kalamayacak olduğundan, ertesi gün, gerçekten, gelmek miydi, ki o zaman onu dürtüklemenin bir anlamı yoktu; yoksa yalnızca içeri girmekten ödü mü patlıyordu, asıl mesele bunu kestirmekti. Eğer ikinci olasılık geçerliyse, onu sıkıştırmak, adım atmaya zorlamak, gerekirse bir parça hırpalamak, tehdit etmek gerekiyordu. Röntgencilerin çoğu kadınlardan, onlarda gerçekte var olan şeylerden, bedenlerinin yoğunluğundan, tenlerinin sıcaklığından, kokularından korkarlar. Yargılarından da. Gözlerinin içinde dans eden şeyden de. "Normal" erkeklere kesinlikle çekici gelen her şeyden. Çünkü bu röntgenciler eciş bücüştürler ve elbette dikizcidirler. Hepsi. Az ya da çok, sonuçta hepsi öyledir. Oysa, genelde her şeyden korktukları için, kadınlardan da korkarlar. Başkalarından korkarlar, hayattan korkarlar, başa çıkamamaktan korkarlar. Zaten onları saldırgan ve tehlikeli kılan da budur. Aptallar.

Çam yarması, Gilbert'i, bir tıp sözlüğünün sayfalarını karıştırır gibi sakin bir şekilde inceledi ve teşhisini koydu: Bu ibne herif, gerçekten de Vanessa'nın yarın gelip gelmeyeceğini bilmek istiyordu, çünkü bir şey bugün onu, camının arkasında sallanıp durmaktan alıkoyuyordu. Ertesi gün, siki elinde, geri gelecekti.

"Vanessa her gün buradadır. İyi çalışıyor."

"Akşama doğru?"

"Akşama doğru ve akşam, pazar dışında her gün. İşinde çok iyidir."

"Teşekkürler."

Gilbert otoparktan arabasını almış ve Vanessa'yı düşünmeye başlamıştı. O andan itibaren, gözünün önünde sürekli o vardı. Kız, onun düşüne sere serpe

yayılmıştı. Gilbert, kendini, onun dışında herkese karşı tamamen kapalı hissediyordu. Az önce, şuradaki esmerle oyun oynamayı da işte bu yüzden reddetmişti. Şu anda, bir saatten az bir süre sonra gerçekleşecek olan seansı, kelimesi kelimesine, saniyesi saniyesine önceden kafasında canlandırıyordu. Büyük bir keyifle kafasında kurduğu ayinin içine gömülmüştü.

Dokuz saniye...

Vagon, sol tarafa doğru tünelin içine giriyordu, tıpkı bir kılıcın kınına girdiği gibi. Ya da bir bedene. Benim kalbime. Hançerin darbesini yan tarafımda gerçekten hissettim, aynı zamanda, aklımda kalan şu ucuz roman, daha doğrusu demiryolu romansı, klişesini anımsayarak neredeyse kahkahayı basacak gibi oldum.

Sandrine iyi ki gelmemişti, gelseydi beni en düşkün halimde yakalayacaktı. "Çok orijinal," diyecekti. O ve ben genelde bayağılıklardan, herkesin gittiği yerlerden kaçınmaya çalışırız. İşte tedavi edilemez bir şey daha. Çok kısa bir süre sonra birisiyle tanıştım diyelim; ve yola birlikte devam etme kararı aldık, aynı adımlarla ilerledik... Peki, bizimki gibi bir ilişkiyi yeniden kurmak için ne kadar süre geçmesi gerekecekti? Sekssiz geçen günler boyunca, ki bunlar, bizim yaşımızda, diğerlerinden oldukça fazlaydı, benimle aynı insanlık kusurlarına gülecek, aynı manzaraların, aynı vitrinlerin önünde duracak, öfkemi, kızgınlığımı paylaşacak bir kadın bulma şansım ne kadardı? Sinemada yüzüme bakmaya gerek duymaksızın ağladığımı bilecek ve sanki bunda utanılacak bir şey olmadığını mırıldanmak için karanlıkta elimi tutacak bir kadın? Kapıyı iki kez kilitleyip banyoya kapanmayacak, benim önümde giyinebilecek, tıraş olurken çene çalabileceğim bir kadın? Sandrine ile ikimizi çukura atan basiretimizin bağlanması olmuştu; bu ilginç bir öyküden de,

sıradan bir olaydan da, hatta kazanın kendisinden de fazla bir şeydi sanırım. Bu hikâyemizin sonu değildi. Aslında bu, her şeyin sonuydu.

O an için elbette en büyük isteğim eve geri dönmekti, ama bu mümkün değildi. Anlaşmamız, beni uzak durmaya zorluyordu. Kendimi, şiddet uygulayan kocalara adaletin verdiği şu "uzak durma" cezalarından birine çarptırılmış gibi görüyordum. Ama ben öyle sert biri filan değildim. Zaten koca da değildim. Bu faciada olumlu taraf aranacak olursa, bir tane vardı: Boşanma, dava olmayacaktı. Herkes başladığı noktaya geri dönüyordu, söylenen buydu. İyi de, neye başlamak için?

Bir türlü ayağa kalkamıyordum. Zaten acele etmemi gerektirecek bir şey de yoktu. O akşam, geç de olsa, eve dönmemeye çoktan karar vermiştim. Otelde uyuyacaktım ve eve ancak sabah uğrayacaktım, o da işe gitmeden önce üzerimi değiştirmek için. Böylelikle çevremde, kütüphanedeki, gömme dolaplardaki, sırf kendimizi belli bir sürenin geçtiğine inandırmak adına yıllar boyunca oraya buraya serpiştirdiğimiz eşyalar arasındaki bütün o boşlukları görmemeye çalışacaktım.

Taşınmasının yarattığı o kargaşanın ortasında, bir başına, Sandrine'i düşünmeye koyuldum. Karton kutular. Kendisine yardım etmemi istemediğine göre küçük ve çok olmalıydılar. Evle arabası arasında mekik dokuyacaktı; hatta belki de, yarını hakkında bir kanıya varmadan ve bu yüzden kendine ait bir yer bulmadan önce, durup yeniden soluklanmaya karar vermiş olduğu Jacqueline'in evine kadar da. Jacqueline onu ağırlamayı, sabırsızlık olarak nitelendirebileceğim bir içtenlikle kabul etmişti, yoksa bunu Sandrine'e o mu önermişti? Ben Jacqueline'e ne yapmıştım ki bizim sorunlarımıza çözüm bulmaya kalkışıyordu? Sonra bir an,

Jacqueline'e böyle davranmasını gerektirecek ne yapmamış olduğumu bana düşündürecek olan şu erkeklik kibirinden yoksun olduğuma neredeyse hayıflanırken buldum kendimi.

Önümde uzun bir gece vardı ve ben onu nasıl dolduracağımı bilmiyordum. Zamanı nasıl öldüreceğimi bilmiyordum.

Kendimi bütün bunların o kadar da önemli olmadığına, daha başka yalnızlık dönemleri de geçirmiş olduğuma, sonsuza kadar süreceğini sandığım başka aşk hikâyelerinin de, daha önce ufalanıp gitmiş olduğuna inandırmak isterdim. Beni asıl yiyip bitiren şey, Sandrine'in benim son hayat arkadaşım olduğunu önceden sezişim, bundan neredeyse emin oluşumdu. İçimden, bu önsezinin bana belki de istasyondan çıkınca bir kamyonun altında kalacağımı, uykusuzluğumun beni sürükleyeceği herhangi bir gece kulübünde, taraf bile olmayacağım bir kavga sırasında, sinir ağıma ölümcül bir darbe yiyeceğimi, bekârlık hayatımı kutsamak için bir otel bulduğum sokakta, horultular çıkararak bekleyen bir yük arabasının koruyucularını hedef alan kör bir kurşunun gelip benim kafamı uçuracağını geçirdim.

Öyle pek de uyduruk olmayan bütün bu tehlikeler aklıma geldikçe, içimden, bunun belki de bir çözüm olabileceğini geçiriverdim. Şerefli bir son olacağını. Onca şeyden sonra, daha fazlasını istemek nedendi? Eğer gelecek geçmişin vaatlerini yerine getirmeyecek gibi gözüküyorsa, devam etmek gerçekten de gerekli miydi? Ayrıca bu vaatlerin içerikleri neydi tam olarak? Ben kendi hayatımı çok mu fazla ciddiye alıyordum?

Ben de, büyük bir hevesle, bundan böyle tedbirsizliği ikiye katlamaya karar verdim.

Sekiz saniye...

Sandrine'in başı döndü. Tünelin gri duvarları giderek daha hızlı geçip gidiyor ve her bir servis ışığı, onu bir tokat gibi, gözünün tam kenarında atılan bir tırmık gibi yaralıyordu. Bu küçük işkencenin bitmesi için vagonun iç tarafına doğru dönmesi yeterli olacaktı, ama buna gücü yoktu. Onu ayakta tutan şeyin gözleri olduğu ve onları kapatacak olursa yığılıp kalacağı hissine kapıldı. Dışarıya, kirli camın ötesine bakmayı sürdürmekten başka bir seçeneği yoktu; bunu belki de Gabriel'in orada olup olmadığını görmek için yapıyordu. Sandrine gözünü, camın üstünde eski gülünç bir film gibi sekmekte olan yansımasına dikti. Zaten onda, Buster Keaton kayıtsızlığı hep vardı. Evet, gördüğü şey, yüzyılın başında gösterilen bir sessiz komediydi ve bu komedinin, neşe katan bütün şakaları kırpılmış olmalıydı.

Hiç gelmemeliydi.

Ya da teslim olmak, peronda inmek, ona doğru koşmak, onu yeniden, hâlâ seviyormuş gibi yapmak gerekliydi, seviyormuş gibi.

İyi de şu birkaç saniye öncesinde, duvar kenarındaki kırmızı koltuğunda onu fark ettiğinde duyduğu o ani yürek sızlaması da neyin nesiydi? O ani huzursuzluk? Boğazına düğümlenen o hıçkırık? Sandrine çabucak montun sarı omzunun arkasına sığınmak zorunda kalmıştı. Gabriel'in görüntüsüne dayanamazdı, yapamazdı.

Gabriel bir kez daha, kendini yalnız hissettiği ve

herkesin bildiği laubali yüz ifadesini takınmaya artık gerek görmediği andan itibaren, onu asla terk etmeyen, o yarı üzgün, yarı endişeli havaya bürünmüştü. Ama yine de, o kadar uzaktan ve o açıdan bakıldığında, zamanın gayet bilinçli bir şekilde çekidüzen vermiş olduğu o genç adam cazibesine büyük oranda yeniden kavuşmuş gibi gözüküyordu. Sanki zaman elinden gelen her şeyi yapmış ve aralarında sinsice açılmış olan uçurumun bir kısmını silme doldurmuştu.

Elbette bunun bir başlangıcı, bir çıkış noktası vardı. Karışıklığın bir nedeni vardı. Ama bu basit bir pürüzdü. Neredeyse bir hiç. Ve sessizlikle büyümüştü. Unutuşla büyümüştü. Bundan bir daha asla bahsetmediler. Bundan bir daha asla bahsetmemelerini rica eden Sandrine'di. Gabriel'e kızmıştı. Bu adil değildi, bunu gayet iyi biliyordu, ama yine de Gabriel'e kızmıştı. Hâlâ kızıyordu. Bu durum bir şeyi değiştirmeyecekti gerçi, çünkü o, ta içinden, kararını çoktan vermişti; çocuk sahibi olmak istemiyordu. Ama Gabriel'in bunu istemesi ve onun da Gabriel'i ikna etmek zorunda kalması nasıl da hoşuna gidecekti. Gabriel ona şöyle demişti: "Kararın ne olursa olsun, kabul edeceğim." Bu reddetmekten daha beterdi. Çocuğu aldırabilirdi ya da aldırmayabilirdi, Gabriel için hiç farkı yoktu. Umurunda bile değildi. Sanki Pontius Pilatus'dan[1] hamile kalmıştı. Hastaneden dönerken, Gabriel'e bir daha asla dokunamayacağını, onunla bir daha asla konuşamayacağını, ona bir daha asla bakamayacağını sanmıştı. Bir biçimde, öyle de oldu. O günden itibaren, her sorun, çatlağı biraz daha büyüttü ve yaşanan güzel anlar hiçbir şeyi düzeltemediler. Sandrine, o günden beri sonu bekliyordu. Ve o son, bu akşamdı.

İşte Sandrine, vicdan azabına bürünmüş olarak,

[1] İmparator Tiberius döneminde Yahuda valisi. Hazreti İsa'yı yargılayan mahkemeye başkanlık etmiş ve çarmıha gerilmesi emrini vermiştir. (Y.N.)

Gabriel'in görüntüsünü beraberinde alıp götürüyordu. Peki, ya her şey onun suçu idiyse? Bir alacaklı gibi olanaksızı istememiş miydi? Gabriel'de hoşgörü, yücegönüllülük adına ne varsa, o bunu korkaklık olarak değerlendirmemiş miydi? Aşk adına ne varsa? Yo, hayır! Peki, o zaman içi neden bu denli yansındı ki? Hem de bunca yıl boyunca? Gerçek şu ki, Gabriel onu bu durumda hayal kırıklığına uğratmıştı. Başlarına daha kötüsü gelemezdi. Sandrine ortada, onun yüzüne vuracağı kötü bir davranış, bir kusur, bir üçkâğıtçılık olsun isterdi. Ama hayır. Vıcık vıcık bir tür leke geçmişlerinin üstüne milim milim yayılmıştı. Üstelik, bu leke her şeyi kirletmişti. Her şeye bulaşmıştı. Bu, telafisi olmayan bir şeydi. Yapacak, söylenecek hiçbir şey yoktu.

Her şeye rağmen, bu saptamanın ortasında verdi kararını: Lyon Garı'nda inecek, ilk metroyla Nation'a geri gelecek, peronda metro hareket etsin diye bekleyecekti. İşte o zaman, karşı perona bakacaktı. Gabriel oradaysa ona işaret edecek, merdivenlerden, koridorlardan koşarak geçecek, ona kavuşacak, ona sarılacak ve sonsuza dek ondan ayrılmayacaktı. Sonsuza dek.

Gabriel çoktan gittiyse de, Sandrine...

Ama Gabriel orada olacaktı. Orada olması gerekiyordu. Ona, orada olmayı borçluydu.

Sandrine sabırsızlanıyordu. Şu metro daha hızlı gitmezse, sonunda birlikteliğini paramparça edecekti. Sandrine içini çekti ve öfkeden çileden çıkmış olarak öteki yolculara doğru döndü. O saatte, metronun kalabalık olacağını düşünmüştü, ama hayır, insan hareket edebiliyor, bir kalçaya, bir dirseğe çarpmaksızın sağa sola adım atabiliyordu. Biraz daha az kalabalık olsaydı, ortalıkta omzunun arkasına saklanacağı sarı montlu biri filan da olmayacaktı. Sandrine kendini oldukça şık, bordo tüvit ceketli bir adamın karşısında buluverdi. Adam, toplu taşıma araçlarını kullanacak türden bi-

rine benzemiyordu. Düşünceli bir hali vardı, içinden rolünü tekrarlayan bir oyuncu gibi, tamamen kendi içine kapanmışa benziyordu. Zaten dudaklarını da sessizce oynatıyordu, gözlerini de önüne eğmiş, neredeyse kapatmıştı.

Sandrine çabucak oradan uzaklaştı, çünkü en ufak bir neden olmamasına karşın, yüzüne bile bakmayan bu yolcuya karşı bir tiksinti hissetmişti. Sanki adam onu, üzerine atılmakla ve elbiselerini parçalarcasına çıkarmakla tehdit ediyordu. Sandrine bu tuhaf duyguya nereden kapıldığını bilemedi. Bununla birlikte, hissettiği şey pekâlâ gerçekti. Hatta bedenseldi. Adam zevkle, neredeyse seçerek giyinmişti; kendine özen göstermişti, eğitimli biri olmalıydı. Mırıldandığı şey bir rolünden bir bölüm değilse, Tanrı'ya şükür kabilinden bir şey olamaz mıydı? Onun, Tanrı'dan esin alan ılımlı biri olmadığına dair hiçbir belirti yoktu. Yüksek rütbeli bir papaz mıydı? Bir aziz miydi? Sandrine mantığının sesini dinlemeye çalıştıysa da, adeta yırtıcı bir hayvanla burun buruna gelmişçesine titredi.

Vagonda son anda belirmiş olan genç kız, tam yanında yeniden soluk aldı. Harcadığı çabadan dolayı yanakları alev alev yanan kız, köşede oturan ve dizlerinin üstünde kahverengi deriden bir okul çantası taşıyan, biraz şişmanca adamla tutamadığı sinirli bir gülüşü paylaştı. Karşı koltukta, küçük dekorlarının fonunu oluşturan kapıyla ortadaki tutunma demirlerinden birinin arasında duran mavi spor çantanın diğer tarafında, çok solgun yüzlü bir kadın, az önce Sandrine'in baktığı gibi, dışarı bakıyordu. O taraftan bakıldığında da, grimsi duvardan ve vagon hızlandıkça tek ve sürekli bir ışık, bir far halini alan çıplak ampuller dışında görülecek hiçbir şey yoktu. Sandrine, iki istasyonun arası en az on beş dakika tutacak olsa, dikkatini düzenli bir şekilde akıp giden bu flaşa odaklamanın insanı

pekâlâ uyutabileceğini, hipnotize edebileceğini geçirdi içinden. Eh, bu koşullar altında, solgun kadının orada değilmiş gibi gözükmesinde şaşılacak bir yan yoktu.

Yedi saniye...

Christelle gözlerini cama doğru çevirdi. Tavanın kömür rengine çalan grisine, uzaktan uzağa suda boğulanların kafalarını andıran minik ampullere baktı biraz; şimdiyse hiçbir şey görmüyordu. İki mekân arasında gidip geliyordu. İki erkek arasında. İki yaşam arasında.

Bu yollar, onu her gün tüketiyordu. Francis'i taşınmaya ikna etmeyi başarması gerekiyordu. Ama o oraya demir atmıştı. Bir zamanlar mutlu oldukları küçük evle arasında bir anlaşma yapmıştı sanki: Şikâyet etmeksizin, oraya, yokuş aşağı giden hayatlarının dibine vuracaklardı; derken yakalamayı başaracakları ikinci bir şans belirecek ve yaşam yeniden başlayacaktı. Francis'in bir türlü anlamak istemediği şeyse hayatlarının bir daha asla yeniden başlamayacağıydı. Çünkü zaten durmamıştı. Boktan bir hayat olmuştu, hepsi o.

Francis her şeyi ıskalamıştı, her şeyi. Becerebildiği tek şey küfelik olmaktı. Onu bile tam beceremeyişti. Francis içtiğinde ve tartıştıklarında, Christelle onun, eli havada, üstüne yürüdüğünü görüyordu. Christelle, ansızın, dehşetten donup kalmış hissetmek isterdi. Francis ona vursaydı ya! Kanatıncaya kadar vursaydı! Sonrasında utansın diye. Buna benzer bir durum bir daha yaşanmasın diye. Ya da onu öldürseydi, evet, onu öldürseydi! Sonra da acıdan, vicdan azabından geberseydi. Ya da iyisi mi: O Francis'i öldürseydi; onu sevmeye yeniden başlayabilsin diye.

Ama Christelle korkmuyordu, çünkü Francis'in ona dokunmayacağını biliyordu. Francis ona asla vurmazdı; geri çekilir, gider bir köşeye oturur ve ağlamaya başlardı. O sırada kuşkusuz Christelle'in, tıpkı bir zamanlar olduğu gibi, ona yaklaşacağını, başını sıcacık karnına dayayacağını ve saçlarını okşayacağını umuyordu. Ama bu da bitmişti. Christelle'in artık sevgisi kalmamıştı. Onunla yatmak istemiyordu. Artık onunla yatamazdı. Ona olan bütün güvenini yitirmişti. Yeteneğine olan inancını değil, hayır, onun, yeteneğini bir şey yaratmak için kullanacağına olan inancını yitirmişti.

Christelle onun bir gün ünlü bir ressam olacağına asla ciddi olarak inanmamıştı. Bu noktada hayal kırıklığına uğramamıştı. Ama büyük bir ressam olacağına inanmıştı, buna inanmıştı evet. Zaman zaman, kısa bir süre için de olsa, hâlâ inanıyordu buna. Christelle de her şeyi kabul etmişti. Berbat durumdaki küçük evin çatı katı atölye olarak düzenlenebilsin diye bu kasvetli kuzey banliyösüne yerleşmelerine seve seve razı olmuştu. Dışarıda çalışacak olan kişinin yalnızca kendisi olmasından ötürü herhangi bir hınç asla duymamıştı, çünkü yaşamak için elbette para kazanmak gerekiyordu, hem sonra Francis de, bütün gün renklerle ve biçimlerle cebelleşerek, çalışıyordu. Bu yeni işle birlikte, iki yıldır sabah akşam gidip geldiği yol bile, bir yapıtın ortaya çıkmasına yardımcı olacaksa, Christelle için sakınca oluşturmazdı. Ama, Francis'in yapıtlarına olan inancı giderek azalıyordu. Francis'e olan inancı giderek azalıyordu. Ona olan sevgisi giderek azalıyordu. Onu, Francis'e daima geri götüren şu yürek sızlamasını andıran şeyin acımadan başka bir şey olmadığından emin olduğu anda, onu artık hiç sevmediğini bile söyleyebilecekti. Zaten Francis onu eğlendirmiyordu artık. Maskaralıkları başarısızdı. Aynı, Christelle'in ona çok içtiğini hatırlattığı her sefer boşu boşuna söylediği,

alışkanlığa dönüşmüş şu cümle gibi: "Jack Daniels'ı istediğiniz kadar kovun, siz kapıdan kovarsınız o bacadan girer." Christelle, günün birinde, bir başka hayatta, bu saçmalıklara nasıl gülebildiğini sordu kendine. Bugün, aralarında her şey silinmiş, her şey canlılığını yitirmişti. Çok kısa bir süre sonra, geriye hiçbir şey kalmayacaktı.

Üstelik şimdi Gérard vardı. Bu da durumu zorlaştırıyordu. Daha doğrusu bozuyordu. Bu durumun, Francis'in şansını haksız yere azalttığını düşünüyordu Christelle. Kendini suçlu ya da buna benzer herhangi bir durumda hissettiğinden değil, hayır. O normal bir kadındı. Zaman zaman bir erkeğe ihtiyaç duyuyordu, yoksa migren ağrıları tutuyor, başı dönüyordu. O da, Francis'le aralarında her şey söndüğünden ve akşam, yataklarında, sevişmenin sözünü bile etmeksizin, karanlık bir kulübeye atılmış çocuklar gibi birbirlerine sarılmayı bile artık bıraktıklarından beri, birkaç erkek tanımıştı. Aslında her seferinde her şeye karar veren o olduğu halde, onu fethettiklerine inanmış olan küçük bir sersemler ordusuydu bu. Bu yaşadıklarının sevgiyle bir ilgisi yoktu, zevkle de. İyi ki de öyleydi, çünkü verdikleri zevk, verdiklerini sandıklarından çok uzaktı zaten; sevgiye gelince, o, elbette, Francis içindi. Hayır, bu durum hijyenden kaynaklanıyordu. Christelle, bazı erkeklerin, genelevlerin ortadan kalkmasına üzülmelerini çok iyi anlıyordu, çünkü elinde olsa o da sevgililerini katalogdan seçebilmeyi isterdi.

Ama işte Gérard vardı. Duygusal bir rastlantı. Gérard'la beraberliklerinde bacaklarında bir uyuşma olmuştu ve bu uyuşma onun sevişmeden sonra adama yaslanıp kalmasına neden olmuştu. Yine de, aralarında geçenlerin hiç de öyle unutulmaz bir yanı yoktu. İyiydi, daha fazlası yoktu. Vasattı. Ama, olup bitenlerle hiçbir ilgisi olmayan bir şey meydana gelmişti. Christelle,

adam haddini aşan bir şey söylerse diye, ödünün patladığını anımsadı. Herkesin, kendilerini öyle çok parlak olmadıkları hissine kapıldıklarında, dişlerini gıcırdatarak ağızlarından çıkardıkları şu aptalca cümlelerden birini söylerse diye. Ama Gérard hiçbir şey söylememişti. Kendini yavaşça sırtüstü bırakmakla yetinmişti. Tavana bakmış ve kımıldamamıştı. Kısa bir süre sonra Christelle, onun uyuyup uyumadığına bakmak için bir dirseğinin üstünde doğrulmuştu. Adam uyumuyordu. Gözleri açıktı ve ağlıyordu. Christelle bunu bir mesaj olarak algılamıştı, Gérard sanki onun da ağlamasına izin veriyordu. Adamın boynuna sarılmıştı ve yaşlar kendiliğinden gözlerine dolmuştu. Bedenindeki o ağırlığı, işte o anda hissetmişti, orada saatlerce, günlerce kalmak isteğini o anda hissetmişti. Bir ömür boyunca kalmak isteğini.

Ondan beridir, RER garının karşısındaki küçük, tertemiz otellerinde buluşmak için haftada bir ya da iki kez yemeği atlıyorlardı. Sevişme işini çabucak halledi-veriyorlardı, bunu yaparken, zevki ıskalamamak için yine de biraz özen gösteriyorlardı. Gérard bazen dingin, akıcı, sınırsız, bazense bıçak gibi keskindi; ama o her zaman kendisini ve Christelle'i, inceliklerin beklediği aynı uyuşukluğun içine salıyordu.

Christelle ona hiçbir şeyden söz etmiyordu. Francis'in varlığından söz etmemişti. Gérard yatakta genelde onun elini tutuyor ve parmağındaki yüzüğü çevirerek onunla usulca oynuyordu, ama Christelle'e evli olup olmadığını asla sormamıştı. Onun da sol elinde bir alyans vardı, aynı alyansın biraz daha küçüğü, boynunda taşıdığı zincirin ucunda asılıydı. Christelle takı takan erkeklerden hiç hoşlanmazdı. Gérard'ın göğsünde sallanan o yüzükten de nefret etmesi gerekirdi. Ama Christelle bunu hoş görüyordu. Kolyeye neredeyse bağlanmıştı. Gérard'ın bedeninin bir parçası

gibiydi. Ayrıca, bir takı da değildi. Hazin bir hikâyeydi.

Christelle onun çok yakında oturduğunu da biliyordu. Yine de Gérard onu evine hiç götürmemişti. Christelle, günün birinde onun kapısına gidecek olsa, bunun temelli kalmak için olacağını seziyordu. Başından beri, onun bu konuyu çağrıştıracak bir söz edeceğinden korkmuştu, ve o öğlen, bu olmuştu. Gérard bundan söz etmişti. Kendi tarzınca elbette. Öyle doğrudan değil. Christelle yanıt vermek zorunda kalmamıştı. Ama Gérard, bunu ona, üzerinde düşünmesi gerektiğini hissettirecek biçimde söylemişti. Christelle'in de orada, vagonda oturmuş, yüzü önünden geçip giden gri duvara dönük, düşeceklermiş gibi birbirini izleyen sarı ampullere bakarak yaptığı da aynı buydu. Ama ne duvarı, ne ampulleri görüyordu, hiçbir şey görmüyordu.

Altı saniye...

Emmanuel gözlerini karşısında duran bezgin kadının solgun profiline dikmişti, ama aslında ona bakmıyordu. Dalgındı. Uykusu vardı. Oysa günün bitmesine daha uzun zaman vardı. Rüzgâr gibi evine uğrayacak, bir duş alacak ve haftalık toplantısına gitmek üzere yeniden dışarı çıkacaktı.

Hepsi orada olacaklardı. Léa makarnayı hazırlamış olacaktı ve bunlar olabildiğince çabuk, ama savsaklamaksızın, tiyatroda sahneye çıkmadan önce konsantre olur gibi, neredeyse sessizlik içinde yiyeceklerdi. Zaten Léa da bu sanatla uğraşıyordu, küçük grubu ve o otuz yılı aşkın bir süredir azimle bu gizli etkinliği yapıyorlardı. Onda -zanaattan, insanlıktan ve yürek acısından iyi anlayan ve biraz unutulmuş bir yazar olan Henri Calet'nin- "insana yaraşır" olduğunu söylediği bu zanaat niteliği de vardı, edebiyat ve resim sanatı gibi sanatsal anlatımlar günümüzde artık iletişim binasının dibindeki karanlık yüklüklerde yer tutarken, bu niteliğe yalnızca tiyatroda rastlanır. Léa'da aynı zamanda, Emmanuel'in çok takdir ettiği, uçup gidici bir boyut da vardı. Kırılgan, oynak, gülümseyişe benzer bir şey. İnsan yarattığı şeyin yok olacağını, silinip gideceğini, üstünün kapanacağını bilir; işte bu yüzden işe coşkusunu, enerjisini katar, bu yüzden işe özgürlüğünü adar. Uzun sözün kısası -özellikle mi bilinmez- Emmanuel bu yasadışı işten bıkmıyordu. Kendilerini komando, misyoner vb. olarak adlandırmaktan hoşlandıkları ge-

ce gezintilerini seviyordu. Bazen, ıssız sokaklarda, boya kovası kolunda, kendini bir gerilla gibi görüyordu; Bolivya'da dar bir patikada güçlükle ilerleyerek, yolun sonunda canı çıkmış bir halde kapalı bir okul avlusuna vardığında, aynı anda uzaktan, ormanın içinden, *El Condor Pasa* şarkısının notaları yükselirdi. Bu bir oyundu. Büyüklere göre bir oyun. Büyük bir oyun.

Bununla birlikte, bu müdahalelerin, belediye hizmetlerinin ve mal sahipleri derneklerinin çalışmalarındaki gibi çocukça haylazlıklar seviyesine indirgenmesini asla kabul etmeyecekti. Bu eylemlerde verilmek istenen bir mesaj vardı. Üstelik yerleşik rejimler de bu yüzden, babaca söylemlere sığınarak, yarı resmî olarak "kangren" diye nitelendirdikleri bu şeye bir son vermek için böylesine seferber oluyorlardı. Bu niteleme Emmanuel'in pek işine geliyordu. Kangrenin sonu, bir uzvun kesilip alınması ya da enfeksiyonun her tarafı sarması arasında trajik bir seçim yapmaya varmıyor muydu? O ve arkadaşları toplumsal düzen için bir kangren oluşturuyorlarsa, bu gerçek anlamda bir başarı ve hareketlerinin son derece devrimci olduğunun tartışmasız kanıtı oluyordu. Evet, devrimci! Ağzında bir sigar olan maço, esmer ve sakallı bir devrimci fikri, tüysüz ve sarışın –hatta pembe-beyaz ve kel– olan ve sigara içmeyen Emmanuel'in hoşuna gidiyordu! Maçoluğa gelince... Emmanuel onu zar zor dinleyen yeniyetmelere ders veriyordu, küçük erkek çocuklarını seviyordu, Mickey Rooney'e benziyordu, e daha ne? Asıl önemli olan, bir saldırı planı hazırladıkları, o hararetli küçük gece toplantılarıydı. Geceleyin, ellerin titrememesi için aşması gereken kaygıydı. Ertesi sabahsa duvarlar konuşuyorlardı. Duvarlar söylüyordu devrim şarkılarını.

Beş saniye...

Sophie dışarı baktı. Surat asan tüvit ceketli tipe doğru olmasın da nereye olursa olsun havasındaydı biraz. Üstelik adam, adeta kendi kendine mırıldanıyordu. Tıpkı havucunu kaybetmiş bir tavşan gibi. Ya da daha çok yaşlı bir bunak gibi. Sonunda, Sophie gözlerini başka tarafa çevirdi.

Bir an, çıkışın tam karşısında dimdik ayakta duran güzel kadınla ilgilenmeyi yeğledi. Kadının, kısacık kesilmiş saçlarının altında, ensesinin üstünde kahverengi bir leke vardı. Hani şu kaderin bazılarına rastlantıyla fırlattığı türden bir izdi bu. İlkokuldayken Sophie, yüzünün tam ortasında, burnunun üstünde böyle bir lekesi bulunan küçük bir kızla aynı sınıfta okumuştu. Kızın, bu lekenin gerisinde, gerçekten de çok güzel olduğu gayet açıktı, ama insanlar ona yine de acırlardı. Bu ize, renginden ötürü, şarap lekesi deniliyordu. Ama Sophie ve arkadaşları *gorbaçov* terimini yeğlemişlerdi, çünkü Sovyetler Birliği'nin, tam çöküş öncesi dönemindeki başkanının adıydı ve onun da, alnının üstünde, bu şarap lekelerinden bir tane vardı. Kısa bir süre sonra, artık kimse Gorbaçov'un kim olduğunu bilmeyecekti, işte o noktada Sophie bir seçim yapabilecekti: Ya normal insanların kategorisine girecek ve herkesçe bilinen terimi kullanacaktı ya da yaratıcı bir havaya bürünerek, insanları, *gorbaçov*'un, bu hastalığın bilimsel adı olduğuna inandıracaktı. Sophie daha o zaman, ikinci çözüme direnemeyeceğini hissetmişti. Özellikle

de daha sonrasını, bu kelimeyi sorgulamadan kullanacak olanların, *gorbaçov*'dan, sanki skolyozdan ya da aksaklıktan bahseder gibi bahsedilebileceğinden kuşkularının kalmayacağı zamanı düşünmüştü.

Güzel kadına gelince; onun, *gorbaçov*'una pek aldırış edermiş gibi bir hali yoktu. Bu durum onda kompleks uyandırsaydı, boynuna bir fular dolardı ya da, en basiti, saçlarını uzatırdı. Ama hayır, kadın, izin daha iyi gözükmesini istermişçesine, ensesini bile kazıtmıştı.

Belki de bu kocasının hoşuna gidiyordu.

Tıpkı Ludo'nun dirseğindeki yara izi gibi. Bu bir kusur değildi, hayır. Aksine, Sophie, bisikletten düşme anısı olan bu beyaz ize bakmaya bayılıyordu. Sophie izi sık sık okşardı. Hatta bir keresinde öpmüştü. Çırılçıplak soyunmalarını istediği o gün. Ailesinin evinin merdiven boşluğunda olmuştu. Sophie tepeden tırnağa titremişti. Hem tahrik olduğundan, hem korkudan. İçinden insanların genelde asansörü kullandıklarını söyleyip durmuştu ama boşuna, tam da o gün asansörün arızalanacağı ve bütün kiracıların onların önlerinden geçecekleri hissine kapılmıştı. Sophie kabinin gıcırtısını kollamıştı ve acele etmişlerdi. Hem de çok. Ludo neredeyse hemen boşalmış, Sophie ise hiçbir şey hissetmemişti.

Ludo giyinirken süklüm püklüm olmuştu. Sophie onun dirseğindeki izi işte o anda öpmüştü. Onu bir yaradan kurtarmak istermişçesine. Ludo ona sıkıca sarılmıştı. İşte o anda Sophie, onu ta derinden, çok uzaktan, bedeninin ve bilincinin ötesinde altüst eden bilinmedik bir şey hissetmişti. Açıkçası zevk değildi bu, hayır. Daha kocaman, daha engin bir şeydi. Daha karanlık bir şeydi. Zevkten daha önemli bir şeydi. Fark, müzik dinlerken, kemanla viyolonsel arasında hissedilen fark gibi bir şeydi biraz. Ve orada, merdivenlerde çalan,

viyolonseldi. Açıkçası bu, keman gibi, zevk gibi, ayaklarını yerden kesmemiş, onu alıp götürmemişti; ağlama arzusu uyandırmıştı. Mutluluktan ağlama arzusu, evet.

Dört saniye...

Emmanuel aniden başını kaldırdı. Uyuklamış mıydı acaba? Tükürüğünü yuttu. Dudaklarının nemlendiğini hissetti. O küçük boşluğa düşüşlerden biri daha olmuştu.

Bu durum asla birkaç saniyeden fazla sürmüyordu, ama o, bu durumda, bütünüyle kopuyordu. Günün birinde bu durum onu ayaktayken yakalayacak olursa, cansız bir halde yere yığılacağını geçirdi içinden. Doğrusunu söylemek gerekirse ortada rahatsızlık filan yoktu, sarayla ilgili bir durumun da söz konusu olmadığından kesin emindi. "İdrar kaybı saptadınız mı?" diye sormuştu doktor ona, iştahla. O da "Hayır, asla," yanıtını verdiğinde, bilim insanı derhal onu iplemez bir havaya bürünmüştü. Emmanuel ağzından, kendisini daha çekici kılacak bir "Evet", hatta bir "Evet, sık sık", çıkarmamış olduğuna yanmıştı. Tıp alanında en kötünün her zaman insana değer kattığını ve araştırmacılara, özel yayınların, konferans gezilerinin, Nobel ödüllerinin yolunu açanın bu olduğunu anımsamalıydı. Ama aceleci olduğu kadar da olumsuz, verimsiz, kısaca düşmanca olan yanıtı, onu sorulara gömülmüş olarak bırakmıştı. Onu asıl rahatsız edense, o tükürük akınıydı. Tükürüğü akarken köyün delisine beziyordu biraz; bir parça kendine güveni kaldıysa eğer, bu durum onu da alıp götürecekti.

Bununla birlikte kendini ele alması gerekiyordu. Emmanuel, fırsat verilmediği takdirde rastlantıların

artık asla gerçekleşmeyeceği bir yaştaydı. Yine de o, bu konuda fazla endişelenmiyordu, çünkü bir süredir cinselliği uykudaymış gibi geliyordu ona. Hayır, arzuları değil, onları tatmin etme ihtiyacı kaybolmuştu. Eskiden onu bir başkasıyla temasa geçmeye yönlendiren şey, bugün artık onu pusuya yatmaya, gözlemlemeye, hayal kurmaya itiyordu, daha fazlasını istemiyordu. Varsayımla yetiniyordu. Bu durum Benoît öldükten kısa bir süre sonra başlamıştı. Emmanuel günün birinde kendini hayalî bir varlıkmış gibi algılamıştı. Sanki aynada gördüğü, yıkadığı, giydirdiği, lokma lokma beslediği kendisi değil de Benoît'ydı hâlâ. Bedeninin silinmesi, onun yasıydı belki de. Buna karşın, ne zaman bütünüyle yok olacakmış gibi gözükse, tükürük ansızın çıkageliyor ve ağzını dolduruyordu. Zaman zaman bir psikanalistin, uykudaki bedeninin salgıladığı bu sıvı püskürmesine bulabileceği açıklamaları düşünüyordu.

Emmanuel kısa bir süre önce sarı montlu, iriyarı genç adamı uzun uzun seyretmişti. Onu, daha Vincennes peronundayken fark etmişti. Özellikle yüz ifadesi dikkatini çekmişti. Adam kendisini allak bullak eden bir haber almış gibiydi. Sanki çevresindeki hiçbir şeyi görmüyordu, çok hasta ya da çok yaşlı insanlar gibi, büsbütün içine kapanmış bir hali vardı. Sol bacağını hafifçe sürüklüyor olmasına karşın, tam formunda gözüküyordu. Belki de ona kimsede olmayan bu çekiciliği veren şey, çelik gibi görünümüyle, gerilmiş hatları arasındaki bu tutarsızlıktı. Adam hem kaygısız, hem içedönük; hem zararsız hem de tehlikeliydi. Emmanuel ona yaklaşmış ve onu gözden kaybetmemek için vagona onunla aynı kapıdan binmişti. Ama daha oturur oturmaz adamı unutmuştu. Gözlerini, ona yeniden ancak bir sonraki istasyonda, genç adam yanlış bir hareketin ardından ansızın vagondan indiğinde çevirmişti. Emmanuel, adamı artık yalnızca arkadan görebildi-

ği o anda, bir şeyin onu şaşırttığını anımsadı; adamın siluetindeki bir değişimdi bu; ama Emmanuel değişmiş olan ayrıntının ne olduğunu çıkaramadı. Oysa, çok göze çarpan bir ayrıntıydı, bundan emindi. Saptanamayacak kadar apaçık, çarpıcı bir şeydi kuşkusuz. Gazetede rastlantı sonucu gördüğünde onu pek heyecanlandıran şu "yedi hatayı bulma" oyunlarını düşündü bir an. Birbirinin aynı olmayan benzer iki resim vardır hani. Ya şu notu okuduğundaki iç sıkıntısına ne demeli: "Bulmacanın çözümü bir sonraki sayıda!" Nasıl da canla başla girişirdi işe! Ama genç adam için aynı sabrı göstermemişti. Kapılar kapandıktan neredeyse hemen sonra vazgeçmişti. Onu unutmuştu. Tamamıyla.

Ve şimdi, Öbür Dünya'ya yaptığı kısa ziyaretten dünyanın gerçeğine geri döner dönmez, belki de, izlemesi gereken güneş meleğini bir daha anımsamıştı işte. Onu şaşırtan, aklına gelen o görüntüydü. Vagondaki ya da perondaki değil. Metrodan önceki görüntü.

Sonra birdenbire nedenini anladı. Perondayken, genç adamın elinde spor bir çanta vardı. Çantanın kendisi de adeta adamın ne kadar atletik görünümlü olduğuna dikkat çekiyor ve yüzünden okunabilecek her şeyi maskeliyordu. Tamam, adamın vagondan inişindeki tuhaflık buydu işte: çanta. Adamın yanında çanta yoktu artık.

Bu durumda da anlaşılmaz hiçbir yan yoktu, çünkü o çanta Emmanuel'in gözlerinin önündeydi şimdi.

Çanta, ortadaki temel direklerden birinin yanında, yüzünde bir tür gülüşle, gözü kapalı bir şeyler mırıldanan tüvit ceketli erkek yolcunun ayaklarının dibinde duruyordu. Adamınki bir tür sırıtma mıydı yoksa? Açgözlü bir tür gülüş müydü? Acımasız bir tür sırıtma mıydı? Emmanuel, oyuncuların yalnızca yüz ifadeleriyle en küçük duygu değişimlerini bile açığa vurabildikleri için takdiri hak ettiklerini düşündü; çünkü so-

kakta karşılaştığımız insanların yüz ifadeleri çoğunlukla gizemlidir.

Hiç kimse çantayı fark etmiş gibi gözükmüyordu. Emmanuel, eğlenerek, çantanın içinde pekâlâ bir bombanın olabileceğini düşündü ve sırf bunun başlatacağı panik hareketine tanık olmak adına, hemen her yerde küçük duvar ilanların yaptığı gibi "Dikkat!" diye bağırmak geldi içinden neredeyse. Sonuçta bu, iyi yürekli burjuvaları biraz uyandırmak adına arkadaşlarıyla onun geceleyin şehre serpiştirdikleri son derece zararsız küçük duvar yazılarından çok daha etkili olurdu. Ama Emmanuel işin sonunu da düşündü. İnsanların, çantanın içinde spor ayakkabılardan ve bir şorttan başka bir şey olmadığını fark ettiklerindeki durumlarını. Hepsi de korktukları için nasıl da utanır ve tedirginliklerini bastırabilmek için uyarıyı yapan kişiye nasıl da cephe alırlardı kim bilir. Evet, o durumda nasıl da alay ederlerdi onunla! Alay edilmek, onu en korkutan şey buydu işte. Kuşkusuz bütün öğretmenler gibi. Basamağa çıkıp, masalarına geçip de dinleyicileriyle yüz yüze geldiklerinde, ne olursa olsun, alay edilmeye tercih ederler. İster kurşun yarası, bıçak darbesi olsun. Ya da bombayı, evet, kesinlikle. Utanç duymaktansa, ölmek daha iyidir.

Bu saplantı onu asla terk etmemişti, o anda, onu ele geçiren de yine buydu. Vagondaki yolculara oynamaktan hoşnut olacağı küçük oyunun yaratacağı etkiye gelince; bundan belli bir kuşku duyuyordu, bunu da itiraf etmesi gerekirdi. Bir panik doğacağının hiçbir garantisi yoktu. Nitekim, bombalar da metrolarda koşturup durmuyordu.

Genç adam çantasını yere koymuştu ve sonra, ineceği istasyonu neredeyse kaçıracak olduğu anda da, vagondan aceleyle inerken unutmuştu, işte hepsi bu. Belki de çantanın içinde adamın adı ve adresi vardı. Em-

manuel bir kapıyı çalacaktı ve mucize eseri çantasına yeniden kavuşmuş olan eşya sahibi, hoşnut bir şekilde onu içeri davet edecekti... Sonrasını zamanı gelince görecekti.

Emmanuel'in yapması gereken yalnızca biraz sağa doğru eğilmek ve çantayı dizlerinin arasına çekmekti. Mümkün olduğunca çaktırmadan öne doğru eğildi. Ama kimse onun bu hareketinin farkına varmadı.

Üç saniye...

Sandrine gözlerinin önünde hâlâ titreşip duran o küçük umuda, bulduğuna inandığı o çareye dört elle sarıldı. Aldıkları yol üzerindeki bir hata Gabriel'le ikisini uçurumdan aşağı yuvarlamıştı. Birlikte eğlenmiyorlardı artık. Neredeyse gafletten ötürü, yavaş yavaş hayatı ciddiye almaya başlamışlardı. Kimliklere bürünerek ve birtakım davranışlar benimseyerek katılaşmışlardı. Gülmekten asla vazgeçmemişlerdi elbette. Hemen her şeye gülmekten. Ama son zamanlarda, daha ciddi, deyim yerindeyse daha bir bilgiççe, daha bir düşünceli güler olmuşlardı. Sanki anlaşılması gereken, anlayabilecekleri bir şeyler varmış gibi. Sanki biliyorlarmış gibi. Sağduyunun, olması gerekenin, uzlaşmanın içine düşüvermişlerdi. Yaşlanmışlardı.

Sandrine şimdi anlıyordu. Kaybettikleri şey aşk değildi. Gabriel'i seviyordu ve ona karşı hâlâ kocaman bir aşk stoku vardı. Dünyanın en uzun yaşayan insanlarından olarak, bir yüzyılı daha birlikte geçirecek olsalar da, Sandrine'in aşk stoku tükenmezdi. Sandrine, Gabriel'in de onu sevdiğine yemin edebilirdi. Seveceğine de. Sorun aşksa, hayır, onlar aşkı asla yitirmemişlerdi. Ellerinden kayıp gitmesine izin verdikleri, çocukluktu. Birbirlerine yeniden kavuşmaları gerekiyordu. Bağışlayacakları ya da kendilerini bağışlatacakları hiçbir şey yoktu. Birbirlerine yeniden kavuşmaları gerekiyordu, hepsi bu. Bir de yeniden başlamaları. Başlangıcı bulmaları. Baştan başlamaları.

O anda bulundukları yerden yeniden başlamak yerine, devam etmek yerine başka bir hayata atılmalıydılar. Duvarları yeniden boyamak ya da perdeleri değiştirmek yeterli olmayacaktı, yeni yüreklere yerleşmeliydiler.

Böylece, Sandrine yüzünün gerçek bir gülümsemeyle ışıldadığını hissetti. Uzun zamandır ilk kez oluyordu bu. Bir gülümseme eşine az rastlanır, değerli bir şeydir. Neşeyle, zevkle ya da sevinçle hiçbir ilgisi yoktur. Bu sayılanlar bir şeye ulaşıldığında duyulan hislerdir yalnızca, oysa bir gülüş, bir başlangıç, bir tasarı demektir. Üstelik bu gülüş, tıpkı bir mahcubiyetten sonraki yüz kızarması gibi yayıldı Sandrine'in yüzüne. Gülümsemesi henüz dudaklarına değmemişti belki, ama gözlerini çoktan ele geçirmişti. Gülen bu gözler, az önce peronda bırakmış olduğu çekici adamın üzerine çevrileceklerdi. Bir sonraki metroyla onun geri gelmesini bekleyecek olan adamın. Bekleyecek miydi gerçekten de? Evet, bekleyecekti.

İki saniye...

Deriden yapılmış sapları delik deşik olmuş, boydan boya açılan fermuarının her iki yanında birer cebi ve kısa sapı bulunan, mavi bez bir spor çantaydı. Biraz aşınmış, lekeli ve yıpranmış gözüküyordu. Çantanın ağırlığı karşısında şaşkına dönen Emmanuel, çantanın, onu çılgına çeviren o erkek kokusuyla dolu bir vestiyerdeki bankın altına gelişigüzel fırlatılmış olduğunu düşündü.

Belki de içindeki halterler onu böyle ağırlaştırmıştı. Sarı montlu genç adam, derisinin altında topaklanan kasların görünümünü korumak istiyor olsa gerekti. Dış görünümüyle gurur duyuyordu kuşkusuz. Emmanuel, dokunulmadan önce kendilerini göstermeyi seven adamları takdir ediyordu. Gergin bedenlerinin üzerinde kayıtsız, somurtkan suratlarıyla biraz mesafeli duran adamları. O, bu oyuna, bu umutlu bekleyişe boyun eğiyordu. Henüz hiçbir şeye izin vermeyen, belki de kendini vermemekte direnecek olan öteki adamın karşısında, yüreğinin sabırsızlıkla çarpışını hissetmek hoşuna gidiyordu.

Uzun zaman önce, gönüllü olarak kendini teşhir eden çok yakışıklı bir genç tanımıştı. Genç adamın hiçbir eşcinsel temasa tahammülü yoktu, ancak gayet pervasızca çırılçıplak bir halde kendini sergiliyor ve tavladığı kadınları en ince ayrıntısına kadar anlatarak bir sürü erkeğin karşısında boşalana dek kendini okşuyordu. Emmanuel bu seanslara katılmış ve arzuyla tiksin-

ti arasında çekiştirilip durmuştu. Ta ki bu duyulanmanın zıt iki yanından biri diğerine baskın geldiği güne dek. Tiksintiydi baskın gelen. Genç adama karşı mı? Onu dinlemek, ona bakmak için para ödemiş olan üstleri başları darmadağınık, gözleri arzudan parlayan adamlara karşı mı? Ya da sadece, o erişilmez âşığın alaycı gözünde aynı sarhoşluğun pençesine düşmüş olan kendine karşı mı? Emmanuel, yanıtın pek de iç açıcı olmayacağını tahmin ettiğinden, bu soruları öyle pek fazla kurcalamamayı yeğlemişti.

Emmanuel çantanın fermuarını çekmeyi denedi ama fermuar takılmıştı. Bunun üzerine yan cepleri sırasıyla açtı, fakat içleri boştu, orta bölmeyle yeniden uğraşmak gerekiyordu. Emmanuel'e sıcak bastı. Harcadığı çaba mıydı, yoksa çantadan yayılacak olan kokunun düşüncesi miydi onu böylesine allak bullak eden? Bir an duraksadı. Belki de çantayı açmak için beklemek daha iyi olacaktı. Allak bullak olmak için.

Emmanuel Benoît'yı düşündü. Uzun zaman önce, hastalanmazdan çok evvel, ona bir gün, "İstekli olduğunda hoşuma gidiyorsun, benim için olmasa bile," diyen Benoît'yı.

Benoît için o halde.

Emmanuel yeniden çantayı açmayı denedi.

Bir saniye...

Sophie arkasını döndü. Yerinde duramıyordu. Derken metronun, Ludo'nun, peronun sonunda onu karşısında buluverdiğinde yüzünün alacağı o şaşkın ifadeyi göreceği o ânı geciktirmek için geriye gittiği izlenimine kapıldı. İşte bir küçük mutluluk daha. Onu tanıdı tanıyalı bunlar gibi bir sürü olmuştu. Ondan önceyse hiçbir şey yoktu. Mutluluk yoktu, hiçbir zaman. Mutsuzluk da yoktu, hayır. Hiç, hiç, hiçbir şey yoktu. Sanki yaşam, kapıları olmayan upuzun bir koridordu. Koridorun sonunda insan, başı yana düşmüş olarak bir koltukta öylece otururdu ve pazar ziyaretine gelenler, bu durumdan bıkarlar, neden bu şekilde hayata asıldığınızı bir türlü anlamazlardı. Rosalie Teyze gibi. Rosalie Teyze hayata asılıp kalıyordu. Ve herkes ondan bıkmıştı.

Ama, neyse ki koridorda bir kapı vardı. Ludo' nunki. Ardında da, Sophie'nin Ludo'yu her gördüğünde kendini bulduğu apaydınlık, iç açıcı kocaman bir oda vardı. Arta kalan zamanlar koridor olsa bile, Sophie buna aldırmıyordu.

Zaman zaman, günün birinde bir başkası Ludo' nun yerini alacak olursa, hayatının ne hale geleceğini kendine sorup duruyordu. Ludo onun ilk aşkıydı. Ona bir sevgili gibi sarılan ilk erkekti. Tek erkeğiydi. Yine de, arada kendine şu soruyu sorduğu oluyordu: Acaba bir başkası onun kadar iyi olabilir miydi? Ya da başkaları? Birçokları? Sophie bıktığında onları başından

atardı. Tıpkı eski bir gömlek gibi. Ne olursa olsun Ludo eski bir gömlek değildi. Ludo eskimezdi. Her zaman yepyeniydi. Ludo Ludo'ydu işte, ötesi yok..

Gözlüklü, nazik kel tip de zamanında bir Ludo'ydu belki de. Belki de Sophie'sini bugüne dek korumayı başarmıştı. Kadın, *gorbaçov*'lu bayanın yaşlarında ama daha mutlu bir Sophie olmalıydı; adamı bekliyordu, birazdan evine döndüğünde, onu öpecekti. Kadın, şaşılacak denli anlaşılmaz bir şekilde, bu gözlüklü keli yakışıklı buluyordu. Oysa insan, kendini zorlasa da onu yakışıklı bulamazdı, adam korkunçtu. Ludo gibi değildi! Sophie, kelin karısına, sırf kadın aradaki farkı biraz görebilsin diye, Ludo'yu göstermeyi pek isterdi.

Kelin, o an, birçok sorunu varmış gibi görünüyordu. Ayaklarının arasında duran spor çantanın üstüne eğilmişti. Çantayı açmak için fermuarı çekiştiriyordu. Ama şanssızdı fermuar, tıpkı kuru temizlemeden geri gelen bir kotunki gibi, sıkışmıştı. Adam direndi, hırslandı, kafası kıpkırmızı oldu.

Acaba Ludo'nun da yaşlandığında saçları dökülecek miydi? Bu çok kötü olurdu çünkü saçları çok güzel ve ipek gibi yumuşacıktılar. Tıpkı geri kalan her yerinin olduğu gibi, çünkü onun her yeri güzeldi. Sophie çocuklarının ilerde annelerinden çok babalarına benzemelerini umuyordu, şu "anne" sözü de pek tuhafına gidiyordu. O da güzeldi, durum öyle gözüküyordu. Ludo bunu ona sürekli tekrarlıyordu çünkü. Ama çocukları Ludo'ya benzerlerse bu yine de daha garantili olurdu.

Sophie üç çocuk istiyordu. İki erkek ve bir kız. Ama öyle hemen değil, yirmi yaşına geldiğinde de değil. Ama çok geç de değil... Kendini daha şimdiden iki küçük Ludo'yla hayal ediyordu ve bir de küçük... Adı ne olurdu acaba? Ludotte? Ludite? Hayır, Ludine! Tamam! Sokakta insanların durup bakacakları kadar gü-

zel bir küçük Ludine. İçlerinden bir-iki tanesi, bir yolunu bulup şu sözleri ekleyeceklerdi: "Annesinin kopyası."

Ve Ludo da, büsbütün gururlanmış bir şekilde, gülümseyerek onun kulağına eğilecek ve ona şunları mırıldana

II

Styks

Metro artık yol almıyordu. Bütün ışıklar söndü. Bir trafik kazasının ardından, tozların döküldüğü sırada duyulan gürültüye benzer bir gürültüyü taş sessizliği kapladı. Henüz ne hayatta kalanlar, yardım çağırmaya ve korkudan bağırmaya, ne de yaralılar inlemeye başlamışlardı. Tavan sanki çökmüş ve demiryolu katarını dilsizliğe mahkûm etmişti.

Bu donup kalma durumu saniyelerce sürecek ve bu zaman süresince herkes hayata veda edecek, dünyadan ayrılacak, yaşamdan kopacaktı.

İçlerinden bazıları, beşi ya da altısı, geri dönmeyecekti. Ölümün tutsağı olacaklardı. Ölümün, onları kucaklayıp sarmak için üzerlerine geldiğini görmeden. Patlama bir saldırıya, bir suikasta, öyle üstten, alttan ya da yandan gelen bir olaya benzemiyordu... Patlama her birinin bedeninin içinde oldu. Sanki bomba bir şırınga yardımıyla kolun bir damarına zerk edilmiş ve bir selin önüne katıp sürüklediği eski bir gemi gibi kanın içinde yolculuk etmişti, durum tam olarak böyleydi. Sonrasında, kalbe ulaştığında, kalp pompası tarafından içeri çekilmiş ve patlamış olmalıydı. İçerde. Kalbin içinde.

Emmanuel bile ne olup bittiğini anlamadı. Çantayı açmayı başaramadı. Paramparça oldu, hâlâ çantanın fermuarıyla cebelleştiği sırada, göğsünde koca bir delik açıldı.

Diğerleri de hiçbir şey sezmediler. O an kafalarının içinden geçen görüntü durdu yalnızca. Tıpkı kopan bir

film gibi. Ya da, tam da, eski bir filmin yanan kopyasının koptuğu andaki durumu gibi: Hareket donup kalır, ardından, kahverengi bir leke, bir köşeden başlayıp bütün ekranı kaplayana dek, çabucak görüntüyü kemirir, işte öyle.

Onlar için hayat o anda yandı. Tıpkı eskiden kalma bir sinemada olduğu gibi. Ama salonun ışıklarını yakan hiç kimse olmadı, bundan sonra hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey. Islıkların ve alaylı bağrışların hedefi olacak tek bir makinist yoktu. Böylece kafalarından geçen son düşünce de kahverengi leke tarafından yutulup gitti.

Vanessa bacaklarının arasında Gilbert'in ölüsünü sıkıyordu. Halının üstünde oturmuştu, bakışları aşağıda, kolları arkadaydı; dudaklarında, adamın bir boyun eğiş okumaktan ötürü zevk duyacağı horlayıcı, belli belirsiz bir gülümseme vardı, bacaklarını çok ağır bir şekilde aralıyordu. Tam olarak adamın kendisine emrettiği gibi.

Ötekiler için yalnızca bekleyiş vardı. Gelip geçici anımsayışlar. Ruhun ara oyunları. Tam kendinizi uykunun kollarına bırakmadan önce olduğu gibi. Öyle dikkate değer hiçbir şey yoktu. Başka yerde topraktan çıktığımızda öze yeniden kavuşmaya yeterince zamanımız olacaktı. Şimdinin bir önemi yoktu, bu bir geçişten ya da bir yolculuktan daha fazla bir şey değildi, ama yine de bir duraklamaydı. Kalkışta bir boşluğa düşülmüştü, varıştaysa var olmaya yeniden başlanacaktı. İstikametin olmaması gibi bir şey düşünülemezdi.

*

Önce hiçbir şey duymadım. Yani demek istediğim, duyduğum hiçbir şeydi. Ben bir *hiç* duydum. Sessizlikten de daha beter. Sanki en ufak bir esinti, en ufak bir

gıcırtı, en inceden hafif bir dokunuş, kısaca her şey, gerçekten her şey, ışık için kara bir delik ne ifade ediyorsa ses için de ona denk bir şeyin içinde yutuldu. Nasıl bir karşıt maddeden söz ediyorsak, bu da bir karşıt gürültüydü.

Ve kalbim pes etti. En azından iki, belki de üç atışı yapmadı. Bir tür şiddetli kasılma yaşadım. Hani şu doktorların ani ölüm hissi dedikleri şey. Şimdiyse, kalbimin yeniden atmaya karar vermiş olmasına yanıyorum kuşkusuz; ama yeniden hayata döndüğüm anda, gayet iyi anımsıyorum, mucize eseri ölümden döndüğüme mutlu oldum.

Ama benimle aynı anda, diğer insanlar da, bir saniye ya da bir asır sonra, bu boşluğun öbür tarafından gara girdiler. O anda, ben hâlâ sesin görüntüden hızlı olduğunu ya da durumun bunun tam tersi olduğunu ileri sürecek durumda değilim. Bu patlama oldu, kuşkusuz, ama bunun öncesinde, sonrasında ya da olduğu sırada, metrelerce öteye, tünelin biçimini alarak ve hat yollarını izleyerek rıhtımı saran bir toz bulutu yayıldı. Bu toz bulutu, ortadan kaybolan metronun tıpatıp benzeriydi sanki. Hayaletiydi.

Sonra toz bulutu genleşti, açıldı. Ortaya çıktı. Kendimle ilgili gördüğüm, perona belli bir mesafede hâlâ oturuyor olan kendimle ilgili görebildiğim ne varsa, kirli bir karla örtüldü. Dizlerim, ayakkabılarım, ellerim. Her şey külün altında uykuya daldı. Griydi.

Çevremdeki nesneler ve canlılar da kumdan heykellere dönüştüler. Bu, bu... Bunu söylememem gerektiğini çok iyi biliyorum, ama madem açıklama yapmayı ya da tanıklık etmeyi gerçekten istiyorum, o halde başka sözcük yok... Bu güzeldi. Özellikle de saçlar. Toz tabakası o denli inceydi ki, her bir saç teli diğerleriyle karışması gerekmeksizin, tozdan payına düşeni almıştı.

Her şeye karşın bu tür güzelliklere hayran olmu-

şumdur. Özellikle de İtalya'dakilere. O mermer heykeller, o tunç heykeller... Ne var ki, hiçbir heykeltıraş henüz bu inceliği, bu kırılganlığı, bu silinikliği yakalayamadı. Korku bazen böyle mucizeler yaratıyor. Pompei'ye bakın. Korku, oradaki insanları capcanlı yakaladığından; onlara, kendilerine biraz olsun çekidüzen verecek, kusurlarını gizleyecek, en iyi profilleri sandıkları duruşu alacak, poz verecek zaman bırakmadı.

Bu an da uzun sürdü. Üstelik bu kez, bu sonsuzluk artık kulağa değil göze hitap ediyordu. Şimdi, zafer hareketsizliğindi. Tam bir hareketsizlik vardı, köktendi. Tıpkı bir karşıtlık gibiydi o da. İnsanlar, hiç hareket etmemek şöyle dursun; taş kesilmiş, heykelleşmiş bir biçimde, hareketin olumsuzunun içine düşmüşlerdi. Bir başka boyuta. Bu külden görünümleriyle, basit bir temas, bir nefes onları yıkıp yok edecek sanırdınız. Bizi o denli duygulandıran şu taçyapraklı çiçek kompozisyonlarını düşündüm. İnsanoğlunun gelip geçicilikten bir şey yaratmaya çalıştığı her sefer olduğu gibi.

Ve sonra, her şey birdenbire ufalandı, küçüldü, yıkıldı. Herkes koşmaya ve çığlıklar atmaya başladı. İnsanlar, sanki üzerlerini kaplayan ve onları çoktan aşındıran bu pis talk pudrası tarafından kemirileceklermişçesine, sanki bu, onları canlı canlı yakıp kül etmekle tehdit ediyormuşçasına, silkeleniyorlardı.

•

Sophie gözlerini açtı. Her yer kapkaranlıktı. Önce, içinden öldüğünü geçirdi. Yo hayır, daha da beteri. Onu öldü sanmışlar, bir tabutun içine kapatmışlar ve gömmüşlerdi ve işte sonrasında o, toprağın üç metre altında uyanmıştı, boğulur gibi olduktan sonra da gerçekten ölecekti.

Sonra çığlıklar duydu. Epey uzaktan geliyorlardı,

ama çevresindeki hayli geniş bir alanda çınlıyorlardı. Bu da iyiydi: Orada, dipte, çığlıklar vardı ama yanı başında, hiçbir şey yoktu. Sessizlikten başka.

Anımsıyordu. Hüzünlü bayanla sevimsiz tipin arasında ayakta durmuş, sevimli adamın, spor çantasının fermuarıyla mücadele edişine bakıyordu. Sonra, aniden, birinin kafasına koca bir sopa darbesi indirmesiyle aynı anda o korkunç gürültü patlamıştı. Darbe aşağıdan, karşıdan, sevimli adamdan, çantadan geliyor ve ta saçlarına kadar yükseliyor gibi gelmişti ona.

Sophie adeta sırtüstü uzanmıştı. Derken kalçasının altında bir ağırlık hissetti, birisi sağ bacağının üstüne düşmüş olmalıydı. Sanki bir beden, enlemesine oraya yerleştirilmişti. Bir çimento torbası kadar ağırdı. Aynı zamanda akıyordu da. Tıpkı sızıntı yapan bir su poşeti gibi.

Sophie dokunmaya çalıştı ancak sağ eli artık işlemiyordu. Sağ kolunun da ondan eksik kalır yanı yoktu. Kırılmış olmalıydı. Kırık bir kolunun olması canını sıkıyordu açıkçası, çünkü saatlerce hastanede kalması gerekecekti; dahası, ailesine haber vermek isteyeceklerdi. Koca aptalın, gözleri yerinden uğramış olarak, öfkeyle gelişini daha şimdiden görür gibiydi.

Ludo'ya gelince; durum o kadar kaygı verici değildi. Onu kaçırmıştı, şimdi bunu gayet iyi biliyordu. Eh Ludo, onun kendisini beklemeye geldiğini bilmediğine göre... Bu sadece eksik kalan küçük bir mutluluktu. Olsun varsın, daha başka mutlulukları olacaktı. Hem de büyükleri.

Sophie sol eliyle sağ bacağını yoklamaya karar verdi. Şanslıydı, sol eli işliyordu. Parmaklarının altında kotunu hissetti. Sırılsıklamdı. Oysa, üstünde yatan hiç kimse yoktu. Akan kendisiydi. Kanayan kendisiydi. Biraz daha aşağıya indi. Hep kotunu hissediyordu, ancak içinde hiçbir şey yoktu. Bacak filan yoktu.

Sophie'nin sağ bacağı artık yoktu.

Kusmak istedi.

Önce ailesini düşündü: "Gene gittin dışarılarda sürttün, al sana!"

Sonra Ludo'yu düşündü. Ludo'nun okşayışlarını.

Hepsi bitmişti. Ludo bir daha asla ona dokunmak istemeyecekti. Ya da ona acıyacaktı. İnsan hayatı boyunca bir insanla sırf acıdığı için birlikte olabilir mi? Elbette hayır.

Sophie çığlık attı.

Ama ağzından çıkan, onu hiçbir şeyden kurtarmadı. Kendisini ağlayamayacak denli kötü hissediyordu. Zaten, bir anda öylesine yorgun düşüvermişti ki. Akıp giden kandı. Akıp giden yaşamdı.

Sophie'ye, karanlığın yoğunluğu daha bir azalıyor, gün ağarıyor, gece aydınlanıyor gibi geldi.

Sophie, ansızın öleceğini anladı.

"Öleceğim," diye geçirdi içinden, gözyaşlarının arkasında, çok uzaktan.

Ve ardından, bir saniye sonra, koca beyaz bir dalganın üzerine doğru yükseldiğini gördüğünde "Keşke ölsem," diye umut edecek zamanı vardı henüz. Ve o kocaman beyaz dalga bütün gücüyle üstüne düştü ve dileğini yerine getirdi.

*

Patlama olduğunda, adam, karo taş döşeli o sonu gelmez koridor boyunca yürüyordu. Birden herkes durdu. Dünya durdu. Ardından, birkaç saniye sonra, çığlıklar yükseldi ve insanlar koşmaya başladılar. Bazıları, ki bunlar merakı korkusuna baskın gelenlerdi, kaza yerine doğru ilerlemek için onun yanından geçiyorlardı; ötekilerse, çıkışa ulaşıp kurtulmak için, önünden geçerek koşturuyorlardı. Ama hemen hepsi de, irade

ve düşünceden tümüyle yoksundular, tıpkı çiftliğin avlusunda oradan araya koşuşan kafaları koparılmış piliçler gibi, yalnızca bedenleriyle hareket ediyorlardı.

Kısa bir süre sonra ortalıkta kimse kalmadı. İşte o anda, adam montunu tersine çevirdi. Bunu bir sihirbazın el çabukluğuyla halletmekle iyi yaptı, çünkü hemen ardından, korkudan serseme dönmüş ve toz içinde bir çift belirdi, çift onu neredeyse itip kaktı. Onu görmediler bile. İşte asıl önemli olan da buydu: Onu görmediler! O, olamaz ya ama yine de sorulduğu takdirde, hiç kimsenin, eşkalini veremeyeceği soluk montlu, iriyarı genç adam olmuştu bile. İnsanlar, orada, bir tünelin içinde, muhtemelen sapsarı bir mont giymiş birini yaptığı saldırı sırasında, bir koridorda sakin sakin yürümekte olan soluk montlu bir yabancı hakkında neden bilgi edinmeye çalışsınlardı ki?

Yine de fazla oyalanmamak gerekiyordu.

Adam daha hızlı adımlarla ilerlemeye koyuldu. Talimatlar bu denli açık olmasalardı, büyük meydana çıkan geniş merdivene doğru seve seve tabanları yağlardı. Daha şimdiden en tepedeki gün ışığını fark ediyordu. Su yüzüne çıkacaktı. İçinde, belki de, hâlâ bir tanığın aylak aylak dolaştığı bu tehlikeli sudan çıkacaktı.

Şimdi dışarıdaydı, gün ışığındaydı. Uzun zamandır soluksuz kalmışçasına, havayı ciğerlerine doldurarak ilerliyordu. Mutluydu. Mutluydu, çünkü gururluydu. Şimdiye kadar gurur duyacağı o kadar az şey olmuştu ki. Ve de mutlu olacağı.

Dışarıda da insanlar dört bir yanda bağrışıyorlardı Randevusunun olduğu kafeye yaklaştığında, ilk ambulans sirenlerini işitti. Ve itfaiyecileri! Ve polisi! Böyle durumlarda, yardıma koşanlar biraz kâhin olmalıydılar, çünkü giderek daha erken ulaşıyorlardı. Ama elbette, her zaman vaktinden daha geç. Gülümsedi.

Eğer bilselerdi ki, hepsi...

Kendini güçlü hissetti. Sanki spor alanında yüksek düzeyde bir başarı kazanmıştı. Sanki çok zor bir seçmede kazanan oydu, o, her zaman her yerde elenen o.

Bu başarısını resmî olarak onaylamak için eğitmeni olan Paul ile randevusu vardı. Başarısız olsaydı, ona ikinci bir şans verilmezdi kuşkusuz. Soğuk bir şekilde her şeyin bittiği, hiçbir açılımı olmayan küçük, ortalama yaşantısına geri dönebileceği söylenirdi. Ama şimdi, böylesine bir başarıdan sonra! Paris ateş ve kan içindeyken! Onun yüzünden! Onun! Çünkü eylem tümüyle başarıya ulaşmıştı. Bu çığlıklar, bu sirenler bunu kanıtlıyorlardı. Kurban sayısı ister çok olsun, ister bir-iki tane, durum aynıydı. Korku aynı korkuydu. Ve aynı korku olacaktı. İnsanlar, evlerinden aynı kaygısızlıkla çıkamayacaklardı artık. O, Paris'in dengesini bozmuştu. Fransa'nın! Hatta dünyanın, neden olmasın? O. Tek başına. Hadi bakalım, buna ne buyuruyorsun baba?

Birahaneden içeri girdi ve eşikte durdu. Gözleriyle, şimdiye dek Örgüt'teki tek bağlantısı olan Paul'ü aradı. Adamı hemen o anda gördü; kapının karşısında, dip taraftaki bir masanın arkalıksız kanepesinde oturuyordu. Ama bekledi. Talimat böyleydi. Eğer bir şeyler yolunda gitmezse, düşmanca ya da sadece şaşırtıcı bir şey olursa, randevu gerçekleşmeyecekti. Buna da, yalnızca Paul karar verebilirdi.

"Paul" bir takma addı elbette. Onun gerçek adı hakkında hiçbir fikri yoktu, yalnızca adının Paul olmadığından kesinkes emindi, hepsi o. "Bana Paul diyeceksin," diye bildirmişti adam, her şeye karar vermiş olan o ilk karşılaşmalarından itibaren, ama yine de eğitim çok daha sonra başlamıştı, Paul işi kime yaptıracağına gerçekten emin olduğunda.

Adamın, Paul'ün ailevi durumu, mesleği ya da herhangi başka bir şeyi hakkında da hiçbir fikri yoktu. Ama o bu bölünmeyi, bu gizemi pek seviyordu. Örgüt'e

kadar uzanmayı, elebaşını bulup ortaya çıkarmayı ve onu dağıtmayı engellemek söz konusu olduğuna göre, bu elbette ki çok işe yarar bir yöntemdi. Ayrıca romansıydı da. Bir tehlike tadı taşıyordu.

Bu güvensizliğin eğlenceli tarafları da olmuyor değildi. Örneğin, Paul sol elini mümkün olduğunca gizliyordu. Paul elini masanın altında tutuyor, arka tarafına koyuyor ya da cebine sokuyordu. Bütün bunlar, küçük parmağının olmadığı fark edilmesin diyeydi.

Ve işte ne tutuklanma olmuştu ne de sorgulama, çünkü her şey mükemmel şekilde gerçekleşmişti. Tam bir başarı. Zaten Paul de ona yaklaşmasını işaret ediyordu. Adam masaya, Paul'ün karşısına oturdu; ama kapının görülmesine engel olmamak için öyle tam karşısına değil. Paul'ün yüzünde o bildik, hafif hüzünlü gülümsemesi vardı.

"Eee?"

Sadece ambulans sirenleri bile, soruya iyi bir yanıttı.

"Mükemmel."

Adam, bu kelimeyi yeni bir sesle söyledi. Çok daha güvenli bir sesle. Öyle bir çömez sesiyle değil, bir topluluğa törenle alınan yeni bir üyenin sesiyle. Olay onu daha şimdiden değiştirmişti, bunu bedeninin içinde hissediyordu. Bu bir milat olacaktı.

"Seni görmek istiyorlar," dedi Paul boğuk bir sesle. "Kutlarım. Senin için işler hızlı gelişiyor."

Paul önüne baktı. Tatlıdan mahrum edilmiş bir çocuk gibi kederli bir hali vardı. Ya durum böyleyse? Örgüt Konseyi şüphesiz çok daha tehlikeli ikinci bir görev vermek için onunla görüşmeyi arzu ediyordu. O bunu kabul etmeye pek kararlıydı. Şans orada, elinin altındaydı, bunu yakalamak gerekiyordu. Şu anda geri çekilmek söz konusu bile olamazdı, ta zirveye kadar yolu izlemeliydi.

"Ne zaman?"

"Hemen."

Belki de, onu eğitmen olarak atamak istiyorlardı. Bu, Paul'ün içinde bulunduğu durumu açık bir şekilde ortaya koyuyordu. Yarışa başlar başlamaz, buyruğu altında bulunan kişi elinden kaçıyor ve onun dengi oluyordu. Rakibi mi demeliydi? Çok kısa bir süre sonra belki de üstü, kim bilir? Kendini güçlü hissediyordu. Bütün kasları çözülmüştü. Yorulmaksızın saatlerce koşabilirdi.

Paul başını kaldırdı. Bu kez yüzüne sakin bir ifade yerleşti. Yansız bir ifade. Yoksa boş mu? Çözülmesi güç bir ifade işte. Sinirleri çok sağlamdı. Ona hayran olmamak elde miydi?

"Arabayla gideceğiz," dedi Paul. "Bütün açıklamalar sana yerinde yapılacak, bu durumda, şu andan itibaren soru sormanın bir anlamı yok, çünkü sana yanıt verme hakkım yok. Zaten, bana yalnızca ne yapmam gerektiği söylendi. Başka hiçbir şeyden haberim yok."

Bu bir tür itiraftı. Paul'ün son cümlesinde buruk bir şey vardı. İlgili kişiyle görüşmek için onu aracı yapmışlardı. Ansızın, Paul ona neredeyse acı verdi. Bir sözle, bir hareketle ya da bir gülümsemeyle onun yüreğine su serpmek isterdi.

Ama kendini tuttu. Gerçek tehlike işte bu olurdu: acıma. Her zaman sert ve soğuk olacak şekilde kendini ayarlamalıydı. Sıcaklık ve duyguyla gaftan başka bir şey yapılmazdı. Gerekli olan şey harekete geçmekti. Görevler başarmaktı. Paul, daha ilk seanstan itibaren, ki bu iki yıldan fazla bir süre önce gerçekleşmişti, ona bunu öğretmişti. Ve bugün Paul, şu dayak yemiş köpek haliyle, kendi talimatlarını unutmuşa benziyordu.

İki yıl. İki yıl boyunca her şeyi öğrenmişti. Artık işi biliyordu. Bundan daha normal ne olabilirdi?

Planlandığı gibi, kafeden çıktılar. Paul onun on

metre kadar önünden yürüyordu. Biraz yavaş yürüyordu, dansı andırır kıvrak adımlarıyla, hiçbir yere gitmiyormuş gibi bir hali vardı. Sonra aniden bir arabanın yanında durdu, sağına soluna bakındı ve arabanın içine dalıverdi.

Sıra ondaydı. O da park halindeki arabalarla trafiğin arasındaki şoseye atıldı. Gelip geçen arabalar onu neredeyse sıyırıp geçiyorlardı. Yolcu kapısının kilidi açıldı. Adam kapıyı sonuna kadar açtı, keyifle içini çekerek koltuğa oturdu ve kemerini bağladı.

"Hadi bakalım," diye fısıldadı Paul.

Arabayı dikkatle ve abartısız bir şekilde kullanıyordu. Çok güzel: Her ne kadar, bundan sonra kendilerini pek bir tehlike beklemediğinin bilincinde olsalar da, durdurulmalarından iyidir. Mahalleden ayrılıp çevre yolunu aştılar. Paris'in dışına çıkmışlardı. Kırın ortasındaydılar. Kır değilse de banliyönün ortasında.

İçinden, geçici olarak kullanılan gizli bir yere gidiyor olmalıyız, diye geçirdi. Söz konusu olan örgütün gizli merkezi idiyse, Paul, onun o yeri bir daha bulmasını engellemek için gözlerini bağlayacak ya da bu türden bir şey yapacaktı. İçinden soru sormak geldi ama sustu; Paul ona yanıt vermeyeceğini söylemişti ne de olsa. Adam, Paul'ün, aslında bir aracıdan, makinenin bir çarkından, bir çilekeşten başka bir şey olmadığını anlamaya başladı; ilk günden itibaren sandığının tersine, Paul hiçbir şey bilmiyordu. Paul'ün de ilk günden itibaren onu inandırmaya çalıştığının tersine. İşte kanıtı: Konsey, onunla görüşmek istediğinde Paul'ü sözcü olarak seçmemiş, Paul'e yalnızca onu getirmesini emretmişti, o kadar.

Araba, kırmızı ve beyaz tahtalardan oluşmuş bir şantiye duvarının yanında durdu. Paul motoru durdurdu.

"Pekâlâ," dedi, "nasıl hareket edeceğimizi söylüyorum: Ben ineceğim. Duvara gideceğim. Orada bir geçit

var. Nasıl yaptığımı göreceksin. Sonra sen arabadan çıkacaksın ve duvara gideceksin. Geçidin önüne gelir gelmez sağı solu iyice kolaçan edeceksin. Sokakta kimsenin olmaması gerek. Kesinlikle hiç kimsenin. Eğer birini görürsen vazgeçeceksin. Yürümeye devam edeceksin, ayakkabılarının bağcıklarını bağlayacaksın ya da ne bileyim onun gibi bir şey işte, ama girmeyeceksin. Ortada kimsecikler yoksa, tıpkı benim yaptığım gibi tahtaları aralayacaksın ve duraksamadan tek bir adımda içeri dalacaksın ki tahta hemen senin ardından kapanıversin. Ne gören ne duyan olacak. Saçmalamak yok tamam mı? Turisti oynayıp içerde neler döndüğünü anlamak için kafayı uzatıp bakmak yok. Açıyorsun, içeri giriyorsun ve bir saniye sonra tahta kendi kendine arkandan kapanıyor. Çaktın mı?"

Paul şu son yetki anlarından yararlansın diye olayı biraz abartıyordu. Belki de Paul'ün laflarını ağzına tıkması gerekirdi, ama bu neye yarardı ki?

"Anlaşıldı."

"O halde başlayalım."

Paul aşağı indi ve arabanın çevresini dolaştı. Omuzları çökmüştü. Tuhaf ama, adam ona birdenbire nasıl da sıradan gözükmüştü. Ve neredeyse acınası. Paul ona hiç bakmıyordu. Sanki fiziksel bir şey, onun, öğrencisinin neşesine, zaferine ortak olmasını engelliyordu. İnsanın yetiştirdiği birinin kendisine yetişmesi ve onun önüne geçmesi güç bir durum olmalıydı ne de olsa. Ama olayın mantığı buydu. Mücadelenin mantığı buydu. Herkes görevini bilmeliydi. Paul bir öğretmen, bir eğitim uzmanıydı. Mücadele alanının yıldızı değildi, ama gerekliydi. Hocası için görüşmenin dayanılmaz bir hal aldığını görürse, onu savunmakta kararlıydı.

Paul sakin bir şekilde önce sağını, sonra solunu kolaçan etti. Ardından duvarın kırmızı tahtalarından birini biraz yüksekçe bir yerinden öne doğru ittirdi.

Doğru yeri güzelce bellemişti. Duvar parçası bütün halinde açıldı ve Paul bir anda aşağıya doğru gözden kayboldu. Bir anda, tahtalar az önceki dikine görünümlerine kavuştular. Güzel numara, tıpkı silahşör filmlerindeki, perdelerin arkasında bulunan gizli kapılar gibi.

Sıra ondaydı. Arabadan indi ve kapıyı çarpmadan kapattı. Sağa sola bakındı. Ortada kimseler yoktu. Paul'ün yaptığı hareketi yineledi. Aynı etkiye aynı sonuç: Pano açıldı. Kendini boşluğa attı ve arkasından panonun kapandığını işitti. Tapınağın en gizli ve en kutsal yerine girmişti sanki.

Orada gördüğü her şey onu şaşkına çevirdi.

Önceden, duvarın ardında bir bina göreceğini ummuştu. En azından bir şantiye. Geniş bir alandı. Görünüşe bakılırsa kısa bir süre önce terk edilmişti. Gözünün önünde karınları deşilmiş döşekler, pas tutmuş buzdolapları, budanmamış çalılar vardı. Üç tarafta da penceresiz duvarlar yükseliyordu. Mekânın bütünü, tüm mahallenin geceleyin çöplerini boşaltmaya geldikleri bir tür karanlık avluyu, bir çöplüğü andırıyordu.

Ansızın sol tarafta dikdörtgen biçiminde bir çukur fark etti. Bir metreye iki metre derinliğinde olmalıydı. Dibi gözükmüyordu, ama çok kısa bir süre önce kazılmış olmalıydı çünkü yanındaki küçük toprak yığını henüz çok taze gözüküyordu ve uzun saplı bir kürek, kazı çalışması hâlâ sürüyormuşçasına, içinde dikili duruyordu.

Ve tam karşısında Paul belirdi. Öyle yakınındaydı ki, onu görünce neredeyse irkildi. Paul hâlâ gülmüyordu. Sıkıntılı da bir hali vardı. Üstelik biraz da tehlikeli. Delirdiği bile söylenebilirdi. Sağ elinde, küçük bir aynayı andıran parlak bir şey tutuyordu.

Adam tam Paul'e, bu karmaşanın ortasında Konsey'in gizli yerinin girişinin nerede bulunabileceğini soracaktı ki, birdenbire ayna hızla çenesinin altından

geçiverdi. Hemen ardından, neredeyse aynı devinim içinde, aynı anda, aynı nefes içinde, Paul ona şiddetli bir omuz darbesi attı ve adam çukurun içine düştü.

Bütün ağırlığıyla sırtüstü yere düştü ve kafası, adeta zamansız çalan bir çan gibi, korkunç bir gürültüyle dibe çarptı. Ama bilincini yitirmedi. Paul'ün, deliğin üstünden eğilmiş kendisine baktığını görüyordu. Elinde tuttuğu şey ayna değil, bir usturaydı. Şu katlanabilen ve bıçağı kulpuna giren eski model usturalardan biriydi. Bunların bir ismi vardı. Ne diyorlardı bunlara? Hıh tamam, ustura! Paul elinde, kana bulanmış bir ustura tutuyordu!

Bağırmaya çalıştı ama bütün duyulan, gırtlağından çıkıveren bir tıslama oldu; sönen bir lastik sesi. Doğrulmaya çalıştı, ama kol ve bacakları artık ona itaat etmiyorlardı. Bütün enerjisi onu terk etti, boynundan akan o kanla birlikte uçup gitti. Uyumak istiyordu.

Yukarda, Paul beyaz kâğıt bir mendille usturayı sildi ve kıpkırmızı olan mendili çukurun içine attı. Mendil, solup dalından düşen bir yaprağın ağırlığıyla, havada şöyle bir fır döndükten sonra, göğsünün üstüne kondu. Ardından, Paul yavaşça usturasını katladı ceketinin iç cebine soktu ve küreği kavradı.

Toprak gözlerinin içine yağmur gibi hemen yağmadı, yine de Paul'ü çok net bir biçimde göremiyordu. Kuşların duvara çarparak parçalandıkları güneş tutulmasının gerçekleştiği günlerde olduğu gibi, gece gündüzü bastırmıştı. Bitkindi. Her şey silinip gidiyordu: tepedeki gökyüzü; toprağı aşındıran küreğin tıkırtısı, Konsey'in huzuruna çıkış, gelecek görevler, yeni üyelerin yetiştirilmesi, babanın gururu.

III

Hades

Öyle sanıyorum ki, itfaiyeciler perona geldiğinde ben hâlâ yerimden kımıldamamıştım. Oturuyordum. Evet, üzerime eğilen Yuvarlak Masa Şövalyesi'ni andıran adamın parıldayan kaskını, kalın derin ceketini gayet iyi anımsıyorum.

"Her şey yolunda mı bayım, bir şeyiniz yok ya?"

Ağzından çıkan her bir kelimeyi net bir şekilde işitiyor, bunları, bir soru cümlesi, kuşkusuz yerinde bir cümle oluşturmak için mükemmel bir şekilde sıralamış olduğunu gayet iyi ayırımsıyordum, ne var ki cümlenin ne anlama geldiğini hiç mi hiç anlamıyordum. Adamın suratına bön bön bakmış olmalıyım ki adam, kahramanların o yüce sabrıyla, yumuşak bir şekilde sorusunu yineledi:

"Yaralanmadınız ya?"

"Hayır, tünelde oldu."

"Çok iyi. Burada durmayın."

Başımı salladım ve adam oradan uzaklaştı. Ayağa nasıl kalkacağımı, ta çıkışa kadar gri tozla örtülmüş bu savaş alanını nasıl katedeceğimi, orada bulunan ve bir ölünün evindeki aynaları kapatır gibi üzerlerine örtü atılmış ışıklı tabelaların yanına nasıl varacağımı bilemiyordum.

Derken başka bir adam yanıma yaklaştı ve bana adımı ve adresimi sordu. Bu seferkinin ne kaskı vardı ne de zırhı. Daha çok bir polisi andırıyordu. Zaten onlardan biriydi. Ona söylediğim her şeyi küçük bir not defterine kaydetti.

"Çağrılacaksınız."

"Neden?"

"Tanık olarak."

"Ben hiçbir şeyin tanığı değilim ki, hiçbir şey görmedim ki."

"Çağrılacaksınız."

Bu resmen bir polisti. Adam, ona dudaklarımı yakan ama bir türlü anımsayamadığım çok önemli bir soru daha sormadan, çekip gitti. Adamın biraz daha ötede, bir külden bir başka heykelin yanında durduğunu gördüm.

*

Yeniden yeryüzüne çıktım. Basamakların yukarısında bir felaket filmi çekiliyordu. Ortalık kamyon kaynıyordu. Beyaz ambulanslar vardı, diğerleri kırmızıydı. Arabalar da vardı, ama hepsinin de tepesinde yanıp sönen döner birer fener vardı. Yaydıkları sayısız mavi ışık, tıpkı imdat çağrıları gibi, meydanın boşluğunda yitip gidiyordu. İnsanı etkisi altına alan bir tek şey vardı, o da sesti. İnsan çığlıklar, iniltiler, siren sesleri bekliyordu; ama her yerde yalnızca, içinize beklenmedik bir sükûnet hissi veren tiz ve sürekli bir gürleme sesi hüküm sürüyordu.

Birisiyle konuşmam gerekiyordu.

Ya da daha doğrusu Sandrine'le konuşmam gerekiyordu. Bu talihsizliğin sorumluları biz olduğumuz gibi belirsiz bir duygunun pençesindeydim. Birbirimize burada randevu vermemiş olsaydık, bu kaza olmayacaktı. Onu hazırlıklarının tam orta yerinde rahatsız ediyorsam da önemi yoktu. Kendimi bütün nezaket ve mesafeli kalma yükümlülüklerinden sıyrılmış kabulediyordum.

Kendimi ansızın bir yükten kurtulmuş gibi hissettiğimi de anımsıyorum.

Yalnızca, ona telefon etmeden önce, tam olarak neler olup bittiğini öğrenmeliydim. Dört kapısı da ardına kadar açık olan arabalardan birine yaklaştım. Sivil polis sanki hayalet görmüş gibi yüzüme baktı ve soruma başka bir soruyla yanıt verdi:

"Siz içerde miydiniz?"

"Evet, ama hiçbir şey görmedim."

"Telefon numaranızı aldılar mı?"

"Evet, ama..."

"Bir bomba. Kimse daha fazlasını bilmiyor."

Teşekkür gibi bir şey geveledim.

Sandrine'e telefon açmanın hiç de gereği yoktu. Bu bir kaza değildi. Kötü talihin bu işte bir suçu yoktu. Eh, bu durumda, bizim de yoktu.

Yine de, ilk telefon kabininin camlı kapısını çektim. Bunlardan yan yana, üç tane vardı. Ve hiçbiri de dolu değildi. Böyle bir anda, hiç kimsenin telefon etmeyi arzu etmemiş –buna ihtiyaç duymamış– olması tuhafıma gitti. O an, belki de düş görüyorumdur, diye düşündüm. Aptalca belki ama uyanmak için yanağımı çimdikledim, ama uyumuyordum. Zaten birçok insan meydanda tıpkı küçük ağaçlar gibi, belli aralıklarla dikilmiş, cep telefonları kulaklarında, kendi kendilerine konuşuyorlardı.

İki çalıştan sonra karşımda kendimi buldum. Sandrine ve ben evde değildik, ve ben kendimi, eve döner dönmez beni araması için telefon numaramı bırakmaya davet ediyordum. Ben olduğumu söyledim ve çantasını yerleştirmeyi bıraksın ve gelip ahizeyi kaldırsın diye defalarca Sandrine'in adını haykırdım, ardından sesimin bomboş evde yankılandığını düşündüm. Ahizeyi yerine koyarken evime gitme kararı aldım. Sandrine çat kapı geldiğimi görerek öfkelenecekti. Ne yapalım yani, öfkelenirse öfkelensin. Birkaç dakikalığına oradan uzaklaşmış olmalıydı, arabaya inecek ka-

dar bir süre belki de. Ya da tam tersi, orada olmam daha çok işine gelecek ve yirmi yıllık bir yaşamın dekorunu yağmalamak için beni görevlendirecekti.

*

Sandrine'i evde bulamadım. Oraya uğramamıştı bile. Sabah kapıyı kapadığımızdan bu yana hiçbir şey yerinden oynamamıştı.

İçimde bir umut baloncuğu şişti, ama neredeyse ânında patlayıverdi.

Bir parça öfke bu sönen umudu manevi çöküntüden koparıp aldı. Yaralanmamış olsam da, bu sarsıcı deneyimi yaşamış olmamla ilgili hiçbir tahminde bulunmadığı, hiçbir şey hissetmediği için, Sandrine'e kızdım sanırım. İlişkimiz bu derece tükenmiş miydi?

Hayal kırıklığı yaratan bu firar acilen bir misilleme gerektiriyordu. Ben de alanı işgal etmeye karar verdim, giysilerimi, koltukların hemen her yerine, artık nereye rast gelirse, ata ata soyundum, sonra da duş almaya gittim.

Banyodan çıkışta acıkmıştım. Tavaya iki yumurta kırdım, ardından televizyonun karşısına kuruldum. İçinde hiçbir gelişmenin olmadığı ve gazetecinin bir eliyle mikrofonuna asılmak, diğer eliyle de kulaklığını ezmek suretiyle dekor oluşturduğu şu özel yayınlardan birisi vardı. Söyleyecek hiçbir şeyi yoktu, buna karşın bir şeyler öğreneceğini sanan milyonlarca insana hitaben konuşuyordu.

"Olay bir saldırı gibi gözüküyor," diye belirtiyordu bu adam gayet emin bir şekilde. "Ancak kısa bir süre içinde bunun doğrulanmasını bekliyoruz."

Ben ondan daha çok şey biliyordum.

"Peki, tamam," diye yanıt geliyordu ona stüdyodan. "Bizden ayrılmayın."

Zavallıcık da başını sallıyor ve her şeyi baştan alıyordu.

"Size açıkladığım gibi, hâlâ giriş yapamadığımız Nation Meydanı'na yardım akışı sürüyor. Bu yüzden, biz de kameramızı bitişik bulvarlardan birine yerleştirdik, ki burada, sizin de görebileceğiniz gibi, meraklı sayısı giderek artıyor..."

Görüntüler canlı yayında verildiğinden, ekranda belirme şansım hiç yoktu. Ama yine de, ben biraz önce oradaydım, beni tanık saymışlardı, ne de olsa yerin altından çıkmıştım ve felaketin olduğu yerden sağ olarak çıkmıştım. Gazetecinin arkasında yığılan kalabalığın içinde bilinçsizce kendimi arayışım bu yüzdendi.

Sonunda umudu kestiler ve yeni gelişmeleri beklerken, bizleri bir televizyon filmini izlemeye davet ettiler. Televizyonu kapattım ve radyoyu açtım.

Radyoda iyi bir araştırma yapmışlardı ve saldırı tezini doğruladıktan sonra –el yapımı olduğu kuşku götürmeyen bir bomba ikinci vagonun içine bırakılmıştı– bilançoyu verdiler: beş ölü ve yirmi üç yaralı. Yaralılardan hiçbirinin ciddi şekilde yaralanmadığını ve hepsinin olay yerinde tedavi edildiğini belirtiyorlardı. Üç kadının ve iki erkeğin ölümü için üzgündüler. Polis kaynaklarından edinilen bilgilere göre üç kadından biri, çok genç bir kızdı.

İkinci vagonun içinde bulunan çok genç bir kız.

Kocaman asker postalları giymiş, kısacık saçlı, kot pantolonlu, neredeyse çocuk yaştaki bu kız gözümün önüne geldi. Kızın, kendisi hayata doğru uzaklaşmadan önce ona cehennemin kapısını aralamış olan sarı montlu o adam tarafından, adeta ölüme davet edilmişçesine, koşar adımlarla peronu geçişini gözümde canlandırdım.

İçimde çelişkili duygular çarpışıyordu. Bir yandan, bu tüyler ürpertici olaydan kılpayı sıyrıldığımı ve

korkudan donup kaldığımı, öbür yandansa, bundan utanç duymalıyım gerçi ama, coşku gibi bir şeyin de kanımı kaynattığını hissediyordum. Evet, damarlarımda pekâlâ da coşkuyu andırır bir şey dolaşıyordu. Tam metroyu yakaladığı anda, genç kızın da içinde aynı coşku yükselmiş olmalıydı: hep, pek de anlam taşımayan başarıların neden olduğu o coşku.

Kendi kendime anlaşılmaz bir biçimde, çok ölümcül bir saldırıdan kılpayı kurtulmuş olduğumu söyleyip duruyordum. Ve aslında, hiç de bir şeyden kurtulmamış olduğumu kabul etmeyi reddediyordum. O metroya binmeyi asla tasarlamamıştım. Sandrine randevumuza gelmiş olsaydı da, ben vagona binmeyecektim. Sandrine inecekti. Bu durumda, kendini mucize eseri ölümden kurtulmuş gibi hissedebilecek kişi de yine o olacaktı.

Şu halde, sağlıksız olması şöyle dursun, hiçbir temeli de olmayan bir tür sevinç duyuyordum.

Acaba buna sevinç denebilir mi gerçekten de? Daha çok bir rahatlamaydı. Hayatta kalmış olmaktan duyulan tatmin, başka bir şey değil. Büyük bir yorgunluğu beraberinde getiren cılız bir heyecan daha çok. Sızdım kaldım.

*

Telefon çalıyordu. Elimi komodine doğru uzattım ama odamda değildim. Zaten zil sesi de girişten geliyordu. Birisi ısrar ediyordu. Sandrine'di kuşkusuz, anahtarını bulamıyordu. O anda, bir heyecan ve sabırsızlık nöbetinin içimi kor gibi yaktığını anımsıyorum. İçimden onu kollarımın arasında sıkmak geldi. Arzudan daha öte bir şeydi bu. Aşktandı, evet. Yeniden aşktan mı? Hayır, hâlâ aşktan.

*

Kapının girişinde ciddi suratlı iki adam duruyordu. Sandrine hakkında konuşmaya geldiklerini söylediler.

"O çıktı."

"Evet bayım, biz de bunun için buradayız. İçeri girebilir miyiz acaba?"

"Bilemiyorum ki, yani..."

Esmer uzun saçlı olanı suya atlamak istermişçesine kafasını öne doğru uzattı.

"Ajandasında kaza durumunda haber verilecek kişinin siz olduğunuz yazılı," dedi adam çabucak.

"Kaza durumunda mı?"

"İçeri girebilir miyiz, bayım?"

"Ne kazası?"

"Bizi içeri almak zorunda değilsiniz, ama girsek iyi olur."

Onları salona götürdüm. Toz içindeki giysilerimi topladım ve doğruca banyoya gittim, orada duran kirli sepeti giysileri yutuverdi.

"Ne kazası?" diye yineledim geri geldiğimde.

•

Adamlar uzun süre kaldılar. Sandrine'in saldırıda, metro saldırısında, ölmüş olduğunu bana birçok kez yinelemek zorunda kaldılar sanırım.

"Ama, o orada değildi."

"Oradaydı, kurbanlardan biri de o."

"Yo hayır, o orada değildi. Ben oradaydım."

"Siz orada mıydınız?"

Kısa saçlı olanı cebinden bir not defteri çıkardı ve sayfalarını çevirdi.

"Hıh tamam, peronda kimliğiniz not edilmiş gerçekten de."

Adam küçük not defterini kapattıktan sonra meslektaşına döndü. Konuşan meslektaşı oldu:

"Siz neden oradaydınız?"

Gören benden şüphelendiklerini düşünebilirdi. Sandrine'le ikimize ait bütün senaryoyu anlattım onlara. Anlattıkça, bu hikâye bana biraz aptalca geldi. Ne de olsa pek akla yatkın değildi. Adamların bana resmen tuhaf tuhaf baktıklarını gördüm.

Kendimi kötü hissediyordum. Küçük sırlarımı yabancılara açmış olmaktan daha şimdiden pişmanlık duyuyordum. Üstüne üstlük polislere. Benim için yanıtlaması kolay olan şu soruyu sorduklarında, onları sırf bu yüzden bilgilendirmedim kuşkusuz:

"Ciddi anlamda iz sürmek için henüz çok erken elbette, ama pek çok kişi Vincennes peronundan metroya, tam da ikinci vagona binmeden önce, hali tavrı tuhaf olan bir yolcuyu anımsadı. Tahliye edilen yolcular arasında bu adamın eşkâline uygun hiç kimseye rastlanmadığından, adamın Nation Garı'nda inmiş olduğunu düşünüyoruz. Bu durumda siz onu görmüş olabilirsiniz. Uzun boylu, sapsarı bir mont giymiş, elinde mavi bir spor çanta olan genç bir adamdı."

Oydu. Çok iyi anımsıyordum. İnişte elinde spor çanta filan yoktu. Resmen oydu. Tek bir kelime etmem yeterliydi, tek bir kelime, böylece kuşkuları kesinliğe dönüşür ve izini sürdükleri avı köşeye sıkıştırabilirlerdi. Evet. Yalnızca evet demem yeterliydi.

Her şey bir yana, ben otuz yılı aşkın bir süredir inandığı birçok değerden vazgeçmiş ve birçok konuda yumuşamış bir kuşağın üyesi olsam da, bu kuşak için bazı ilkeler hâlâ tartışma götürmez niteliktedir. Örneğin: Polise yardım edilmez. Asla.

"Hayır, hiçbir şey görmedim."

•

Daha sonra ne olup bittiğini hiç bilmiyorum. Nasıl ve ne zaman gittiklerini de. Kendimi yapayalnız buluverdim, hepsi bu. Bir ayrılığa boyun eğmiştim, şimdiyse bir yasın üstesinden gelmem gerekiyordu.

"Teşhis işi ne olacak?" diye sordu uzun saçlı olanı.

"Daha sonra... Daha sonra olur mu?"

"Evet... Çağrılacaksınız... Belirgin bir iz anımsarsanız... O zaman cesedi görmek zorunda kalmazsınız, çünkü... Yani, sonuçta bir bomba... Anlıyorsunuz ya..."

Anlıyordum.

"Ensesinde, saçlarının bittiği yerde, kahverengi bir leke vardı. Üç adet taç yaprağı olan bir tür çiçek. Bir zambak çiçeği."

Adam not alıyordu. Sandrine'in ensesinde bir lekenin bulunduğunu yazıyordu. Sandrine'in ensesi, o et yığınının içinde tanınacak haldeyse, bu, o kişinin kuşkusuz Sandrine olduğu anlamına gelecekti ve o zaman ben çağrılmayacaktım. Yoksa... Yoksa ne? Tanınamayacak haldeyse, ben onu nasıl tanıyacaktım ki?

"Umarım bu yeterli olur," dedi adam nazikçe, küçük not defterini yeniden cebine sokarken.

Aslında, adamlar son derece iyi niyetli ve merhametli gözüküyorlardı. Sorgularını baştan alacak olsalardı, o an onlara sarı montlu adam hakkında bildiğim her şeyi anlatabilirdim, ama adamlar gitmek üzere çoktan ayaklanmışlardı.

*

Sanırım, birkaç dakika sonra, hayatım parmaklarımın arasından kayıp gitmeye başladı. Her şey birbirine karışmaya, rayından çıkmaya başladı.

Ziyaretçilerimin arkasından kapıyı kapatmış ve bütün bunları düşünmek ve anlamaya çalışmak için

salona geri dönmeye niyetlenmiştim, ama tek bir adım bile atamadım ve çöp öğütücüsünün metal kapağına sırtımı dayadım. Ancak bu yeterli olmadı. Ayakta duracak halde bile değildim. Kendimi tutamayıp yere kaydım ve orada uzun süre öylece kaldım. Belki de saatler boyunca, çünkü bir anda gün ışığı mutfağın açık kapısından ayaklarımın dibine düşüverdi. Oturur halde uyumuş da olabilirim, çenem göğsümde, tıpkı bir ayyaş gibi.

Her şeye rağmen yıkandım, tıraş oldum ve hazırlandım. Çalışmaya gittim. Her günkü davranışlarımı hiç zorlanmadan yerine getiriyordum, ne var ki bir parçamı, Sandrine'in randevumuza gelmediği halde nasıl olup da öldüğünü anlayamaz bir halde, evin koridorunda bırakmıştım. Oysa o ölmüştü, bunu herkes biliyordu, korkunç listeyi yayınlayan yazılı basın bile biliyordu, ellerinde birer gazete ve yüzlerinde perişan, kaçamak, adeta papazları andıran bir ifade olan meslektaşlarım da; ki bu ifadelerinin beni nasıl olup da kahkahaya boğmadığını bir türlü anlayamıyordum.

Genç kızın adı Sophie idi. Uçlarına minik kurdeleler bağlanmış örgülü saçlarıyla hâlâ çocukluğa demirlenip kalmış gibi gözüktüğü bir fotoğrafını bulmuşlardı; ama o pozdaki bakışı ve gülüşü, daha o zamandan, kararlı bir şekilde başka bir şeyi yansıtıyordu. Artık gerçekleşmeyecek başka bir şeyi.

Sandrine de gözümün içine bakıyordu. Neşeli. Sözün kısası, güzel.

Günler, belki de haftalar boyunca, gözlerimi bilgisayarımın ekranına dikmiş olarak, önceden yaptığım aynı hesap işlemlerini yapmayı sürdürdüm, titizlikle, adeta hiçbir şey olmamışçasına. Bu durmaksızın böyle sürdü.

Dün akşama kadar.

Bu rutinin sonunda en güç olanı, eve dönmekti.

Bu işkenceyi kabullenemiyordum. Akşam yemeğini dışarıda yiyor, biraz sokaklarda ve barlarda sürtüyor, eve ancak gece dönüyordum, o da pek fazla lamba yakmadan yatmak için. Dağınıklık ortalığı sarıyor ve ben bunu engellemek için hiçbir şey yapmıyordum, çünkü bu durum evi benim için yavaş yavaş tanınmayacak hale getiriyordu.

Sandrine'in yokluğu bana ölümünden daha çok acı veriyordu. Aslında ölümüne inanmıyordum bile. O beni terk etmişti ve bunun dışındaki her şey, yalnızca zorla üzüntü duyayım diye hazırlanmış birkaç kötü kurguydu o kadar, ama başarılı olmamıştı, çünkü üzüntü filan duymuyordum. İnsanın bir yakınını kaybettiğinde duyabileceği türden bir üzüntü değildi bu. Hayır, üzgün olduğumu düşünmüyorum. Öfkeliydim belki de. Sandrine'e karşı. Kendime karşı. O yerde, o saatte birbirimizle sözleşmek gibi aptalca bir fikre karşı. O an, öylesine aklımı başımdan almış olan ZEUS'a karşı da. Tanrıların cazibesinden her zaman sakınmalı.

Canım, beni yan çizen şu üzüntüyü duymak istiyordu. Bunun, yetinmek zorunda kaldığım şu dengesizlikten kurtulmama yardımcı olabileceğini sanıyordum. Polislerin bana bırakmış oldukları numarayı çevirdim. Şen şakrak bir müzik sesiyle bölünen bir-iki aktarmanın ardından kısa saçlının sesini tanıdım. Konuşmamızın sonunda adama teşekkür ettim ve telefonu kapattım. Neden sonra, adamın az önce bana söylemiş olduklarına bir anlam vermeye çalıştım.

Adam ilk soruma şöyle yanıt vermemiş miydi:

"Sizi aramadık, çünkü kurbanın ailesi daha gazeteyi okur okumaz bizimle bağlantıya geçti ve erkek kardeşi cesedin teşhisi için hemen geldi. Zaten, teşhis de mümkün oldu, özellikle de sizin bize belirtmiş olduğunuz leke sayesinde, bu bey de izin varlığını doğruladı."

Ve ikincisine:

"Ceset istendi. Toprağa verme işinin taşrada, aile mezarlığında olması gerekiyormuş."

Sandrine'i, gözyaşları içindeki bütün ailesinin eşliğinde, lafını bile duymak istemediği o ölülerin yanında yatarken düşündüm. Onlar, Sandrine'in, eğlenerek "on sekiz yaşımın büyük kopuşu" olarak nitelendirdiği aileden o ilk ayrılışında, kapıyı onun yüzüne çarpmışlardı, Sandrine bu saygısızlığın içinde açtığı yara hakkında, asla hiçbir ipucu vermemişti.

Sandrine'in ölümünün bilincine asıl o an vardım, öyle sanıyorum. Bedeninin çürüyüşünün bilincine. Ruhunun uçup gidişinin bilincine. Yasım, işte o noktada başladı.

Ve o akşam, canım yeniden metroya inmek istedi.

İş çıkışı, yürümek yerine, gündelik bar turuma koyulmak yerine, RER'in Nation İstasyonu'na doğru yöneldim, perona vardığımda, Sandrine'i bir yandan görmeksizin, çünkü o randevumuza gelmemişti, öte yandan onu yine de görerek, çünkü oradaydı sonuçta, son kez gördüğüm o gün oturduğum koltuğa oturdum. Oraya gelmiş olduğuna göre, oraya ölmeye gelmişti. Neredeyse gözlerimin önünde. Acaba neyi başıma kakmak için gelmişti?

Ve, her şey durduğundan bu yana ilk kez bir şey hissettim. Sanki yerimi bulmuştum. Daha iyi nefes alıyordum. Tabanlarıma yapışan bu yorgunluk hafiflemişti. Hayatım normal akışına kavuşmuştu.

Ağladım. Uzun süre ağladım.

Kapanışa kadar, yolcuların gelişlerine, bekleyişlerine, vagona binişlerine, inişlerine, gülüşlerine, konuşmalarına... bakarak öylece kaldım, sanki Sandrine ölmemişti. Sanki, bir öğleden sonra, sarı montlu bir adam bir bomba koymamıştı. Soluğuyla düşüncelerimi altüst etmeyi henüz bitirememiş bir bomba.

Ertesi gün geri geldim, diğer günler de. İnsanın ihtiyaç duyduğunda uyuması gibi, benim de orada bulunmam bir gereklilikti. Oturuyordum ve böylelikle sanki birazcık görünmez oluyordum.

Bu, dün akşama kadar böylece sürüp gitti. Daha fazla da sürebilirdi. Yıllarca. Ama bir son bulması gerekliydi kuşkusuz, öyle ya da böyle.

O da dün akşamdı.

Oysa, diğerleri gibi bir akşamdı. Soruşturma kapandığından bu yana geçen diğer bütün akşamlar gibi.

Soruşturma kapandığından bu yana, buraya gelip oturmakla ve insanların metroya binip inmelerine bakmakla tatmin olmuyordum artık, adeta polisten nöbeti devralmıştım.

Çünkü ben, biliyordum. Ben genç adamın son anda vagondan çantasız olarak çıktığını görmüştüm. Bu sporçantalıgençadamın, elleri perondan uzaklaşırken bomboştu. Oydu. Belki de, yeniden harekete geçecekti, neden olmasın?

Radyoda otuz saniye süren, gazetelerde de on satırlık yer tutan bir haberde, polis, adeta zafer kazanmışçasına, RER'e bombayı koyan kişinin de kendi bombası yüzünden öldüğünden kesinlikle emin olduklarını bildiriyordu; çünkü bomba kuşkusuz öngörülenden daha erken patlamış ve bombacının zamanında kaçmasına engel olmuştu. Nitekim balistik raporundan da, patlamanın, kurbanlardan bir tanesinin ayaklarının arasında gerçekleşmiş olduğu sonucu çıkıyordu. Oysa, üniversitede öğretim görevlisi olan bu adam, mevcut kurum ve yöneticiler karşıtı şehirli ve o âna dek, çok da önemli sayılmayan bir grubun üyesi olduğundan, polis örgütlerinin daha önceden bildikleri bi-

riydi. İfade vermeye çağrılan ve uzun uzun sorgulanan arkadaşlarının tümü, sonunda salıverilmişlerdi. Terörist, sürmenaja bağlı olduğu kuşku götürmeyen psikolojik bir sapmanın ardından, eylemini tek başına gerçekleştirmiş gibi gözüküyordu. Hiçbir şeyin rastlantıya bırakılmadığını kanıtlamak için, başkentte bulunan ve o adamın sık sık gittiği homoseksüel ortamlarda da derinlemesine bir araştırmanın yürütülmüş olduğu belirtiliyordu.

Mevcut kurum ve yöneticiler karşıtı, öğretim görevlisi ve homoseksüel sıfatları ağır bir tablo oluşturuyor ve hangi suç olursa olsun yüklenmeye hazır olan bir insan figürü çiziyordu kuşkusuz. Ama bu, benim görmüş olduğum şeyi işin içine katmadan bir hesap yapmaktı. Bu, beni hesaba katmamaktı. Kısaca bu, gerçeği işin içine katmadan bir hesap yapmaktı.

O genç adamın hâlâ orada, benden birkaç metre uzakta olduğu o ânа geri dönmeyi ne kadar çok isterdim. Onu yakalayıp, yere çarpıp ardından güvenliklere teslim ederdim. Her şeyi durdurmuş olurdum. Böylece genç kız güler, öğretim görevlisi haksız yere batağa sürüklenmemiş olur ve Sandrine de beni severdi.

Ümitle o bombacıyı beklemeye koyuldum. Er ya da geç suç mahalline geri dönmek arzusuna boyun eğecekti kuşkusuz, birbirini izleyen günler boyunca onu pusuya düşürmek için bu perona indim. Günler boyunca, düne kadar.

Ve dün, dün akşam, her şey rayından çıktı.

*

O oradaydı.

"Kesin emin olduk ki", "Bu gerçeklikten kopmuş ve sürmenaj geçirmiş bir entelektüelin tek başına gerçekleştirdiği bir eylem", "En ufak bir şüphe yok ki",

tarzında kesinlik taşıyan açıklamalarla işimiz yoktu artık, çünkü öbür adam oradaydı. Gerçek olanı. Gözlerimin önünde benimle aynı yöne doğru ilerliyordu. Sarı montlu adamdı bu!

Önce onu tanımadım, çünkü adam perona arka taraftan girdi, tıpkı o gün koşmakta olan genç kız gibi. Ayağı biraz aksayarak yaklaştı. Çok tuhaf, ama dikkatimi ilk çeken şey sarı montu değil, yürüyüş biçimi oldu. Kafamda bu marazı, terörle, adamın bir süre önce gerçekleştirmiş olduğu eylemin verdiği iç sıkıntısı ve dehşetle bütünleştirmiştim, işte şimdi karşımdaydı. Belki de yeniden başlamaya, aynı metroya bu kez başka bir bomba koymaya hazırlanıyordu, kim bilir? Vagona, oradan, inmiş olduğu yerden biniyor olduğuna göre, bombayı bu kez biraz daha uzağa mı koyacaktı acaba? Ayrıca bugün mekanizmayı bir spor çantanın içine değil de, tıpkı işinden dönen herhangi bir memur gibi koluna astığı deri evrak çantasının içine saklamıştı.

Peronun kenarında hareketsiz duruyordu, şimdi bana arkası dönüktü. Oydu! Görüntüsü, belleğimdeki görüntüyle bire bir örtüşüyordu. Tuhaf yürüyüşüyle uzaklaşan o adamınkiyle.

Ayağa kalktım. Onu izleyecektim. Bu kez insanları katletmesine izin vermeyecektim. Eğer çantasını bırakacak olursa onu yerden alacak, ardı sıra dışarı çıkacak ve metronun hareketinin ardından çantayı rayların üzerine fırlatacaktım. Eğer en son anda inecek olursa, tıpkı diğer seferki gibi...

...çünkü olayda neden iki zilin olduğunu şimdi anlıyordum: Adam inmeden önce mümkün olduğunca beklemişti ve öyle bir biçimde davranmıştı ki, zavallı kızcağız vagona binsin, böylece peronda onunla birlikte kalmayarak sonradan onu teşhis etme tehlikesi ortadan kalksın diyeydi.

...pekâlâ, eğer yeniden başlayacak olursa, yolcuları

vagonun diğer ucunda toplanalım şeklinde uyarmam için hâlâ zamanım olabilecekti.

Zaten bütün bunları düşünmedim bile sanırım. Onu izledim, hepsi bu.

Vagona biner binmez çantasını ayaklarının arasına koydu. Sonunda yüzünü ayrıntılı biçimde inceleyebiliyordum. Önüne bakıyordu, ama hiçbir şey görmüyormuş gibiydi. Diğerleri gibi bir yolcuydu işte. Dingin, neredeyse dalgın bir yüz ifadesi olan sıradan bir genç adamdı.

Adam Lyon Garı'nda deri çantasını yeniden eline aldı ve ben de peronda onun peşinden gittim. Ufak bir hayal kırıklığı yaşadığımı anımsıyorum. Kuşku duymaya başladığımdan filan değil. Sarı montlu adam, sarı montlu o adamdı hâlâ. Ama, belki bugün hiçbir girişimde bulunmayacaktı.

Adam çıkış koridorunda ilerledi. Ben onun yaklaşık yirmi metre gerisinde yürüyordum. Onu ne amaçla izlediğimi artık tam olarak bilemiyordum. Yanına yanaşıp ona Sandrine'i neden öldürmüş olduğunu sormak isterdim.

Adamın kocaman sarı sırtı, meydanın ötesindeki bulvarın üstünde, her adımda biraz daha değişerek ağır ağır ilerliyordu. Doğruca evine gidiyor olmalıydı. Adresi, ilerde işleyeceği cinayetleri engellemek adına çok önemli bir bilgi değil miydi?

Küçük sokaktan sağa döndü ve köşeyi geçince, ikinci binanın içine girdi. Bu, Haussman'ın, Paris'in garlar civarını donattığı o güzelim taş yapılardan biriydi. O noktada, ya onunla konuşmaya karar vermeli ya da pes etmeliydim. Kendimi kaderin akışına bıraktım: Eğer şifre gün içinde de işliyor idiyse, daha ileri gidemezdim, eh ne yapalım yani. Elimde adresi vardı nasıl olsa. Hiçbir şey, beni buraya yeniden gelmekten, buralarda aylak aylak dolaşmaktan ve bir başka gün mahal-

ledeki dükkânlardan birinde onunla konuşmaktan alıkoyamazdı.

Ama, kapı açılacak olursa içeri girecektim.

Kapı açıldı. Koridorun dibinde, bu kez camlı bir ikinci kapı ağır ağır kapanıyordu. Adam az önce bu kapıdan geçmişti. Adamın, ikinci binaya girmek için bir şifreyi tuşladığı bir avluya geçtim. Burada aynı şansım olmayacaktı.

Onun içerde gözden kayboluşunu görerek geri adım atacaktım ki, adam avlunun ortasında varlığımı fark ederek benim için kapının kanadını tuttu. Onunla aramızdaki birkaç metreyi çabucak aştım.

"Teşekkürler."

İyi de şimdi ne olacaktı?

O an, onunla konuşabilirdim ama adam bana hemen arkasını döndü ve asansörün düğmesine bastı. Birbirimize bakmaya pek fazla cesaret edemeden yan yana durduk. Asansörün siyah renkli dövme demir parmaklıklarına gözümü dikmiştim. Gözlerimin önünden ansızın bir görüntü geçiverdi: Annemin, ziyaretlerimizi beklediği Soleil Mezarlığı'ndaki mezarının görüntüsüydü bu. Ardından asansör geldi. Cilalı ahşap ve cam karışımı kabinin içine önce onun girmesine izin verdim. Adam, parmağı beşinci katın düğmesine basılı olarak, sorarcasına benim yüzüme baktı.

"Ben de beşe," dedim, bu durumun nasıl altından kalkacağımı kara kara düşünürken.

Adam, sanki kendininkinden farklı bir katınkiymişçesine, ikinci kez aynı düğmeye bastı. O da bu yanıtı hiç mi hiç ummamıştı.

"Bayan Rippert'e mi gidiyorsunuz?" diye sordu.

Her katta, biri sağda diğeri solda olmak üzere yalnızca iki kapı vardı. Şu Bayan Rippert denen kadın, bir teröristle aynı katı paylaştığını aklının ucundan bile geçirmiyor olmalıydı kuşkusuz.

"Evet."

"Bu saatte eve dönmüş olduğunu sanmıyorum."

"Hay Allah kahretsin. O zaman daha sonra yeniden gelmem gerekecek."

"Ona mesajınızı iletebilirim..."

"Hayır, teşekkür ederim, bu özel."

Adam başını çevirdi ve tavanda gömülü duran minik lambayı seyre daldı. Beni, bir resmî görevli ya da sigortacı sanmış olmalıydı. Daha fazla şey öğrenmek isteyecek diye ödüm koptu.

Asansör durdu. Yeniden onun önünden çekildim. Adam hemencecik kapısına gitti ve anahtarlarını bulmak için çantasını karıştırdı.

Benim de kendi adıma Bayan Rippert'in kapısını çalmam gerekiyordu elbette. Ya kadın evindeyse? Ya izinli olup evde kaldıysa? Ya gribe filan yakalandıysa? Kapıyı çaldım.

Açan olmadı. İkinci kez çaldım. Hâlâ tık yoktu.

"Dönmemiş, size söylemiştim."

Adam çantasını kapatırken gülümsüyordu. Küçük anahtar tomarını elinde tutuyordu. Derken içlerinden bir tanesini seçti ve bunu emniyet kilidinin içine soktu.

Adamın kavisli ensesini görüyordum. Sarı sırtını da. Bana öyle geliyor ki, tahammül edemediğim işte bu sarı renkli sırtın görüntüsü oldu. Adam kapısını açacak, içeri girecek ve kapısını kapatacaktı. Böylece ikinci bir defa daha sıvışmayı başarmış olacaktı.

Aklım hoş görülemez olan bir şeyi kabul edebilirdi belki, ama bedenim değil. Ayrıca, olup biten hiçbir şeyi önceden tasarlamadım. Ve, işte hışımla eşiğe dalan da bedenim oldu.

Ama öncesinde, bana korkunç görünen bir çığlık atarak üstüne yürüdüm, belki de bu çığlık boğazımda düğümlendi kaldı. Parmaklarımı adamın kafasına geçirdim; başı korkunç bir gürültüyle kapının kanadına

çarptı. Sanki dizlerinin arkasını kesmişim gibi, küt diye yere yığıldı.

Üzerine eğildim. Burnu bile kanamamıştı. Darbe sandığımdan daha hafif inmiş olmalıydı. Yine de bilincini yitirmişti. Daha fazlasını istemiyordum.

Anahtarı kilidin içinde döndürdüm, kapıyı açtım, onu ayak bileklerinden tutup içeriye çektim ve kapıyı üzerimize kapattım. Güvenlikteydim işte.

Tek bir tehlike vardı: bir eş. Ya da belki de bir nişanlı, çocuklar, ev arkadaşı... bu tür münasebetsizlerle her an karşılaşabilirdim. Efsaneye göre teröristler yalnız kurtlardırlar, ama bu efsaneydi sonuçta. Çabucak daireyi bir kolaçan ettim. Neredeyse boş denebilecek geniş bir mekândı; idareten kullanılan çalışma masalarının üzerlerine konmuş bilgisayarlar vardı. Ortalıkta, çocuklara ait en ufak bir iz, gömme dolapların içlerinde tek bir kadın giysisi bile yoktu. Yalnızca bir yatak vardı. Adamım bekârdı. Ortaya bir nişanlı çıkıverecek olursa, ne yapacağıma bir anda karar vermem gerekecekti.

Ne yapmam gerektiğine bir anda karar vermeye çoktan başlamamış mıydım zaten? Tam olarak değil. Bana öyle geliyor ki, kendi dışımda gelişen bir program gerçekleştiriyordum. Ama benim geliştirdiğim. Evet, itaat ettiğim, soğuk bir şekilde beni yöneten, bütünüyle, körü körüne, hür irademden vazgeçerek kendimi teslim ettiğim yine kendimdim.

Komodinin birinin içinde bir çift eldiven bulmuştum. Onları elime geçirdim ve dokunmuş olduğum ne var ne yoksa sildim, evrak çantasının içine koyduğum anahtar tomarına varıncaya kadar. Tıpkı polisiye romanlardaki gibi. Ve yine polisiye romanlardaki gibi, sarı montlu adam uyanır uyanmaz soruşturmamı yürütmeye son derece kararlıydım.

Adam artık, hiç de montlu adam filan değildi, çünkü montu üzerinden çıkartıp girişteki duvar askısına,

yün bir ceketle bir yağmurluğun yanına asmıştım. Ayakkabılarını da çıkartmıştım.

Onu sorgulayacaktım, evet. Sonra, başına yeniden ağır bir şeyle vurduktan sonra onu korkusuyla ve vicdan azabıyla baş başa bırakacaktım. Şikâyette bulunacak olursa, iş bana kadar uzanmayacaktı nasıl olsa, çünkü arkamda ne delil bırakmış olacaktım, ne parmak izi, hem beni onunla gören kimse de bulunmayacaktı. Zaten, bu tür insanlar şikâyette bulunurlar mıydı ki?

•

Saat 9'a doğru adam kımıldandı. Yanına çöktüm ve ona sordum:

"Bunu neden yaptın?"

Adam gözlerini açtı. Güçlükle yaptı bunu, çünkü burnu bile kanamamış olmasına karşın yüzü davul gibi şişmişti ve mosmordu. Günlerce çekeceği vardı.

"Neyi yaptım?" demeyi başardı peltek peltek.

"Metrodaki bomba, neden?"

Nasıl bir maske ardına gizlenmiş olduğumu anlamak istermişçesine uzun uzun yüzüme baktı, ardından gözlerini kapatarak mırıldandı:

"Delisiniz siz."

Ama bu ağzından bir soru gibi çıkmadı, hayır. Daha çok bir saptama gibiydi. Ya da bir dışlama gibi, evet. Benimle konuşmayı reddediyordu. Beni kayda değer bir muhatap olarak almıyordu. Tasarlamış olduğum hiçbir şeyin mümkün olmayacağını anladım.

Ağır bir şey bulmak için mutfağa geçtim. Lavabonun altında duran saplı bir tencereden daha iyisini bulamadım. Geri döndüğümde adam gözlerini yeniden açmıştı ve ona yaklaşıp da kolumu kaldırdığımı görünce bir şeyler söylemek istedi, ama artık çok geçti. Darbe çoktan inmişti.

*

Uzun saplı tencereyi çalkalayıp yerine yerleştirdikten sonra sakin bir şekilde düşünmeye koyuldum. Bütün çözümleri göz önünde bulundurmuştum. Bu en iyisiydi, bundan kuşku duymaya gerek yoktu. Bunun için gece yarısını beklemek yeterliydi. Bir koltuğa oturdum ve kendimi zamanın akışına bıraktım.

Saat sabahın 3'ünü geçiyor olmalıydı. Karar vermem gerekiyordu. Asansörde ya da avluda diğer kiracılarla karşılaşmak ya da herhangi biri tarafından binadan çıkarken görülmek istemiyorsam, buradan gün ağarmadan çıkmam gerekiyordu.

O halde, suçüstü yakalanmak riski ne olursa olsun, bunu derhal yapmalıydım.

Pencereyi açtım. Aşağısı, sessiz avlu kara kuyu gibiydi. Teröristi, pencereye en yakın yere götürmek için yeniden ayak bileklerinden kavradım. Orada, adamın kafası, omuzları ve kolu dışarıda olarak, dengede durması için camın kenarında ayağa dikmem gerekti. Çok ağırdı. Birazcık inledi ama uyanmadı. Mükemmel. Gören de aşağı bakınmak için eğildiğini sanırdı. Ya da kustuğunu. Yeniden ayak bilekleri. Bu kez yukarı doğru, tek bir hamlede. Ve işte. Birkaç saniyelik bir olay. Ardından kamyondan düşen koca bir çuvalın gürültüsü.

Camın aralığında, en kötüye hazırlıklı bir şekilde durup bekledim. Herhangi biri çarpma sesini duymuş olacak ve pencereye koşacaktı. O sırada, nasıl bir tepki vereceğimi hâlâ bilmiyordum. Ne var ki hiçbir şey olmadı. Biri sizi pekâlâ beşinci kattan avlunuza atabilir, bu da Parislilere vız gelir tırıs gider.

Geriye sadece oradan gitmem kalmıştı. Ardımdan kapıyı çekmek. Buraya asla gelmemiştim. Polis olayın bir intihar olduğu sonucuna varacaktı. Girişte asılı du-

ran sarı mont onları pirelendirmeyecekti bile. Soruşturma kapanmıştı. Bu onlar için artık bir şey ifade etmiyordu.

Duymaya can attığım aydınlatıcı bilgileri elde edememiştim bir türlü. Sandrine'in neden ölmüş olduğunu hâlâ bilmiyordum, ama en azından bir parça hafiflediğimi hissediyordum. Hak yerini bulmuştu.

...Öyle değil mi?...

Hayır. Bu huzur, bu dinginlik sadece kısa bir an sürecekti.

Eldivenleri bulundukları komodine geri koymaya hazırlandığım için, bir çalışma masasının yanından geçtim. Bilgisayarın yanında, gayet açık bir şekilde, bazı kâğıtlar ve üzerleri yazılı birçok zarf duruyordu. Beni, durup bu kâğıt yığınını okumaya iten neydi? İçlerinde itiraflar bulmak umudu belki de.

Masanın üzerinde duran bir *özgeçmişti:* Katil iş arıyordu demek! Bilgi ve yeteneklerini ayrıntılarıyla veriyordu. Referanslarını da.

Hemen o anda bütün bedenimi ter bastı. Saçlarım bile ıslandı, tıpkı bir sağanak altında kalmışçasına hem de.

Adam, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bir yıllık bir eğitim stajından daha yeni dönmüştü. Suikast günü Paris'te değildi yani. Fransa da bile değildi.

O değildi.

Ve ben, suçlunun cezasını veren kişi konumundan katil konumuna geçivermiştim.

Birkaç saniye boyunca ne yaptım anımsamıyorum, hatta belki de dakikalarca, kim bilir? Öyle sanıyorum ki, adamı yakalamak ve onu yeniden yukarı çekmek gibi salakça bir niyetle cama koştum. Ona eşlik etmek için, peşi sıra aşağıya atlamaya niyetlenmediysem tabii.

Yine de kendimi topladım. Gidip eldivenleri yerine koydum, sonra giriş kapısını açmak için de mendilimi

kullandım ve kapıyı ardımdan çekerek kendi kendine kapanmaya bıraktım.

Dosdoğru önüme bakarak avluyu geçtim.

Kendimi sokağa attığımda, canım eve gitmek istemiyordu. Orada tatsız bir şeylerin beni beklediği hissine kapılmıştım. Bu bir pişmanlıktı belki de. Ya da bir vicdan azabı. Yürüdüm.

Uzun süre yürüdüm.

Seine Nehri'nin kıyısına indim. Bana kalsa karanlık suyun içinde seve seve kaybolurdum. Ama sarı montlu adam bunu yapmama engel oldu. Bu geceki değil, hayır. Öteki, gerçek olanı. O hâlâ ortalıkta dolaşıyordu ve ben, sonunda onu bal gibi bulacaktım.

Onu bulmaya karar vermiştim, onu bulacaktım.

Demir parmaklıkların açılış saatinde metroya geri döndüm ve Nation'a giden ilk metroya bindim. Oraya vardığımda, öteki perona geçmek üzere merdivenleri ve koridoru aştım. Yeniden yerime kavuştum. Ortalık çoktan kalabalıklaşmıştı ama koltuklarda oturan hiç kimse yoktu. Metro geldi.

Birkaç saniyeliğine peronda yalnız başıma kaldım. Bu saatte, insanlar beklemezler. Kendilerini saat çizelgesine göre ayarlarlar. Öbür yolcular da belirdi, ancak hiçbirisi oturmadı. İşe gitmeme daha iki saatten fazla zaman vardı. Eve uğrayıp tıraş olmak, üzerimi değiştirmek isteyecek olsam da, bir saatten fazla. Tarifsiz bir iç bulantısı ve uyuşukluk hissediyordum.

*

"Gabichou, orada mısın?"

Annemin sesi mi, değil mi ayırt edemiyordum ama benimle konuşan kişinin o olduğunu biliyordum. Bu takma adı o uydurmuştu ve ondan başka da kimse asla kullanmamıştı.

Soleil Mezarlığı değişmişti. Ya da ben değişmiştim. Ya da belleğim bana oyun oynuyor. Mezarlıkları o kadar sık ziyaret ettim ki... Buna karşın, annemin dövme demirle çevrili küçük mezarı, siyah cilalı boyası ve gümüş kaplamalı motifleriyle bütün parıltısını korumuştu. Karşıda, baş tarafta, elle işlenmiş kocaman bir haç ve bunun tam ortasındaki kalpte, iki tarihin üzerinde, kabartma harflerle annemin adı hâlâ duruyor. Bütün hayatı. Öyle kısa bir hayat ki. Ben, bugün annemin babası olabilirdim pekâlâ.

Babam da gelmeliydi. Ona sarılmak beni mutlu ederdi. Onu son gördüğümde, ölmek üzereydi. Ölüyordu. Bana ne söylemeye çalıştığını anlamak için üzerine doğru eğildim. Aralık dudaklarından ölümün kokusu sızmaya başlamıştı bile.

"Unutma ufaklık, insan hayatında pek çok kadınla karşılaşır, ama içlerinden yalnızca birini sever. O da şansı varsa. Benim bu şansım oldu: Anneni sevdim. Onunla birlikte gitmem gerekirdi, aşkla dolu olarak. İnsan gitmeyi bilmeli."

"İnsan gitmeyi bilmeli, Gabichou," dedi annem çok yakınımdan.

Gözlerimi açacak olsam onu göreceğime emindim.

•

İrkilerek uyandım, ağzım zehir gibiydi. Saatime baktım. Üç saat kadar uyumuştum. İşe gitmek için artık vakit çok geçti. Birçok şey için çok geçti artık. Üzüntüm kaybolmuştu; geriye yorgunluktan başka bir şey kalmamıştı. Artık ne işe ne evime, belki de hiçbir yere gitmeyeceğimi, ilk o an düşündüm işte.

Demir parmaklıkların kapanış saatinde yeniden çıkıp sokaklarda yürüyecek ve ilk metro saatinde yeniden aşağı inecektim. Tıpkı az önce olduğu gibi, burada

uyuyacaktım. Annem artık beni bulmakta güçlük çekmeyecekti.

Günün birinde, bezginliğimin sonunda, artık buraya kadar bile inemeyecek ve dinlenmek için koridorda yere oturacaktım. Yeniden soluk alabilmek için sadece. Ama birisi dizlerime doğru bir bozuk para atacaktı, bu da yeni bir hayatın başlangıcı olacaktı. Hareketsiz, konuşmasız bir hayatın. Verilecek hesabı olmadan yaşanan bir hayatın.

Bunu kabullendim. Neredeyse sabırsızlıkla.

Ve sonra, onu gördüm.

O oradaydı, önümde. Peronun kenarında. Onu arkadan görüyordum. Bu oydu.

Topallamıyordu gerçi, ama oydu. Sarı montu yoktu gerçi, ama bunun ne önemi vardı ki? Bu oydu. Bundan emindim.

Beni kurtarmaya gelmişti.

Bir saniyede planımı kurdum. Ona arkadan yaklaşacak ve bekleyecektim. Metro istasyona girecek, peron boyunca ilerleyecekti. Ve son anda, hop, adama bir omuz darbesi. Rayların üstünde güzel bir güneş doğacaktı. Kondüktör, büyük bir korkuyla fren yapacaktı, ama çok geç. Nazik genç adam, bu serseri, ezilmiş olacaktı.

Ama yakalanacak ve sorgulanacaktım. Kendimi aklamam gerekecekti. Artık hiçbir açıklama yapmak istemiyordum. Artık konuşmak istemiyordum. Kimseyle. Asla.

Sonra çözümü buldum ve şimdi hazırım: Adama omuz darbesini atıyorum ve onun peşi sıra atlıyorum. İkimiz de rahatlamış olacağız. Bu, Sandrine'e ödemem gereken bir borç. Onun o gün, o metroda bulunma nedeni bir sır. Ama ben ona kavuşmak istiyorum. Çok geciktim, hepsi bu. "İnsan gitmeyi bilmeli," dedi annem. Orada duran genç adamın, sarı montuyla vagondan

inerken gördüğüm o adam olduğundan artık hiç de emin değilim aslında. Ne olmuş yani? Ben şuna inanıyorum: Bu işe bir son vermenin tam zamanı. Evet, bu işin artık bir son bulmasının zamanı geldi. Genç adamın sırtı hâlâ bana dönük. Metronun istasyona girdiği anons ediliyor. Yerimden kalkıyorum.

TEŞEKKÜR NOTU

Yıldız Teknik Üniversitesi Fransızca Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde tamamlamış olduğum "*Pierre Charras'ın On Dokuz Saniye Adlı Yapıtının Çevirisi ve Çeviri Sürecinin Değerlendirilmesi*" başlıklı yüksek lisans bitirme tezime de konu olan bu kitabın tez çalışma aşamasında benden esirgemediği her türlü destek ve yardımlarından dolayı değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Sündüz Öztürk Kasar'a çok teşekkür ederim.

Sinem Yenel

2003 FNAC ROMAN ÖDÜLÜ

PIERRE CHARRAS

ON DOKUZ SANİYE

CAN

ROMAN

Sandrine ve Gabriel yirmi beş yıldır birlikte yaşayan bir çifttir. Yıpranan ilişkilerini kurtarmak için bir oyun tasarlarlar. 17.43 metrosunda, Nation Durağı'nda buluşmak üzere sözleşirler. Metronun kapılarının kapanmasına ***On Dokuz Saniye*** vardır ve ilişkilerinin geleceğini belirleyecek olan bu on dokuz saniyedir. Ve geri sayım başlar, 19, 18, 17, 16... Ancak bu zaman dilimi aynı zamanda birçok kaderin kesişme noktasıdır. Yalnızca bir ayrılık hikâyesi yaşayan bu çiftin değil, vagondaki diğer yolcuların hikâyeleri de bu sürenin bitimiyle birlikte sonsuza dek değişecektir. Ne var ki olaylar, umdukları biçimde gelişmez, bu sıradan görünen ayrılık hikâyesi, geri dönüşü olmayan, trajik bir sonu beraberinde getirir. **Charras**'ın yalın ve güçlü bir dille kaleme aldığı bu roman 2003 Fnac Roman Ödülü'ne değer görüldü.

ISBN 975-07-0652-8

9 789750 706523

http://www.canyayinlari.com

KDV İÇİNDEDİR